

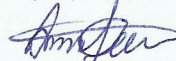
Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут архітектури, будівництва та землеустрою
Кафедра архітектури будівель та дизайну

ПРИЙОМИ АРХІТЕКТУРНОГО ФОРМУВАННЯ ДОШКІЛЬНИХ ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДІВ НА ПРИКЛАДІ М.ПОЛТАВА

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»
(освітня програма «Архітектура будівель і споруд»)

група 601-АБ 12176548 ПЗ

Розробив(ла) студент(ка) групи 601-АБ

«09» 01 2026 р. Дрегваль А.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

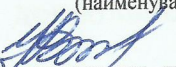
Керівник кваліфікаційної роботи

«14» 01 2026 р. Ніколаєнко В.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

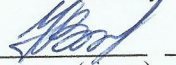
Консультант з архітектурних конструкцій
(найменування підрозділу)

«19» 01 2026 р. Семко О.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

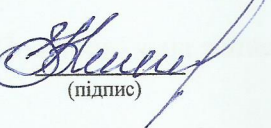
Консультант з інженерного благоустрою
території та транспорту
(найменування підрозділу)

«14» 01 2026 р. Ніколаєнко В.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Консультант з ландшафтної організації території
(найменування підрозділу)

«14» 01 2026 р. Ніколаєнко В.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Допустити до захисту
Завідувач кафедри архітектури будівель та дизайну

«14» 01 2026 р. Ніколаєнко В.А.
(підпис)

Полтава — 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК.....	6
1. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ЧАСТИНА.....	8
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДИТЯЧИХ САДКІВ.....	8
1.1.1. Історія розвитку виникнення дитячих садочків.....	8
1.1.2. Світовий досвід формування закладів дошкільної освіти у закордонній та вітчизняній практиці.....	10
1.1.3. Етапи архітектурного розвитку дитячих садків: від витоків до сьогодення.....	72
1.1.4. Дошкільні заклади у дослідженнях науковців.....	74
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	76
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРОСТОРОВИХ ТА ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДИТЯЧИХ САДКІВ.....	77
1.2.1. Функціонально-просторові особливості дитячих садочків....	77
1.2.2. Фактори, що впливають на організацію дитячих садочків.....	81
1.2.3. Аналіз дизайну та оформлення закладів дошкільної освіти....	84
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	92
РОЗДІЛ 3. ПРИНЦИПИ ТА ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	94
1.3.1. Засоби формування закладів дошкільної освіти (дитячих садків)	94
1.3.2. Архітектурно-планувальні принципи формування дитячих садків.....	108

	Прізвище, іні	Підпис	Дата	601-АБ	12176548	ПЗ		
Розробив	Дрегваль А.В.		09.01.26	Пояснювальна записка	ДР	2	139	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Керівник	Ніколяєнко В.В.		14.01.26					
Консультант	Семко О.В.		19.01.26					
Консультант	Ніколяєнко В.В.		14.01.26					
Консультант	Ніколяєнко В.В.		14.01.26					
Зав. кафедри	Ніколяєнко В.А.		14.01.26					

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут, факультет, відділення Навчально-науковий інститут архітектури,
будівництва та землеустрою

Кафедра архітектури будівель та дизайну

Рівень вищої освіти магістр

Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

(шифр і назва)

Освітня програма « архітектура будівель та споруд »
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри архітектури будівель
та дизайну

Олександр В.А. Ніколаєнко

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«03» / 09

2025 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Древаль Анастасія Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Триденні архітектурно-мануальних рішень
закладів державної освіти

керівник роботи Ніколаєнко Володимир Володимирович, канд. арх. доц.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «03» 09 2025 року № 1015-09

2. Строк подання студентом роботи 12.01.2026 р.

3. Вихідні дані до роботи Ситуаційний план, ситуаційна схема,
спорний план ділянки проектування М 1:1000

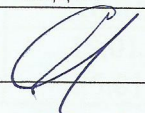
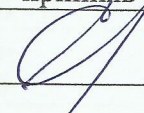
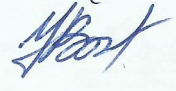
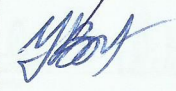
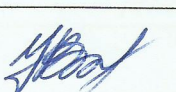
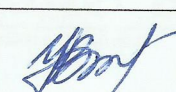
4.

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Науково-дослідницька частина, архітектурно-проектна частина, архітектурні конструкції, інженерний білацетрний Території та транспорт, ландшафтна організація Території

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Генеральний план М 1:500, план першої поверху М 1:100, план другої поверху М 1:100, план підземного поверху М 1:100, плановий фасад М 1:100, бічний фасад М 1:100, розріз 1-1 М 1:100, розріз 2-2 М 1:100, переклада

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Архітектурні конструкції	Семко О.В., завідувач кафедри будівництва та цивільної інженерії		
Інженерний благоустрій території та транспорт	Ніколаєнко.В.В., кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури будівель та дизайну		
Ландшафтна організація території	Ніколаєнко.В.В., кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури будівель та дизайну		

7. Дата видачі завдання — 02.10.2025 р.

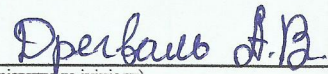
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Збори дипломників, зустріч з керівниками дипломного проєктування. Затвердження наказом по університету тем дипломних проєктів та керівників. Складання програми-завдання на дипломний проєкт. Доопрацювання теки вихідних даних.	02.10.2025-27.10.2025	
2.	Видача затвердженого кафедрою бланку завдання на дипломне проєктування. Оформлення теки вихідних даних. Виконання клазур містобудівного та об'ємно-просторового вирішення об'єкта.	28.10.2025	
3.	Розроблення ескіз-ідей містобудівного, планувального і об'ємно-просторового вирішення об'єкту проєктування.	28.10.2025	
4.	Затвердження та захист ескіз-ідеї містобудівного, планувального і об'ємно-просторового вирішення об'єкту проєктування.	03.11.2025-07.11.2025	
5.	Розроблення ескізу. Написання пояснювальної записки.	08.11.2025-30.11.2025	
6.	Кафедральна перевірка: попереднє узгодження креслень ескізу по об'єкту проєктування комісією кафедри. Початок процесу перевірки на плагіат пояснювальної записки.	01.12.2025-05.12.2025	

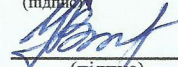
7.	Робота над ескізом. Консультація за розділами: архітектурні конструкції, інженерний благоустрій території і транспорт та ін. Доопрацювання креслень ескізу за зауваженнями комісії.	06.12.2025- 21.12.2025	
8.	Кафедральна перевірка: затвердження ескізу комісією кафедри. Допуск до подальшої роботи.	22.12.2025- 26.12.2025	
9.	Робота над ескізом, пояснювальною запискою. Виконання розрахунків. Виконання та затвердження відповідних розділів проекту консультантами.	27.12.2025- 04.01.2026	
10.	Міжкафедральна перевірка: перегляд стану кваліфікаційної роботи комісією. Затвердження відповідних розділів проекту консультантами.	05.01.2026- 09.01.2026	
11.	Здавання роботи і пояснювальної записки на кафедру. Допуск до захисту. Попередній захист.	12.01.2026- 16.01.2026	
12.	Захист кваліфікаційної роботи в ЕК.	19.01.2026- 25.01.2026	

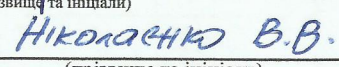
Студент

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Вступ

Поняття «дошкільна освіта» як складова частина системи виховання та соціального захисту дітей почало активно формуватись у другій половині XIX століття. У цей період у Європі та світі почали з'являтися перші організовані дошкільні установи, спрямовані на всебічний розвиток дитини, її соціалізацію та підготовку до подальшого навчання. Особливу увагу було приділено створенню сприятливих умов для гармонійного розвитку дітей у перші роки їхнього життя.

Дитячі садочки відіграють важливу роль у формуванні особистості дитини, розвитку її пізнавальних, емоційних та фізичних якостей. Ці установи надають можливість дітям не лише здобути перші знання та навички, але й навчитися спілкуватися, співпрацювати та адаптуватися до колективу. Завдяки кваліфікованому педагогічному супроводу та продуманому середовищу, дитячі садочки забезпечують цілісний підхід до виховання.

Із моменту свого виникнення в різних країнах світу, дитячі садки еволюціонували – від простих місць догляду до сучасних освітньо-виховних установ. Їхні архітектурні рішення та організація простору змінювалися відповідно до нових педагогічних підходів, стандартів безпеки та потреб дитини. У сучасному суспільстві дитячий садок став невід'ємною частиною освітньої системи, що сприяє ранньому розвитку особистості та інтеграції дітей у соціальне середовище.

Цей вступ пропонує розглянути історію, етапи розвитку та сучасний стан дошкільних навчальних закладів, проаналізувати їхню роль у житті дитини та визначити ключові принципи архітектурного формування таких об'єктів. Отримані знання допоможуть краще зрозуміти значення дитячих садочків у структурі освіти та суспільства загалом.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Метою дослідження є глибокий аналіз історичного розвитку, архітектурної еволюції та сучасного стану дитячих садочків з подальшою розробкою проекту дошкільного навчального закладу.

Об'єктом дослідження є дошкільні навчальні заклади — дитячі садочки, ясла-садки, навчально-виховні комплекси, які забезпечують догляд, виховання та початкову освіту дітей дошкільного віку.

Предметом дослідження є особливості архітектурно-просторової організації, формування середовища та планувальних рішень дитячих садочків відповідно до сучасних педагогічних та санітарно-гігієнічних вимог.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Дошкільна освіта – перша ланка системи освіти, спрямована на формування особистості дитини, розвиток її інтелектуальних, емоційних, фізичних та соціальних навичок до початку шкільного навчання.

Дитячий садок (дошкільний навчальний заклад) – установа, що забезпечує догляд, виховання, навчання та розвиток дітей дошкільного віку, як правило, від 1 до 6 (7) років.

Ясла-садок – дошкільний навчальний заклад, у якому функціонують як ясельні групи для дітей віком до 3 років, так і садкові групи для дітей від 3 до 6 (7) років.

Виховно-освітнє середовище – організований простір дитячого садка, що забезпечує безпечне, розвивальне, естетичне й функціональне середовище для всебічного розвитку дитини.

Просторово-планувальна структура ДНЗ – система організації внутрішніх і зовнішніх приміщень дитячого садка, яка відповідає санітарним нормам, віковим потребам дітей та освітньому процесу.

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Фізичний розвиток дитини – комплексний процес вдосконалення функцій організму дитини, її рухової активності, моторики, сили, витривалості та координації.

Ігровий простір – спеціально організоване середовище всередині або на території ДНЗ, що забезпечує умови для фізичної активності, творчості та комунікації дитини через гру.

Безпека життєдіяльності в ДНЗ – система заходів, рішень і вимог, спрямованих на створення безпечного середовища для перебування, навчання та розвитку дітей у закладі.

Інклюзивне середовище – простір у дитячому садку, адаптований до потреб дітей з інвалідністю або особливими освітніми потребами, що забезпечує рівний доступ до навчання та розвитку.

Сенсорна зона – частина простору ДНЗ, де розміщені елементи, що стимулюють розвиток сенсорного сприйняття дитини: дотик, слух, зір, нюх, рівновага тощо.

Групова кімната – основне просторове середовище для діяльності дітей у дитячому садку, у якому відбуваються ігри, заняття, харчування та денний відпочинок.

Дошкільник – дитина віком від 1 до 6 (7) років, яка ще не відвідує школу, перебуває на етапі активного психофізичного, мовленнєвого та соціального розвитку.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

1.1.1. Історія розвитку виникнення дитячих садочків

Історія виникнення дитячих садочків пов'язана з еволюцією суспільного підходу до виховання дітей дошкільного віку. Спочатку опіка над дітьми здійснювалась у межах родини, однак з розвитком урбанізації, індустріалізації та освіти зросла потреба у створенні спеціалізованих закладів для догляду, виховання та навчання дітей до шкільного віку.

Історія розвитку дитячих садочків проходила складний шлях — від релігійно-благодійних притулків до сучасних дошкільних навчальних закладів, які базуються на педагогічній науці та архітектурних стандартах дитячого середовища [24, с. 57].

Етапи історії виникнення та розвитку дитячих садочків

Нижче представлено загальний огляд розвитку таких закладів:

1. Давні цивілізації

У давніх цивілізаціях не існувало спеціалізованих дитячих садочків, однак діти часто виховувалися у сімейних чи храмових спільнотах. У Стародавньому Єгипті, Греції та Римі діти з заможних родин могли отримувати початкове навчання в домашніх умовах або під наглядом наставника. У давній архітектурі дитячі приміщення не виділялися окремо — діти перебували у спільному сімейному просторі.

2. Середньовіччя (V–XV ст.)

У Середньовіччі опіку над дітьми часто брали на себе монастирі чи благодійні організації. Архітектура дитячого простору в цей період залишалася другорядною.

Монастирські притулки:

- Забезпечували догляд за сиротами або дітьми бідних верств.
- Приміщення мали загальний характер, без виразного педагогічного середовища.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Архітектурна організація підпорядковувалась утилітарним потребам — спальні, трапезні, молитвенні кімнати [26, с. 14].

3. Ранній Новий час (XVI–XVIII ст.)

У цей період з’являються перші благодійні установи, які нагадували сучасні ясла. Вони організовувалися в містах, де працюючі жінки не могли залишати дітей без нагляду.

Педагогічні та філософські основи:

- Починає формуватись ідея про необхідність дошкільного виховання (праці Яна Амоса Коменського, Руссо).
- Архітектура закладів залишалася пристосованою — дитячі приміщення влаштовувались у будинках благодійних організацій або при церквах.

4. XIX століття — поява перших дитячих садків

Фрідріх Фрйобель (Німеччина) у 1837 році заснував перший дитячий садок (*Kindergarten*) як простір для ігор, розвитку та навчання дітей.

- Ідея поєднання природи, гри та педагогіки вплинула на архітектурні рішення – з’являються перші будівлі з ігровими кімнатами, садками, просторами для пізнання.

Розвиток у різних країнах:

- У Франції, Великій Британії та США почали з’являтися аналогічні установи.
- Архітектура набуває рис, орієнтованих на безпеку та розвиток дитини: велика кількість світла, вентиляція, відкриті ігрові майданчики [27, с. 21].

5. XX століття – систематизація та масовий розвиток

Після Першої та Другої світових воєн у багатьох країнах світу виникла необхідність у масових дошкільних закладах.

Радянський Союз:

- Масове будівництво типових дитячих садків з чіткою системою планування: групові, спальні, харчоблоки, медичні кабінети.

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- У проектах враховувалась інсоляція, подвір'я для прогулянок, ізоляція функціональних зон.
- Відомі приклади: Дитячий садок Наркомфіну в Москві (архіт. Мойсей Гінзбург) [28].

Західна Європа та США:

- У 1950–80-х рр. — розвиток концепцій «дитина-центрований простір».
- Садочки часто проєктуються як павільйонні споруди, з гнучким плануванням.

6. Сучасність

Сучасні дитячі садки — це простір не лише для догляду, а для повноцінного психоемоційного та соціального розвитку. Архітектура стає багатофункціональною, гнучкою, екологічною.

Сучасна тенденція – створення **інклюзивного середовища, безбар'єрності**, використання **енергоефективних технологій**, а також **інтеграція природи** в освітній простір [40].

1.1.2. Світовий досвід формування закладів дошкільної освіти у закордонній та вітчизняній практиці

Система дошкільної освіти є важливою складовою раннього розвитку дитини, яка формує її особистість, адаптивні здібності, комунікативні навички та емоційно-соціальний досвід. Світова практика формування дитячих садків демонструє значне різноманіття підходів до архітектурного проєктування, педагогічної концепції, екологічності середовища та інтеграції із соціумом [41, с. 46].

Світовий досвід у будівництва дитячих садочків

Дитячий садок Фудзі (Fuji Kindergarten) – Татікава, Японія, Tezuka Architects, 2007 р.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Основні дані

- Розташування: м., Татікава передмістя Токіо, Японія.
- Архітектурне бюро: Тезука Архітекте (архітектори Такахару Тезука і Юї Тедзука).
- Завершено: 2007 рік.
- Тип: дитячий садок / дошкільний навчальний заклад.

Рис. 1.1.2.1. Дитячий садок Фудзі

Концепція та архітектурні рішення

- Будівля має **овальну форму в плані**, одноповерхова, із великою даховою ігровою площею-терасою, яка служить основним простором для гри дітей.
- Фасади складаються зі скляних розсувних панелей на всю висоту: вони відкриваються, що забезпечує майже безперешкодний зв'язок між внутрішнім і зовнішнім простором.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- У центрі та на даху інтегровані дерева (три величезні зелькові дерева), які проростають крізь дах і служать елементами гри та зв'язку з природою.
- Внутрішній простір спланований без жорсткого поділу на класи через стіни; меблі й модулі (виготовлені з деревини павловнія) можуть легко переміщуватись, задаючи гнучку композицію.
- Дах-ігровий майданчик має ухил до внутрішнього дворику, мінімум опор, створюється безперервна смуга для бігу й руху дітей.
- Архітектори підкресливали ідею: діти не повинні бути надмірно захищені, їм потрібен «невеликий ризик» як частина навчання через рух [50].

Рис. 1.1.2.2. Планування садочку Fuji Kindergarten

□ Матеріали та конструкція

- Конструкція: сталеві трубчасті колони, які підтримують дах. Рами створені так, щоб обійти/охопити існуючі дерева.
- Дахова система: тонкий периметр, мінімум перешкод для руху.

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Матеріали інтер'єру: натуральне дерево (паркетна підлога з сосни, меблі з павловнії), мінімум агресивних промислових поверхонь — щоб діти контактували з м'якими, «теплыми» матеріалами.
- Підлога навколо коріння дерев зроблена без бетонного покриття, щоб не пошкодити кореневу систему.

Освітня / соціальна філософія

- Архітектори ставили за мету створити середовище, яке **не виставляє дітей «в клітку» класичної школи**, а дозволяє їм рухатись, контактувати, досліджувати.
- Відсутність стін між групами сприяє почуттю спільності, відкритості; фонова активність («шум») вважається нормальним, навпаки — абсолютна тиша може бути неспокійною.
- Інтеграція природи (дерева, відкриті фасади) — щоб діти відчували себе частиною навколишнього середовища, а не ізольованими.
- Архітектура як інструмент соціального виховання: «ми хочемо, щоб діти виростили так, щоб не виключати нікого і нічого» [47, с. 10-17].

Визнання та вплив

- Проєкт отримав міжнародне визнання: зокрема, перемога у конкурсі Міжнародна премія з архітектури від імені Моріями та Королівського архітектурного інституту Канади (RAIC) у 2017 році — приз вручається за архітектуру, яка трансформує соціальний контекст і просуває цінності рівності, включеності.
- Часто згадується як один із кращих прикладів архітектури дошкільних закладів, які задають новий підхід: не лише функція, а середовище гри, руху, соціалізації.

Основні моменти в проєктуванні даного садочку

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Важливо: безперешкодний зв'язок між інтер'єром і зовнішнім простором** (розсувні фасади, відкриті майданчики) — сприяє природному навчанню через рух.
- **Інтер'єр має бути гнучким:** мобільні меблі, мінімум сталих стін між групами дозволяють змінювати простір відповідно до потреб.
- **Дах або покрівля можуть стати ігровим майданчиком** — якщо дозволити доступ і передбачити безпечні маршрути (як у Дитячого садка Фудзі).
- **Природні елементи (дерева, зелень)** — не як ілюстрація, а як інтегрована частина архітектури.
- **Матеріали** — натуральні, теплі, нешкідливі для дітей; підлоги, меблі, поверхні з дерева чи інших природних матеріалів.
- **Філософія:** орієнтація на розвиток автономності дітей, руху, дослідження — не лише сидячої навчальної моделі [49, с. 146].

**Дитячий садок Кекеч (Kindergarten Kekes) – м. Любляна, Словенія,
Архітектура Юре Котніка, 2010 р.**

Основні дані

- **Назва:** Kindergarten Kekes
- **Локація:** м. Любляна, Словенія.
- **Архітектурне бюро:** Архітектура Юре Котніка (архітектори Юре Котнік та Андрій Котник)
- **Рік завершення:** 2010 рік.
- **Площа прибудови/проекту:** ~130 м² додатку.
- **Тип:** прибудова до існуючого дитячого садка 1980-х років.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.3. Дитячий садок Кекеч

Рис. 1.1.2.4. Дитячий садок Кекеч

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Концепція й архітектурні рішення

- Проект є **прибудовою** до типового словацького (словенського) префабрикованого дитячого садка 1980-х, розташованого в житловому районі Любляни.
- Основна ідея: існуючий корпус мав **недостатню ігрову програму/обладнання**. Архітектори вирішили це виправити не стільки через великий простір, скільки через фасад-ігровий елемент.
- Фасад прикрашений **вертикальними дерев'яними ламелями**, що обертаються навколо своєї осі. З одного боку вони мають натуральне дерев'яне покриття, з іншого — пофарбовані у **дев'ять яскравих кольорів**.
- Ці ламелі виконують подвійне призначення:
 - Захист від сонця / тіньовий елемент.
 - Ігровий та навчальний елемент: діти можуть обертати ламелі, змінювати вигляд фасаду, експериментувати з кольором, матеріалом.
- Конструкція: модульна / дерев'яна префабрикація із місцевих матеріалів.
- Розташування: прибудова розташована з південної сторони існуючої будівлі і «витагується» в сторону саду/зовнішньої зони.
- Всередині: два ігрові зали з великими вікнами на три боки плюс дахове освітлення. Між ними — санвузли із скляними отворами, щоб візуально розширювати простір та забезпечувати нагляд.
- Гардероб/роздягальня: меблі з натурального дерева, ящики для взуття кольором фасаду плюс функція сидіння [22].

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.5. Дизайн внутрішнього середовища дитячий садочку Кекеч

Матеріали та технологія

- Дерево місцевого походження використано для корпусу-прибудови.
- Ламелі: дерев'яні вертикальні елементи, обертові, з лакованою/фарбованою лицьовою стороною.
- Кровля/дах: не вказано складно, але є дахове освітлення (roof lights) згідно опису.
- Вікна: великі світлові отвори, щоб забезпечити природне освітлення з трьох боків [27, с. 12].

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Освітній / соціальний контекст

- Садок розташований у житловому районі Любляни й відповідає зростаючій потребі в дошкільних закладах через населення та щільність забудови.
- Архітектурне рішення спрямоване на **активну участь дітей** у середовищі: фасад стає «іграшкою», яку діти можуть самі змінювати, що підсилює відчуття належності до простору.
- Простір внутрішній максимально адаптований: меблі-модулі, варіативне розташування, природні матеріали — усе сприяє комфортному розвитку дітей.

Недоліки / обмеження

- Як прибудова, проект має менший масштаб, ніж повноцінний садок — це рішення для доповнення, а не повної заміни.
- Фасадні ламелі, хоч і веселі, вимагають додаткового обслуговування (фарби, рухомі частини).
- Інтер'єр згаданий як «компактний» — для великих груп може бути обмеження простору [21, с.5-9].

Дитячий садок Вольфартсвайєр "Кішка" – м. Карлсруе, Німеччина, 2011 р.

Основні дані

- Локація: район Вольфартсваєр, міста Карлсруе, федеральна земля Баден-Вюртемберг, Німеччина.
- Архітектори / дизайнери: художник-ілюстратор Томі Унгерер (концепт) та архітектор Айла-Сюзан Йондель (архітектурне бюро Архітектори Йонделя Циммерліна).
- Рік завершення: дані різняться — деякі джерела вказують **2011 рік**.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Тип: дитячий садок / дошкільний навчальний заклад із нетиповою, фігуративною архітектурою.

Рис. 1.1.2.5. Зовнішній вигляд та дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку Вольфартсвайер "Кішка"

Концепція та архітектурні рішення

- Будівля спроектована у формі **лежачої кішки**, із чітко вираженим «котячим» силуетом: тулуб, лапи, голова з великими «очима», «вухами», а хвіст трансформовано в гірку-слайд.
- Вхід здійснюється через «рот кішки» — цей елемент покликаний створити ефект «входу у живіт кішки» або в «череву» граючого звіра.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Вікна на фасаді виконують роль «очей» кота — великі круглі отвори-вікна, що підсилюють образ.
- Хвіст-гірка: задня частина будівлі має слайд, що виходить із «хвоста», створюючи ігрову траєкторію для дітей.
- Внутрішнє планування: хоча фасадна й форма-концепт дуже «ігрові», всередині будівля функціонує як звичайний дитячий садок із класами, зонами для гри, роздягальнями, столовою тощо [30, с. 46].

Технічні / просторові характеристики

- Будівля має площу фундаменту приблизно 24,29 м × 19,73 м та висоту 8,52м.
- Конструкція: «сталевий будинок» або «металоконструкція», з елементами ігрової функції інтегрованими в форму.
- Орієнтовно розрахований близько на 100 дітей.

Педагогічний / соціальний контекст

- Будівля створена з метою зробити середовище дошкільного закладу привабливим, веселим, грайливим — акцент на тому, що діти з радістю йшли б до такого садка.
- Образ кішки використовує дитячу фантазію, створює атмосферу гри ще до входу до класу — таким чином архітектура сама виступає як елемент залучення та адаптації.
- Жодних глибоких публікацій про освітню концепцію або методику немає (або вони не широко відомі) — акцент більше на візуальній та емоційній функції будівлі [31, с. 54].

Цікаві факти

- **Форма як комунікатор:** будівля сама по собі «розмовляє» з дітьми через образ — кота-іграшку. Це підсилює емоційний зв'язок із середовищем.
- **Ігрові елементи фасаду:** хвіст-гірка, рот-вхід, очі-вікна — все це функціонально й образно.

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Можливість для адаптації:** хоча будова з вигляду дуже «специфічна», всередині вона лишається функціональною дошкільною установою.
- **Підхід «несерйозного» дизайну з серйозним призначенням:** це нагадує, що дошкільна архітектура не обов’язково повинна бути строго «інституційною» — вона може бути веселою, мотивуючою.

Обмеження / зауваження

- Така форма — дуже виразна, але може бути складною для врахування всіх нормативів (безпека, евакуація, покриття тощо).
- Фокус на фасаді/іміджі може переважати над деталями освітнього процесу або універсальністю простору.
- Може бути менш гнучкою для змін або масштабування, ніж більш традиційні форми [43].

Дитячий садочок LOOP – Тяньцзінь, Китай, SAKO Architects, 2012р.

Основні дані

- Локація: м. Тяньцзінь, Китай.
- Архітектурне бюро: Архітектори SAKO (керівник: Кейчіро Сако)
- Рік завершення: 2012 рік.
- Тип: дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) з акцентом на архітектурно-ігрове середовище.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.6. Зовнішній вигляд дитячого садочку LOOP

Рис. 1.1.2.7. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку LOOP

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

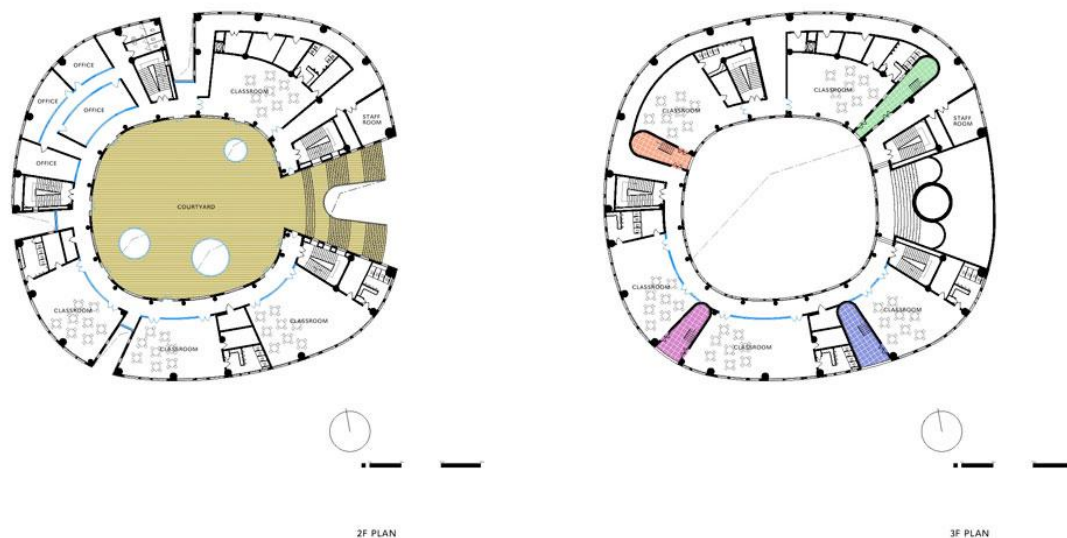

Рис. 1.1.2.8. Планування садочку LOOP

Концепція і архітектурні рішення

- Будівля має кільцеву форму (loop = «кільце») — корпус навколо внутрішнього простору-дворика, ігрового майданчика.
- Вікна зі скошеними, закругленими кутами створюють менш формальний, дружній вигляд.
- Використано **яскраву кольорову гаму**: наприклад, 18 різних кольорів стель, колон, елементів фасаду, щоб створити орієнтування і веселе середовище для дітей.
- Центр планування: відкритий зовнішній дворик на 2-му поверсі, усі класи обернені до нього, діти мають безпосередній контакт із простором гри.
- Під ним — внутрішній дворик (атріум) для використання в негоду, з трьома скляними «конусами» (атріумами) для природного освітлення нижнього рівня.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Дах використаний як ігрова покрівля/тераса: зелений покритий дах, що додає простір для руху дітей [46, с. 94].

Просторово-функціональні особливості

- Три поверхи: класи та ігрові простори розташовані по периметру, центральна зона — майданчики гри.
- Ступені, платформи, різнорівневі майданчики — для стимулювання руху, гри, взаємодії.
- Колони в різних кольорах у дворі та коридорах — додатковий орієнтир для дітей.
- Акцент на видимості: центральний дворик видно з багатьох кімнат; забезпечено контроль і безпека.

Матеріали та деталі

- Фасад: білий корпус із великою кількістю круглих або округлених віконних прорізів.
- Інтер'єр: багато натурального білого фону + контрастні яскраві колони/елементи; використання кольору не тільки для краси, а й для функції орієнтації.
- Покрівля: ігровий зелений дах (штучна чи натуральна трава) — порівняно з конвенційними дахами [43].

Освітній / соціально-педагогічний контекст

- Проект створений із метою «надати дітям простір радості та свободи», підкреслюючи рух, гру, забаву як частину дошкільного середовища.
- Кольорова система служить не лише естетичним, але й орієнтаційним засобом: діти легше розуміють, де вони, та можуть самостійно орієнтуватися простором.
- Врахування кліматичного / погодного аспекту: наявність внутрішнього дворика дозволяє гру навіть у негоду.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Ігровий простір — не лише відкритий майданчик зовні, а вбудований у саму форму будівлі: дах, атріум, внутрішні майданчики.
- Кольорове зонування може виконувати функцію орієнтування, особливо для дітей раннього віку.
- Кільцева або замкнута форма корпусу дозволяє скоротити «мертві зони», підвищити контроль і безпеку простору.
- Вікна з округленими формами, органічні криві лінії — можуть знижувати холодність «інституційної» атмосфери й створювати дружнє середовище для дітей.
- Інтеграція даху-ігрової площі — дозволяє ефективно використовувати простір, особливо там, де земельна ділянка обмежена [38, с. 15-19].

Обмеження

- Кольорова гама та нестандартні форми можуть вимагати додаткових витрат на будівництво чи обслуговування.
- Оскільки форма досить специфічна, адаптація до інших кліматичних або нормативних умов може вимагати коригувань.
- При великій кількості візуальних стимулів (кольори, форми) важливо, щоб середовище не перевантажувало дітей, але слугувало підтримкою [33].

Дитячий садок Shengguo – м. Гуанчжоу, Китай, 2021 р.

Ключові дані

- Локація: район Юйшань (Yushan), м. Гуанчжоу, пров. Гуандун, Китай.
- Автори: Архітектурно-проектний центр DIKA (керівник проекту — Ван Цзюньбао).
- Площа ділянки: $\approx 7\,300\text{ м}^2$; загальна площа будівлі: $\approx 5\,580\text{ м}^2$.
- Побудовано: 2021 рік.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.9. Дитячий садок Shengguo

Концепція

- Образ **«кульбаби, що розсіює насіння»**: кільцева форма комплексу з «порожнинами-дворами» і террасами, ніби вивітраними вітром. Ідея — поєднати радісну, ігрову архітектуру з символікою росту й «відпускання» дітей у світ.
- **Замкнене кільце** створює впізнаваний об'єм та працює як «маленьке місто» з центральним подвір'ям і системою обхідних галерей.

Просторово-планувальні рішення

- **Подвійний контур руху**: коридори по внутрішньому та зовнішньому радіусах кільця; класи та рекреації чергуються по периметру для безперервної активності.
- **Центральний круглий двір** як ядро взаємодії; різнорівневі переходи та рампи, ігрові елементи (зокрема спіральна гірка довкола дерева в центрі).
- **«Тверде та порожнисте»**: система порожнин формує тераси, виноси, нішеві майданчики; у негоду частина простору працює як накрите ігрові площі [46, с. 54].

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Конструкція та матеріали

- Несуча схема: **залізобетон** як основа + **сталевий каркас** для пластичних кривих. Фасади — скляні вітражі з високою інсоляцією.
- Проектні вимоги до **теплозахисту, сонцезахисту, вентиляції, вологозахисту та стійкості до тайфунів** (клімат Гуандуну).

Інтер'єри та середовище для дітей

- Плавні, **округлені профілі** проємів і меблів; «м'які» тактильні матеріали й природне світло як основа комфортного середовища.
- **Чергування класів і рекреацій** у кільці розмиває кордони між навчанням і грою, підтримує автономність і самостійне дослідження простору.

Числові показники (з відкритих публікацій)

- Ділянка $\approx 7\,300\text{ м}^2$, будівля $\approx 5\,580\text{ м}^2$ [38, с. 43].

Дитячий садок «Годинник-кульбаба» (Kindergarten “Dandelion Clock”) – м. Ріден/Ебербах, Німеччина, 2006 р.

Архітектори: Архітектори Екера (Роберт Екер, Деа Екер)

Побудовано: 2006 рік.

Локація: Ріден/Ебербах, федеральна земля Баден-Вюртемберг, Німеччина

Тип: Дитячий садок для дітей із особливими освітніми потребами

Основна ідея

Проект створений для дітей з особливими освітніми потребами і є прикладом, як архітектура може підтримувати **сенсорне сприйняття, безпечність і відкритість** одночасно.

Назва “*Dandelion Clock*” («Кульбабин годинник») символізує **легкість, ніжність, чутливість** — якості, які архітектори намагались передати у формі та матеріалі будівлі.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Архітектори Екера прагнули «зробити будинок, який діти можуть зрозуміти з першого погляду» — не масштабний і не надмірно складний, а затишний, природний і людський [44].

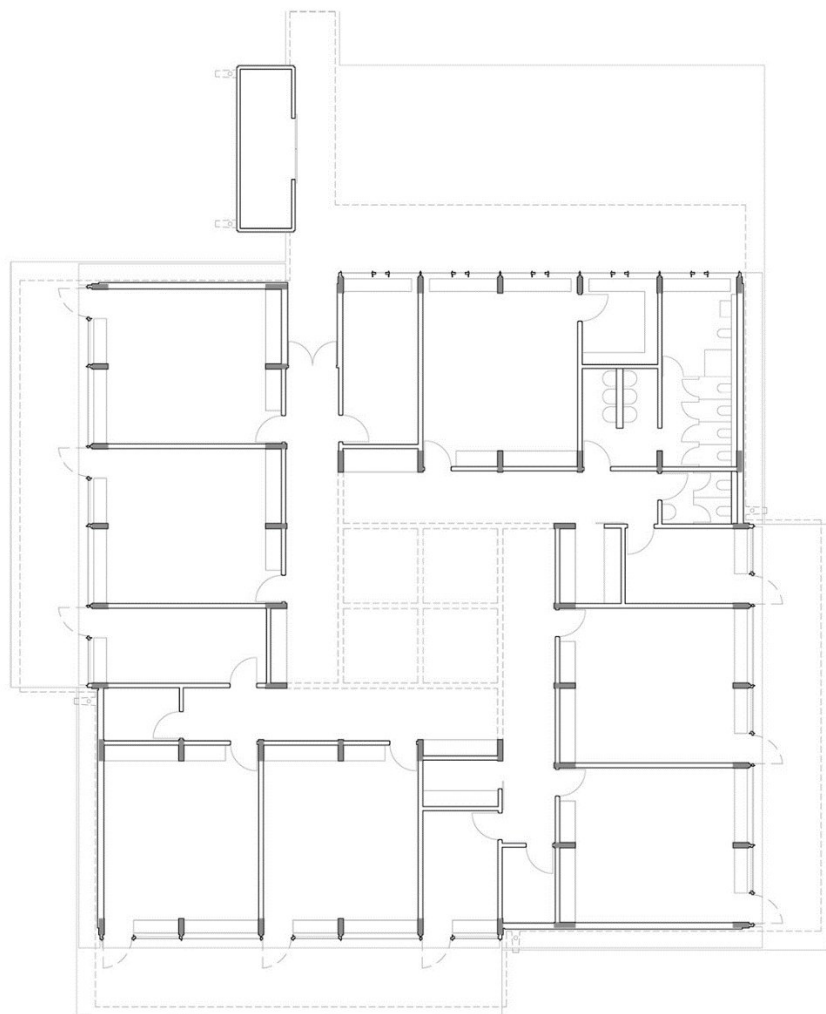

Рис. 1.1.2.10. Дитячий садок «Годинник-кульбаба»

Архітектурна концепція

- **Композиція:** будівля складається з **чотирьох об'єднаних корпусів-«пелюсток»**, розташованих навколо внутрішнього дворика. Кожен блок — це невелика група або функціональна зона.
- **Орієнтація:** усі групові кімнати орієнтовані на південь і мають прямий вихід до власного маленького ігрового дворика.
- **Планувальна логіка:** центральна частина (фойє, коридор-галерея) об'єднує всі крила; від неї відкривається вид на навколишній ландшафт.
- **Форма даху:** м'які похилі площини нагадують пелюстки квітки, створюючи затишні масштаби приміщень.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Schulkindergarten Buchen Grundriss Erdgeschoss M 1:150 Ecker Architekten

Рис. 1.1.2.11. Планування дитячого садочку «Годинник-кульбаба»

Матеріали та конструкція

- Основний матеріал — **дерево** (фасади з ялинових дощок, дерев'яні віконні рами, дерев'яні меблі).
- Каркас — дерев'яно-сталевий; дах — похилі площини з утепленням і зеленим покриттям.
- Інтер'єр: теплі природні кольори, дерев'яні панелі, великі панорамні вікна до підлоги.
- Енергоефективність: передбачено природну вентиляцію, добру теплоізоляцію й сонцезахист [36, с. 32].

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Взаємодія з природою

- Садок розташований у сільському середовищі — поруч із лісом і луками.
- Простір організований так, щоб діти могли **відчувати зміну пір року**: з класів видно дерева, дощ, сонце, туман.
- Кожна група має **свій власний вихід** на подвір'я, що заохочує дітей проводити час просто неба.
- Внутрішній двір виконує роль спільного місця зустрічей і гри.

Психолого-педагогічні принципи

- **Розмір** — кожен блок не перевищує двоповерхову висоту, стелі — різної висоти для створення інтимності.
- **Сенсорна архітектура** — велика кількість природного світла, різноманітні текстури, затишні куточки для спокою.
- **Зв'язок між простором і навчанням**: діти вільно переміщуються, обираючи, де їм комфортно [48].

Дитячий садок Quzhou Kecheng Jiaogong – Цюйчжоу, Китай, 2023

р.

Основні дані

- Локація: м. Цюйчжоу, провінція Чжецзян, Китай.
- Архітектурне бюро: LYCS.
- Рік завершення: 2023 рік.
- Площа будівлі: **≈ 11 568 м²**.
- Призначення: дитячий садок, 15 класів одночасно.

Концепція та архітектурні рішення

- Проект вирішує проблему щільної забудови (ділянка розміщена в житловому районі з високою щільністю) та обмеженого простору для ігор дітей.
- Будівля має форму «кільця» або навколо внутрішнього дворика-простору:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

така композиція дозволяє створити центр-майданчик та забезпечує оглядовість.

- Використано мотив «кемпінгу в школі»: одна з ідей — що будівля як «літак/космічний корабель», який посаджений у ігровий сад/двір.
- Частина першого поверху «віднята» (тобто піднята або має прорізи) для створення просторої ігрової «зони-під будівлею» [25, с.23].

Рис. 1.1.2.12. Дитячий садок Quzhou Kecheng Jiaogong

Просторово-планувальні характеристики

- Класи та навчальні зони розташовані периметрально навколо внутрішнього майданчика, що дозволяє безпосередній доступ до зовнішнього простору.
- Зовнішній майданчик і внутрішній «валлі» чи «долина» створені за допомогою рівнів, рамп, терас — щоб діти могли рухатись, гратись на різних висотах.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.12. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку Quzhou Kecheng Jiaogong

- Фасад: великі вікна, різнокольорові вставки/рамки (жовтий, зелений, блакитний) — для створення дружнього, жвавої атмосфери для дітей.

Матеріали та деталі

- Основа конструкції: бетон + скло + металоконструкції (використано «Glass/Steel/Concrete» згідно з джерелами).
- Кольоровий акцент фасаду: вставки кольорових рамок вікон, що підсилюють дитячу атмосферу.
- Ландшафтна інтеграція: збережено частковий природний рельєф ділянки, щоб створити «ігрові тераси» і «схили» [41].

Педагогічні та соціальні аспекти

- Орієнтація на самостійну гру, дослідження простору дітьми: архітектура створює середовище, яке стимулює рух, відкриття, взаємодію.
- Забезпечує багатовимірний простір для розвитку: не лише класи, але й «ігрові домики», коридори-галереї з відкритим видом на ігрову зону.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

一层平面图 | FIRST FLOOR PLAN

- 1 架空 | Empty Space
- 2 接送大厅 | Pick-up Hall
- 3 专教-运动 | Professional Classroom - Exercise
- 4 专教-生活 | Professional Classroom - Living
- 5 餐厅 | Canteen
- 6 接待区 | Reception Area
- 7 幼儿休息区 | Children's Rest Area
- 8 音律室 | Function Hall
- 9 男更衣室 | Men's Dressing Room
- 10 杂物间 | Utility Room
- 11 女更衣室 | Women's Dressing Room
- 12 观察室 | Observation Room

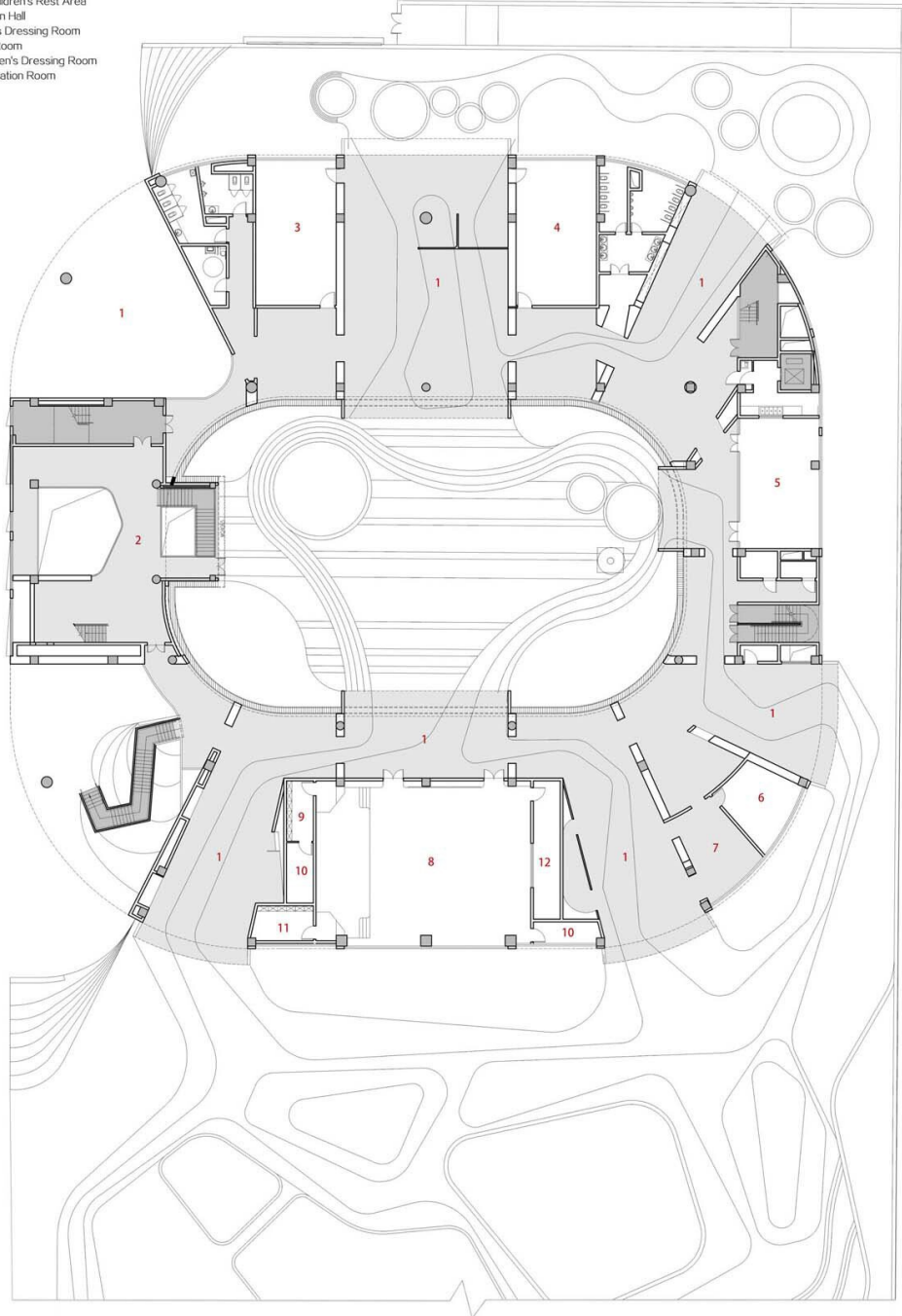

Рис. 1.1.2.13. Планування дитячого садочку Quzhou Kecheng Jiaogong

□ Приміряє модель «садок як інший простір», ніж типовий корпус: менше жорстких поділів, більше інтеграції з природою й ігровим середовищем.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Чому вартий уваги

- Приклад кільцевої форми в контексті дошкільної архітектури, що вирішує проблему обмеженої ділянки і високої щільності забудови.
- Успішна реалізація з акцентом на ігровий простір, який зазвичай недооцінений в дитсадках.
- Сильна візуальна і концептуальна ідентичність — фасад, кольори, ритм вікон, тераси — усе підкреслено для дітей.
- Нагороди та визнання: наприклад, перемога в категорії «Архітектурний дизайн» в LOOP Design Awards 2023 р. [42, с. 12].

Дитячий садок «Двір ЮеЧен» – Пекін, Китай, 2020 р.

Основні дані

- Локація: м. Пекін, Китай.
- Архітектурне бюро: MAD архітектори (головний архітектор: Ма Яньсон)
- Рік завершення: 2020 рік
- Площа: $\approx 10\,778\text{ м}^2$ (згідно з ArchDaily)
- Призначення: дошкільний заклад для дітей віком приблизно 1.5-6 років.

Рис. 1.1.2.14. Дитячий садок «Двір ЮеЧен»

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

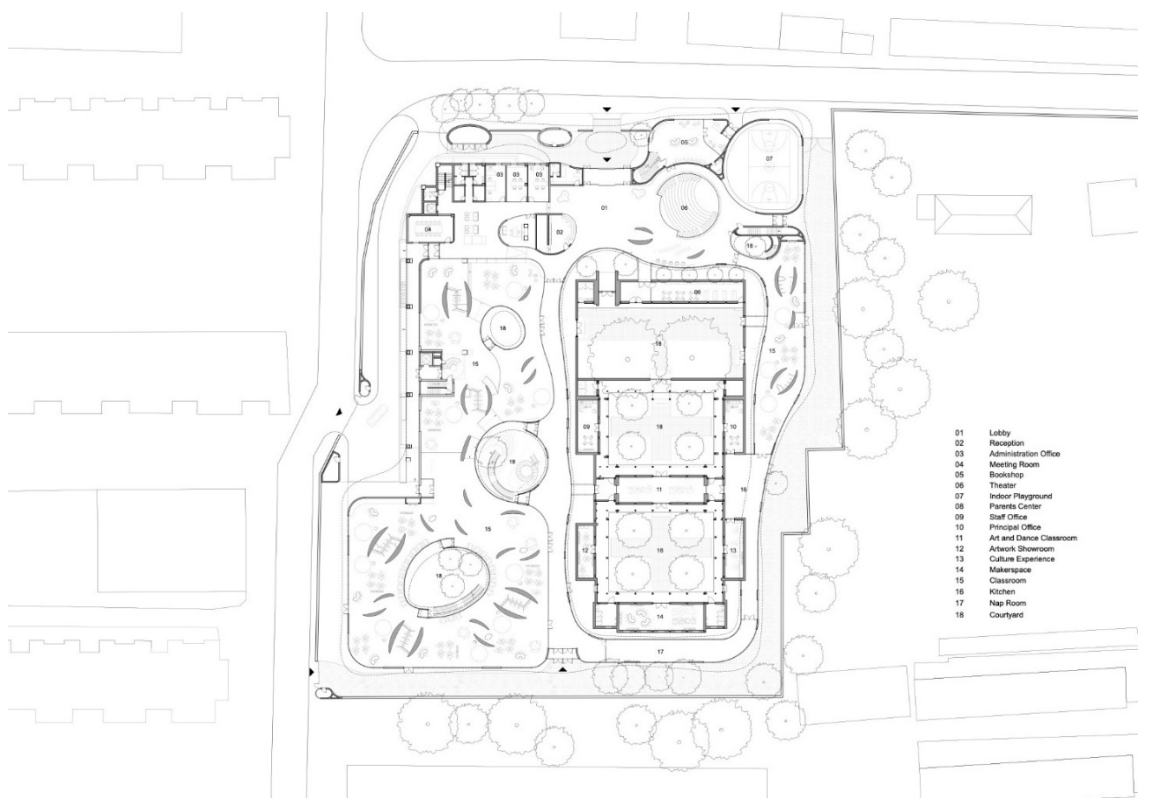

Рис. 1.1.2.15. Планування дитячого садочку «Двір ЮеЧен»

Концепція та архітектурні рішення

- Проєкт поєднує **традиційний китайський двір-комплекс (сихейюань, siheyuan)** із сучасною архітектурою. Було збережено старі будівлі 18-го століття, які інтегровані в новий об'єм.
- Новий корпус обгортає традиційний двір, утворюючи «плаваючий дах»-структуру, що охоплює об'єкт і створює новий простір гри/руху на даху.
- Дах-ігрова зона: дах поверхів утворює хвилясту, органічну поверхню для дітей, яка є простором для руху, гри і вітає дітей.
- Три внутрішні двори (courtyards) навколо старих дерев і будівель; вони служать як відкриті майданчики, забезпечують природне світло і вентиляцію.
- Інтер'єр: відкритий план, криволінійні стіни, великий контакт з зовнішнім простором [19, с.104].

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.16. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку «Двір ЮеЧен»

Матеріали та середовище

- Віконні фасади з великою прозорістю: скляні стіни від підлоги до стелі, що забезпечують вид на історичні двори та дерева.
- Покриття даху та ігрових зон - кольорове гумове чи аналогічне покриття, яке виділяє дах як простір для гри.
- Збереження існуючих дерев і природних елементів у внутрішніх дворах.

Педагогічний / соціальний контекст

- Проєкт вирішує задачу **міжпоколінної інтеграції**: дитячий садок розташований поряд із житловим будинком для людей похилого віку (“intergenerational integration”).
- Архітектори формують середовище, в якому діти мають відчуття «свободи» та «любові», а не лише стандартизованого інституційного простору.
- Взаємодія старого і нового: Через збереження старих будівель діти мають контакт із спадщиною, історією, контекстом [26, с. 15].

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Nido d'infanzia a Guastalla – м. Гуасталла, Італія, 2015 р.

Основні дані

- **Локація:** м. Гуасталла, провінція Реджо-Емілія, Італія.
- **Архітектурне бюро:** Архітектори Маріо Кучінелла (МСА).
- **Рік завершення:** 2015 рік.
- **Площа:** приблизно **1 400 м²**.
- **Призначення:** дошкільний заклад для дітей віком 0-3 роки, загалом до ~120 дітей.

Рис. 1.1.2.17. Дитячий садочок Nido d'infanzia a Guastalla

Концепція та архітектурні рішення

- Проєкт створений як частина відновлення після землетрусу в районі Нижньої долини По (May 2012) — він замінює два попередні дошкільні заклади, пошкоджені стихією.
- Архітектори ставили за мету створити *навчальне середовище*, де **простір стає частиною педагогіки**: кожен елемент — планування кімнат, вибір матеріалів, інтеграція зовнішнього простору.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Урбаністично-ландшафтне рішення: будівля організована навколо існуючих дерев, мотивів полів і рядів дерев у долині По — архітектура «сплітається» з контекстом [17, с. 68].

Рис. 1.1.2.18. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку Nido d'infanzia a Guastalla

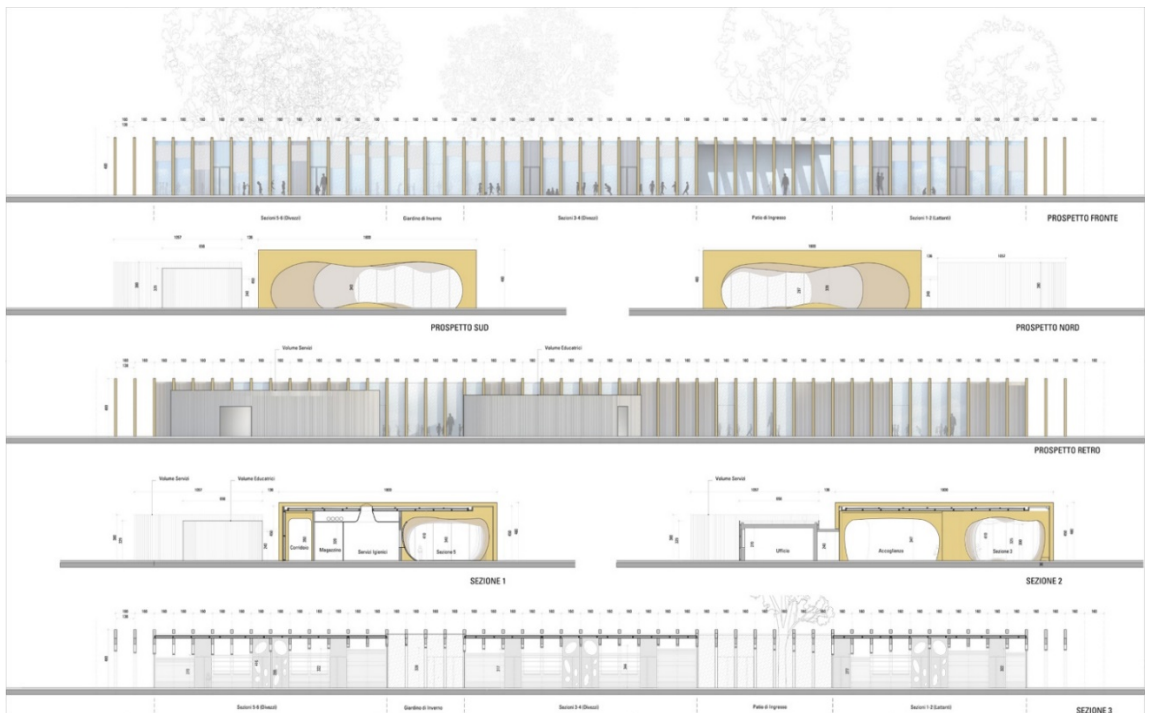

Рис. 1.1.2.19. Розрізи фасадів дитячого садочку Nido d'infanzia a Guastalla

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Матеріали та технології

- Основний конструктивний/виразний матеріал — **дерев'яна рама/колони**, що відсилають до вертикальних рядів тополь у довколишньому ландшафті.
- Велика кількість прозорих поверхонь (скло) для максимального зв'язку «всередині ↔ зовні».
- Енергоефективність: хороша теплоізоляція, збирання дощової води, фотовольтаїчні елементи на даху — мінімізація механічних систем.

Просторово-функціональні особливості

- Планування кімнат, групових просторів та спільних зон враховує вікові потреби дітей 0-3 років: легкий перехід між внутрішнім і зовнішнім простором.
- Внутрішні маршрути включають **ніші, розширення коридорів, ігрові ділянки**, що стимулюють рух і дослідження, а не лише статичне «сидіння».
- Зовнішні простори: будівля інтегрує існуючі дерева і створює захищені зони для гри на відкритому повітрі.

Педагогічні та соціальні аспекти

- Архітектура трактована як «третій педагог» — вплив середовища на дітей відзначено в описах.
- Матеріали, світло, текстури спроектовані з урахуванням сенсорного розвитку дітей (світло, звук, дотик).
- Завдяки заміні двох старих садочків, проект має значення для місцевої спільноти: новий заклад відіграє роль відновлення після кризи [18, с. 84].

Дитячий садок Råå – м. Гельсінборі, Швеція, 2013 р.

Основні дані

- Локація: м. Гельсінборі, Швеція.
- Архітектор: Дорте Мандруп.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Рік завершення: 2013 рік.
- Площа: $\approx 525 \text{ м}^2$.
- Призначення: дошкільний заклад (дитячий садок) для дітей раннього віку.

Рис. 1.1.2.20. Дитячий садочок Råå

Концепція та архітектура

- Проект відображає навколишній ландшафт — **пологі дюни та прибережну зону**. Будівля ніби «захована» в дюну, має нахилені дахи, які наслідують форму природних пагорбів.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Будинок утворено з **чотирьох «хижинок-групових приміщень»** (group rooms), кожна з яких має дах-шпиль як дах рибацького будиночка; ці блоки пов'язані галереями і великим дахом-«ковпаком».
- Матеріал фасаду: дерево (робінія) у вертикальних планках; кольором і текстурою фасад відсилає до берегового середовища.
- Великі вікна, дахові світлові прорізи — забезпечують найкращу освітленість і зв'язок з природою: «дитячий садок бачить море» [41, с. 45].

Рис. 1.1.2.21. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку Råå

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Просторово-функціональні особливості

- Одна група/приміщення = один «будиночок» (груповий клас) з виходом на зовнішній ігровий простір.
- Між «будиночками» знаходяться спільні простори (рекреації), які служать місцем зустрічі, гри, переходу.
- Зовнішній майданчик розташований з боку моря, внутрішній — між школою та новою будівлею; таким чином встановлено баланс між захищеним простором і відкритим видом на море.

Матеріали, інтер'єр та середовище

- Інтер'єри виконані з натуральних матеріалів: дерево, мінімалістичні меблі, яскравий підлоговий колір (наприклад, зелений) як орієнтир для дітей.
- Дахова форма має нахил, що створює різні просторові масштаби — низькі ніші для тиші, високі приміщення для активності.
- Світло: великі вікна і дахові ліхтарі, щоб максимально використовувати природне освітлення протягом року [46, с. 15].

Дитячий садок «Нефрит Скандерборг» (Skanderborggade Day Care Centre) – м. Копенгаген, Данія, 2005 р.

Основні дані

- Локація: м. Копенгаген, Данія.
- Архітектор: Архітектори Дорте Мандруп.
- Рік завершення: 2005 рік.
- Програма: дитячий садочок у міському кварталі, розрахований на декілька груп дошкільників.

Концепція та ключові рішення

- Ділянка розташована в густозабудованому кварталі зі старими блоками будівель, і внутрішній дворик отримував мало сонячного світла.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.22. Дитячий садок «Нефрит Скандерборг»

- Архітектурне рішення: корпус однорівневий (або значною мірою одноповерховий), але з дахом-терасою, яка слугує ігровою зоною та вирішує вимогу до зовнішньої ігрової площі.
- Дахова тераса/схил: поверхня даху частково «піднята» або створена як «схил»/рампа, що дозволяє дітям підніматися на дах і грати там, водночас отримуючи більше сонця та відкритого простору.
- Планування: три групові кімнати (три групи) із власними виходами на зовнішні простори, загальна спільна зона з'єднує групи [34, с. 102-105].

Матеріали, простір і середовище

- Вікна, фасади: корпус має великі фасадні прорізи, прозорий фасад у зоні входу/спільної зони, що створює зв'язок з вулицею та двором.
- Ігрова тераса/дах покриті кольоровим покриттям (наприклад, червоним/помаранчевим) як ігровий простір для дітей.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Простір створено так, щоб діти могли пересуватися, вибирати різні просторові ситуації: відкриті, закриті, тихі, активні.

Day-care Center Skanderborggade - Plan 1:100

Рис. 1.1.2.23. Планування дитячого садочку «Нефрит Скандерборг»

Педагогічний, соціальний та контекстний аспект

- Архітектура враховує **міський контекст**: обмежена ділянка, необхідність зовнішньої ігрової площі еквівалентної будівельній площі.
- За рахунок піднятої/відкритої до даху зони створено додаткову площу для гри, що компенсує відсутність великої ділянки на рівні землі.
- Дозволяє дітям мати контакт із зовнішнім середовищем, рухатися і досліджувати — важливий елемент дошкільного середовища [37, с. 12].

Дитячий садочок «Люсінахавен Тулов» – м. Оденсе, Данія, 2010 р.

Основні дані

- Локація: м. Оденсе, Данія.
- Архітектурне бюро: SEBRA (архітектори: Міккель Фрост, Колья Нільсен та Карстен Прімдал)
- Рік завершення: 2010 рік.

										Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ		
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата					

- Площа: ~1 200 м².

Рис. 1.1.2.24. Дитячий садок «Люсінахавен Тулов»

Концепція та архітектурні рішення

- Проєкт організований як **геометрична шестикутна система (hexagon grid)**, що утворює композицію, яка нагадує квітку-ромашку (“daisy”).
- У центрі композиції — простір центральної діяльності (activity room), від якого променями відходять «пелюстки»-корпуси: кожна «пелюстка» містить групові кімнати та обслуговуючі приміщення.
- Колірна система фасаду: фасадні панелі різноманітних кольорів (жовтий, червоний, зелений, синій тощо) — створюють яскравий, впізнаваний образ і допомагають в орієнтуванні дітей.
- Велика кількість вікон та прозорих фасадів забезпечує зв’язок внутрішнього простору з навколишнім середовищем, природним освітленням [27, с. 13-17].

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.25. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку «Люсінахавен Тулов»

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

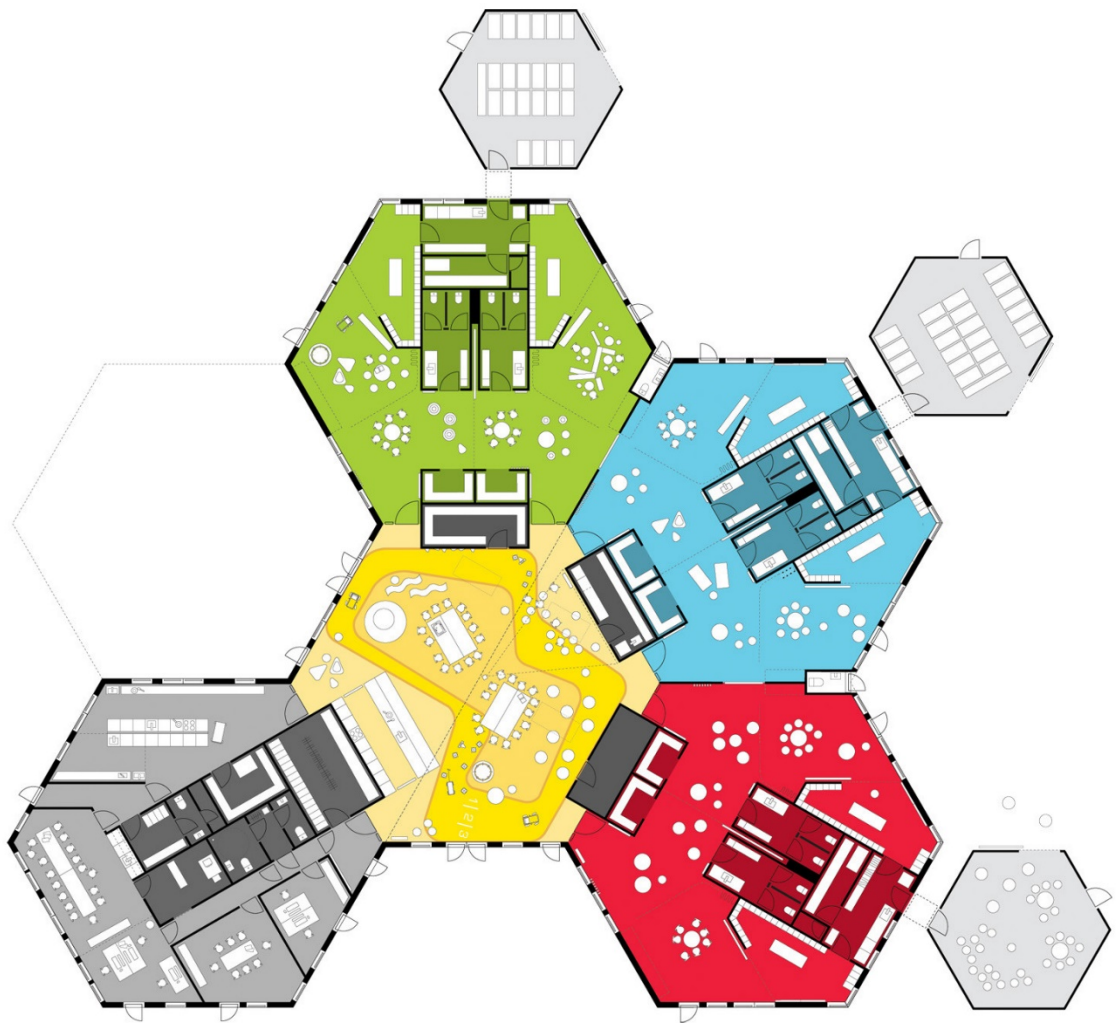

Рис. 1.1.2.26. Планування дитячого садочку «Люсінахавен Тулов»

Просторово-планувальні особливості

- Центральна «комунальна» зона, яка служить місцем для загальних активностей, має прямий зв'язок із груповими кімнатами, що відходять від центру.
- Групи (групові кімнати) розташовані в «пелюстках», що підсилює почуття спільноти, але одночасно дозволяє групам мати власний простір.
- Форми, масштаб і кольори враховані для вікової групи дошкільників: простір легкий, дружній, із елементами орієнтації через кольори та форму.

Матеріали та середовище

- Фасад: панелі різних кольорів, великі вікна.
- Інтер'єр: світлі стіни, великі отвори, збалансований розподіл світла.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Ландшафт: будівля розміщена серед зеленої ділянки з ігровими майданчиками; фасад виходить на зовнішній простір, що стимулює контакти з природою [50].

Дитячий садок «Така-Тука-Land» – Берлін, Німеччина, 2008 р.

Основні дані

- Локація: Берлін, Німеччина.
- Архітектурна група: Пілоти-будівельники — студенти Архітектурного факультету Технічного університету Берліна, під керівництвом Сюзанни Гофман.
- Завершення: 2008 рік.
- Площа приблизно: 550 м².

Рис. 1.1.2.27. Дитячий садок «Така-Тука-Land»

Концепція

- Проєкт — ремонт/рефабрикація тимчасової будівлі дитсадка з урахуванням участі дітей у процесі.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.28. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку «Така-Тука-Land»

- Назва “Така-Тука-Land” походить від казки Пеппі Довгапанчоха (автор Астрід Ліндгрєн). Архітектори трансформували дитячу фантазію в архітектурний простір: «дуб Піппі», «лимонадний струмок», інтерактивна фасадна система.
- Участь дітей: діти створювали моделі, колажі своїх ідей, які були залучені у проєктування [44, с. 23-27].

Архітектурні та просторові рішення

- Фасад: зелено-жовті конструкції, «дерево»/оболонка, що згинається, слугує гіркою/драбинкою, елементом лазіння.
- Інтер’єр: яскравий жовтий коридор-галерея, великі панорамні вікна, м’які елементи-подіуми для гри.
- Планування: групові приміщення на обох кінцях будівлі, поєднані «галереєю» між ними, що відкривається до садка з одного боку.
- Матеріали/технології: Використано великою мірою вторинні матеріали, збережено частини попередньої будівлі, що скоротило витрати.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Педагогічний / соціальний контекст

- Середовище створене як **ігровий простір**, що відповідає дитячій фантазії, що сприяє залученню, самоідентифікації та розвитку.
- Залучення користувачів (дітей) до процесу проектування — приклад демократичного підходу в освітній архітектурі [35, с. 87].

Муніципальні дитсадки Реджо-Емілія (напр. Школа Діани) – Реджо-Емілія, Італія

Основні дані

- Місто: Реджо-Емілія, Емілія-Романья, Італія.
- Організація: муніципальна мережа дошкільних закладів — дошкільні дошкільнята та інфант-тоддлер центри (0-3, 3-6 років) під егідою міста.
- Один з найвідоміших об'єктів: Школа Діани (Дитячий садок Діани) — один із муніципальних садків, що слугує прикладом архітектури і педагогіки за підходом «Реджо Емілія».
- Важлива освітня спадщина: підхід «Реджо Емілія» виник у післявоєнні роки і розвинувся у досить впливову модель дошкільної освіти.

Педагогічна та архітектурна філософія

- Середовище як «третій педагог»: школа/садок проектується таким чином, що простір сприяє дослідженню, спілкуванню, руху, творчості.
- Дитина розглядається як активний учасник, а не пасивний об'єкт — основна парадигма Реджо.
- Співпраця педагогів, дітей, батьків, спільноти — важливий елемент моделі.
- Приклади архітектурної організації: великі прозорі фасади, відкриті простори, зв'язок «всередині-зовні», гнучкі лінії планування [45, с. 15].

Архітектурно-планувальні особливості (на прикладі Школа Діани та мережі)

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Приміщення часто мають великий центральний простір («площа» або «маленький квадрат») — місце зустрічі, спільної діяльності, виставки дитячих робіт.
- Класи та групові кімнати мають виходи до зовнішнього простору або великі вікна, що забезпечують візуальний зв'язок із подвір'ям, природою.
- Матеріали і освітлення: натуральні матеріали, велика кількість природного світла, простір, який стимулює сенсорне сприйняття.
- Орієнтація на архітектуру, яка підтримує дослідження: планування не є строгим блоком «дзвінок-урок», а дозволяє рух, зміну конфігурацій, адаптивність.

Значення та вплив

- Мережа дитсадків Реджо Емілія визнана міжнародно як приклад інноваційної дошкільної освіти та середовища.
- Архітектурні рішення тут не лише технічні, але й педагогічні: простір проектується так, щоб стимулювати взаємодію, творчість, висловлювання дитини.
- Для архітектора/дизайнера дитячих садків це є важливий контекст: показує як освітня філософія може бути інтерпретована в архітектурі [28, с. 11-14].

Дитячий садок Kiddy Shonan C/X – Канагава, Японія, 2012 р.

Основні дані

- Локація: префектура Канагава, м. Фудзісава, Японія
- Архітектурне бюро: Suppose Design Office (архітектор: Шин Танідзірі)
- Рік завершення: 2012 рік.
- Площа: ділянка ~1 865.68 м², площа будівлі ~1 777.33 м².
- Призначення: дошкільний навчальний заклад для дітей дошкільного віку.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.29. Дитячий садок «Kiddy Shonan C/X»

Концепція та архітектурні рішення

- Проєкт задуманий як «місто в місті» — простір дошкільного закладу організований через серію об'ємів-«будиночків» (dwelling units), що нагадують архетипічні будинки: кожен «будиночок» має власну функціональну зону (ательє, музика, рух, ігри).
- Простір між цими «будиночками» утворює «вулиці» та «площі» — підлога має графічні елементи, що слугують як дороги або маршрути дітей.
- Планування допускає гнучкість: крім класичних групових кімнат, є тематичні кімнати (арт-ательє, музика, вода, панорамна кімната) згідно з описом бюро.
- Матеріали: натуральне дерево (підлога, меблі), великі вікна, відкриті простори без великої кількості перегородок, щоб дитина мала багато варіантів для дослідження [24, с. 16].

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Просторово-функціональні особливості

- Структура закладу: центральна загальна зона + радіально розташовані тематичні кімнати-будиночки + маршрути між ними.
- Відчуття масштабу: Простір не домінує над дітьми, навпаки — «мешканці» маленьких будиночків створюють дружню атмосферу.
- Зв'язок із зовнішнім середовищем: хоча будівля може бути в будівельному контексті (фактично кілька поверхів над землею або друга поверховість у будівлі), дизайн створює «вулиці» і внутрішні двори-простори як частину середовища.

Педагогічний / соціальний контекст

- Архітектура цього закладу підкреслює ідею, що дитячий садок — не просто місце зберігання, а середовище, яке стимулює гру, дослідження, рух, спільність.
- Наприклад, маршрути-доріжки на підлозі, «будиночки» як тематичні простори, мультифункціональні зони — усе це створює середовище, яке підтримує різні види активності дітей.
- Проєкт враховує вікові особливості: інтеграція тематичних зон, об'єми, масштаб, формати кімнат адаптовані до дітей молодшого віку [18, с. 84].

Вітчизняний досвід у будівництва дитячих садочків

ЗДО №40 (м. Львів)

Локація: м. Львів, Львівська область

Тип: комунальний заклад дошкільної освіти

Формат розвитку: учасник пілотного проєкту «Садок майбутнього»

Оновлення середовища: 2023–2024 роки (поетапно)

Цей львівський садок став одним із пілотів трансформації дошкільної освіти за сучасними європейськими підходами. Простір перебудовується не

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

як «ремонт», а як зміна логіки взаємодії дитини з середовищем: більше самостійності, вибору, гнучкості.

Рис. 1.1.2.30. Дитячий садок ЗДО №40

Планування та організація простору:

Будівля поділена на функціональні блоки:

Освітній блок

- Групові кімнати з зонуванням:
 - навчальна зона
 - зона вільної гри
 - зона читання / усамітнення
- Відкриті полиці з матеріалами у вільному доступі (за принципами Монтессорі).

Рекреаційні простори

- Спільний хол для ранкових зустрічей, вистав робіт, групових активностей.
- Зони для відпочинку з м'якими модулями та подіумами.

Зовнішній простір

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Оновлені дитячі майданчики з різноповерхневим ландшафтом.
- Поділ дворику на активні і тихі зони [11, с. 120].

ЗДО №51 (м. Львів)

Локація: м. Львів, Львівська область

Тип: комунальний дитячий садок

Статус: частина міського проєкту модернізації дошкільних просторів

Оновлення простору: з 2023 року

Садок оновлюється за принципом створення «середовища розвитку», а не просто навчального простору. Основний фокус — адаптивність приміщень та психологічний комфорт дітей.

Планування:

Групові простори

- Інтер'єри без жорсткої прив'язки до однієї функції: ігрова кімната може перетворюватися на театр або майстерню.
- Низькі меблі, мобільні шафи, легкі перегородки.

Спільні зони

- Рекреаційний простір для спільних активностей кількох груп.
- Кімнати для додаткових занять (логопед, психолог, творчі гуртки).

Територія

- Дворик поділений на вікові сектори.
- Є зони для рухливих і спокійних ігор [12, с. 132].

Новий дитячий садок «Пазлик» (смт Калинівка, Київська область)

Локація: Фастівський район, Київська область

Площа будівлі: близько 600 м²

Місткість: приблизно 50 дітей

Відкритий: грудень 2023 року

										Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ		
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата					

Сучасний невеликий садок, збудований з нуля для громади у новому житловому кварталі.

Рис. 1.1.2.31. Дитячий садок «Пазлик»

Рис. 1.1.2.32. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку «Пазлик»

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Планування:

Будівля двоповерхова.

1 поверх:

- Групова кімната для молодшої групи.
- Спальня.
- Санвузол.
- Харчоблок і кухня.
- Медичний кабінет.

2 поверх:

- Групові кімнати для старших дітей.
- Актова / багатофункціональна зала.
- Кабінети для занять.

Зовнішній простір:

- Дитячий майданчик із сучасним гумовим покриттям.
- Навіси для прогулянок.
- Озеленена територія [13, с. 146].

Дитячий садок у селі В'язова, Жовківська громада, Львівська область

Локація: Львівська область, Жовківська територіальна громада

Тип: реконструйований садок

Відкритий після ремонту: 2023–2024 рік

Садок був капітально відремонтований та переосмислений як сучасний простір для дошкільної освіти в сільській громаді.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.33. Дитячий садок у селі В'язова

Рис. 1.1.2.34. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку у селі В'язова

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Планування:

Групові блоки:

- Ігрові кімнати.
- Окремі спальні приміщення.
- Санвузли адаптовані для дітей.

Службові приміщення:

- Харчоблок із оновленим обладнанням.
- Медичний кабінет.
- Пральня.

Територія:

- Нові ігрові майданчики.
- Тіньові навіси.
- Спортивно-ігрова зона.
- Наявність автономного генератора для роботи під час відключень електроенергії [16, с. 160].

5. Дитячий садок у селі Високе, Житомирська область

Локація: Житомирська область

Тип: нове будівництво

Відкритий: 2024–2025 рік

Фінансування: за підтримки міжнародних програм розвитку

Один із найбільш сучасних сільських дитсадків в області, побудований за європейськими стандартами з урахуванням принципів інклюзії та безпеки.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.35. Дитячий садок у селі Високе

Рис. 1.1.2.36. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку у селі Високе

Планування:

Функціональні блоки:

- Групові кімнати з природним освітленням.
- Спальні з вентиляцією та шумоізоляцією.
- Харчоблок з новим обладнанням.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Безпековий компонент:

- Стаціонарне укриття, адаптоване для дітей.
- Безбар'єрний доступ (пандуси, широкі проходи).

Територія:

- Дитячі майданчики з м'яким покриттям.
- Прогулянкова зона з навісами.
- Огороджена безпечна територія [19, с. 104].

Дитячий центр / садок Kids Hub (м. Біла Церква)

Локація: Київська область, м. Біла Церква, вул. Клінічна, 6

Тип: приватний центр розвитку / садок повного та часткового дня

Оновлений формат: 2024–2025 роки

Kids Hub — сучасний приватний простір, який поєднує функції дитячого садка й центру розвитку. Наголос — на підтримці працюючих батьків та гнучкому графіку, а також на затишку й «клубній» атмосфері.

Планування (за описами й типологією простору):

Декілька групових кімнат формату «клас-студія» з низькими столиками й відкритими стелажками з матеріалами.

- Ігрові зони з м'якими модулями, конструктором, куточками сюжетно-рольових ігор.
- Окремі кімнати для занять (мовні, творчі, логіко-математичні).
- Міні-їдальня / кухонна зона для дітей, де організовано харчування невеликими групами.
- Простір адаптований для проведення факультативів, гуртків, тематичних свят (з можливістю перестановки меблів) [18, с. 84].

Дитячий садок «Яблунька», с. Щербані, Щербанівська громада

Локація: Полтавська область, Щербанівська громада

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Місткість: ~140 дітей, двоповерхова будівля

Відкритий: після трьох років будівництва, матеріал опублікований у 2025 р.

Новий садок «Яблунька» збудовано в новому мікрорайоні «Садовий». Будівля яскрава, двоповерхова, з великими вікнами, підлогами з підігрівом та сучасними матеріалами. Є окремі ігрові й спальні зони, простора кухня, пральня та навіть швейна майстерня.

Рис. 1.1.2.37. Дитячий садок «Яблунька»

Планування:

- На двох поверхах — кілька груп з власними:
 - ігровими кімнатами;
 - спальнями;
 - санвузлами.
- Актова зала з дубовим паркетом, яка використовується як простір для свят, занять, вистав.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.38. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку «Яблунька»

- Власна пральня й швейна майстерня для обслуговування закладу.
- На вулиці — ігрові майданчики на подвір'ї серед старих та нових яблунь (відсилання до назви садка) [13, с. 146].

Дитячий садок «Веселка», с. Степанівка, Коломацька громада

Локація: Полтавська область, Коломацька ТГ, с. Степанівка

Тип: реконструкція старої будівлі під сучасний садок

Відкритий у новому форматі: 2020 рік

Старий корпус школи перетворили на маленький, але дуже сучасний дитсадок «Веселка» для дітей з кількох сіл громади. Утеплений фасад, нові вікна, оновлені комунікації й повністю перероблений інтер'єр.

Планування:

- Вхідна зона з роздягальною.
- Ігрова кімната як основний простір для занять, з ігровими й навчальними зонами.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.39. Дитячий садок «Веселка»

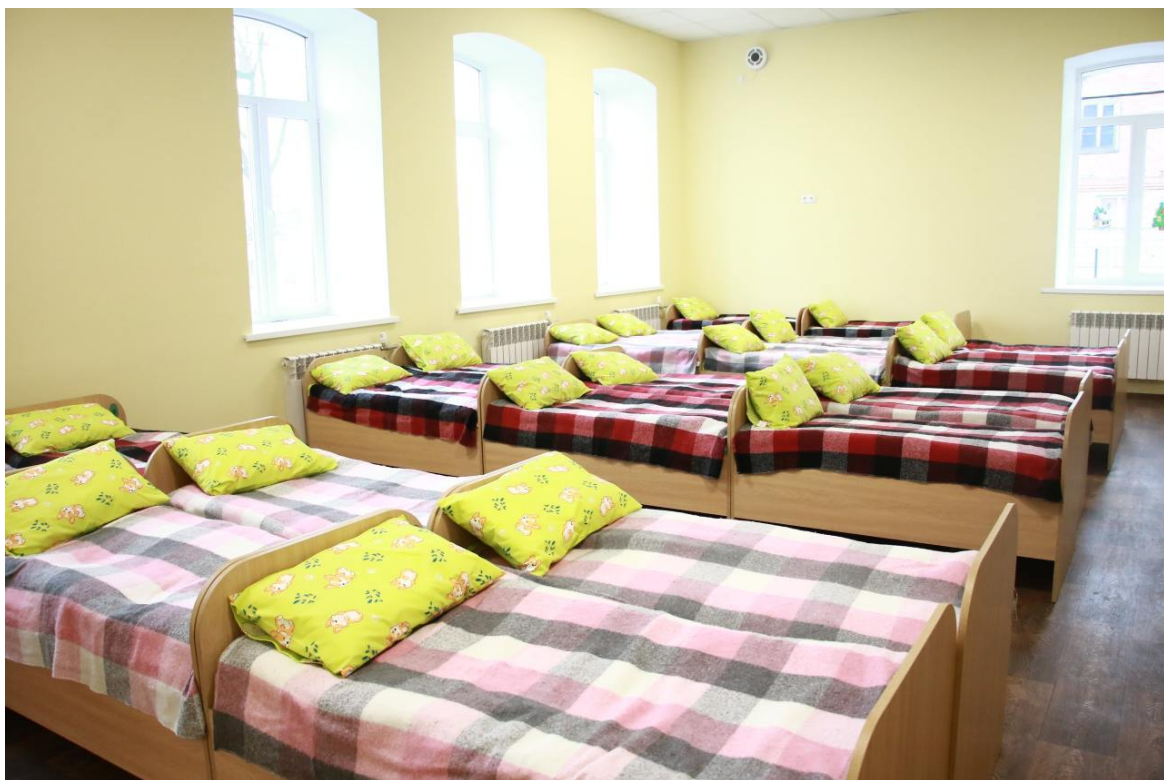

Рис. 1.1.2.40. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку «Веселка»

- Окрема спальня з ліжками/матрацами для денного сну.
- Буфетна, пральня, котельня й службові приміщення.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- На подвір'ї — дитячий майданчик і нові комунікації (водопостачання, опалення), що забезпечують автономність закладу [8, с. 15].

ДНЗ «Чебурашка», с. Пришиб, Пришибська громада

Локація: Полтавська область, Кременчуцький район, с. Пришиб

Місткість: близько 45 дітей, 3 групи

Реконструкція та розширення: утеплення та оновлення — 2015–2016рр.,

Колишній невеликий садок на одну групу перетворили на сучасний заклад з трьома групами (ясельна, середня, старша). Відновили навіть будівлю, яка 15 років стояла пустою.

Рис. 1.1.2.41. Дитячий садок «Чебурашка»

Планування:

- Кілька групових кімнат за віком, із власними зонами ігор та навчання.
- Спортивна зала з матами, обручами, масажними доріжками.
- Утеплені корпуси, оновлене опалення, дах, стіни.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.42. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку «Чебурашка»

- Новий дитячий майданчик на подвір'ї для активних ігор [16].

Дитячий садок у с. Колінківці, Колінковецька громада

Локація: Чернівецька область, с. Колінківці

Місткість: близько 200 дітей, 5–7 груп

Побудований: відкриття у 2023 р., кошторис — 10,5 млн грн

Це новий садок, збудований «з нуля» для великої кількості дошкільнят громади. Заклад відповідає сучасним будівельним нормам та вимогам безбар'єрності — пандуси, зручні входи, доступність для дітей з інвалідністю.

Планування:

- 5 діючих груп кімнат + заплановані ще дві (ясельна та молодша).
- Кожна група має свою ігрову і спальну зони, санвузол.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Рис. 1.1.2.43. Дитячий садок у селі Колінківці

- Харчоблок, медичний кабінет, службові приміщення.
- Зовні—кілька ігрових майданчиків, зони для відпочинку та прогулянок[9].

Дитячий садок в м. Андрушівці

Локація: Житомирська область, м. Андрушівка

Статус: повністю реконструйований дошкільний заклад

Відкритий після реконструкції: 2025 рік

У Андрушівці старий садок капітально відремонтували, зробивши з нього сучасний простір для дітей громади. Оновлені фасади, інженерні мережі, внутрішні приміщення — все під сучасні стандарти безпеки й комфорту.

Планування (за типом повної реконструкції):

- Групові блоки з ігровими, спальнями, гардеробами, санвузлами.
- Зали для свят і фізичного виховання.
- Сучасний харчоблок та допоміжні приміщення.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Оновлене підвір'я з майданчиками та, ймовірно, адаптованими укриттями (як типові рішення для нових/реконструйованих садків у воєнний час) [7].

Рис. 1.1.2.44. Дитячий садок у місті Андрушівка

Рис. 1.1.2.45. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку у місті Андрушівка

ЗДО «Перлінка», с. Старі Кодаки, Дніпропетровська область

Локація: Дніпропетровська область, с. Старі Кодаки

Тип: заклад дошкільної освіти (ясла-садок) загального розвитку

Місткість: розрахований на ~80 дітей, збудований у рамках «Великого будівництва»

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Сучасний садок «Перлінка» у Старих Кодаках — нова будівля, зведена як частина державної програми. Комфортний, із привабливим фасадом, розрахований на дітей ясельного та дошкільного віку.

Рис. 1.1.2.45. Дитячий садок «Перлінка»

Рис. 1.1.2.46. Дитячий садок «Перлінка»

Планування (за даними й типовою структурою):

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Декілька груп-ясел та груп старшого віку, кожна з окремими ігровими зонами, спальнями й санвузлами.
- Медичний кабінет, кабінет психолога, методичний кабінет.

Рис. 1.1.2.47. Дизайн внутрішнього середовища дитячого садочку «Перлинка»

- Приміщення для харчоблоку й пральні.
- На території—ігрові майданчики за віком, пішохідні доріжки, озеленення.

Дитячий садок «Берізка», м. Лубни, Полтавська область

Локація: Полтавська область, м. Лубни

Тип: реконструйований дитячий садок «Берізка»

Оновлений в рамках: національного проєкту «Велике Будівництво»

Садок «Берізка» в Лубнах пройшов комплексну реконструкцію: утеплення, ремонт внутрішніх приміщень, оновлення інженерних мереж. Його показують як один із кейсів модернізації дошкільної інфраструктури в регіоні.

Планування (типове для реконструйованого садка):

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Збережена двоповерхова структура з розведенням груп за віком по поверхах.
- Групові кімнати + спальні, інтегровані ігрові куточки.

Рис. 1.1.2.48. Дитячий садок «Берізка»

- Спортивна й актова зали, харчоблок, допоміжні приміщення.
- Модернізовані майданчики й, імовірно, облаштоване укриття відповідно до сучасних вимог (типове рішення для об'єктів, залучених у «Велике Будівництво») [19, с. 104].

Дитячий садок №28, вул. Микулинецька, м. Тернопіль

Локація: Тернопільська область, м. Тернопіль, вул. Микулинецька

Площа: 787,7 м²

Місткість: 40 нових місць для дітей мікрорайону

Відкритий: 2025 рік

Невеликий, але дуже сучасний садок №28 створено для мікрорайону, який довго потребував додаткових місць. Будівля компактна, з раціональним плануванням і сучасним оснащенням.

Планування:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Просторі дитячі кімнати для перебування й занять.
- Сучасна кухня для приготування здорового харчування.
- Медичний кабінет.

Рис. 1.1.2.48. Дитячий садок №28

- Окремі актовий та спортивний зали для свят, рухових активностей, гуртків.
- Територія навколо — із майданчиками для прогулянок і ігор, пристосована до невеликої, але щільної забудови мікрорайону [15, с. 200].

Таким чином, сучасні дитячі садки — як у закордонній, так і у вітчизняній практиці — все частіше інтегрують архітектуру, екологічність і педагогіку в єдину цілісну систему, спрямовану на гармонійний розвиток дитини. Принципи відкритості, гнучкості, стимулювання самостійності, взаємодії з природним середовищем та адаптації під потреби кожної дитини стають основними орієнтирами у формуванні нової архітектури дошкільної освіти.

1.1.3. Етапи архітектурного розвитку дитячих садків: від витоків до сьогодення

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Архітектура дитячих садків змінювалась відповідно до суспільних уявлень про дитинство, педагогічних концепцій, економічних умов і технологічного розвитку. Умовно можна виділити кілька ключових етапів:

1. Ранній період (XIX ст.) — початок інституціалізації дошкільної освіти

Перші дитячі садки виникли в Європі у першій половині XIX століття за ініціативою німецького педагога Фрідріха Фребеля. Приміщення часто були адаптованими приватними будинками або прибудовами до церков. Архітектура не мала спеціалізованих елементів, але вже тоді формувалась ідея необхідності окремого простору для гри, навчання і сну.

- **Приклади:** «Kindergarten» Фребеля в Бланкенбурзі (1837);
- **Особливості:** переобладнані житлові приміщення, орієнтація на моральне виховання та ручну працю.

2. Період модернізації (початок XX ст. – 1940-ві роки)

Поширення ідей прогресивної педагогіки, зокрема методики Монтессорі, Вальдорфської школи, спонукали до появи перших цілеспрямовано спроектованих будівель. Дитячий садок починають розглядати як освітній простір, що впливає на розвиток дитини через форму, колір, світло, доступ до природи.

- **Архітектурні риси:** природне освітлення, низькі меблі, поділ на функціональні зони;
- **Педагогіка:** навчання через досвід, індивідуальний підхід, свобода вибору[13, с. 146].

3. Радянський період (1950–1980-ті роки)

У СРСР, зокрема в Україні, архітектура дитячих садків була уніфікована — проектувались типові будівлі з двоповерховими або триповерховими блоками, що включали групи, спальню, ігрову, санвузол, харчоблок тощо. Формувалась модель масового дошкільного закладу.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Типові проєкти:** серії 2-04, 2-03, 2-02;
- **Особливості:** раціональне використання простору, суворя симетрія, відсутність гнучкості простору;
- **Недоліки:** одноманітність, низький рівень інсоляції, відокремлення від природи.

4. Період пострадянських трансформацій (1990–2000-ні)

З розпадом СРСР частину дитячих садків було зачинено або передано під інші потреби, що спричинило кризу системи. Водночас з'являються перші приватні ініціативи, які орієнтуються на іноземні методики та нові підходи до простору.

- **Архітектурні зміни:** реконструкція старих будівель, адаптація житлових приміщень під садки;
- **Проблеми:** відсутність єдиних стандартів, слабе фінансування[20, с. 138].

5. Сучасний етап (з 2010-х років до сьогодні)

Сучасна архітектура дитячих садків орієнтована на створення «розвивального середовища». Проектування ведеться з урахуванням психології дитини, принципів інклюзії, екологічності, сталого розвитку та цифровізації освітнього процесу.

- **Архітектурні тренди:**
 - відкриті простори;
 - гнучке зонування (open space + трансформовані кімнати);
 - природне освітлення, дерев'яні конструкції;
 - інтеграція з природним ландшафтом;
 - використання енергоефективних матеріалів;
 - доступність для дітей з інвалідністю;
- **Педагогічні підходи:** STEM-освіта, Монтессорі, інклюзивне навчання, сенсорна інтеграція [23].

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

1.1.4. Дошкільні заклади у дослідженнях науковців

Дошкільні навчальні заклади (ДНЗ) залишаються об'єктом міждисциплінарних досліджень, що охоплюють питання педагогіки, архітектури, урбаністики, дитячої психології, соціальної політики, охорони здоров'я та ін.

Розробка ефективного середовища для дошкільного виховання ґрунтується на численних теоретичних і прикладних дослідженнях. Архітектурні аспекти формування простору для дітей досліджувалися у працях В.І. Єжова, Г.І. Лаврика, Ю.Г. Рєпіна, В.М. Тункіна, А.П. Мардера, О.Л. Підгорного, які торкалися принципів формування житлового та громадського середовища, зокрема для потреб наймолодших користувачів.

Важливу роль у формуванні концепцій сучасних ДНЗ відіграли роботи, присвячені ергономіці, безпечному та здоровому середовищу, зокрема дослідження І.О. Данчака, С.Ф. Наумова, К.В. Бобкової та Л.М. Ковальського.

Типологія дитячих садків розглядалася у працях І.О. Лебедевої (зонування території та будівлі), О.І. Морозова (типологія приміщень і функціональних блоків), Л.Р. Красільникової (створення безпечного освітнього простору), Т.М. Семашко (соціально-екологічні аспекти проектування).

У працях М.В. Мухіна та О.В. Гаврилюк досліджено історичну трансформацію форм організації дошкільної освіти — від родинного догляду до масового суспільного виховання в спеціально створених закладах, а також взаємозв'язок між архітектурою будівлі та педагогічним підходом.

Також досліджено моделі ДНЗ, зокрема:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Традиційний тип**, що передбачає ясельні й садкові групи з чітким функціональним поділом (харчоблок, ігрові, спальні, допоміжні приміщення);
- **Сучасні гнучкі моделі**, які передбачають мультифункціональність приміщень, інтеграцію зовнішнього та внутрішнього простору, створення умов для інклюзивності;
- **Змішані типи** (у складі освітньо-культурних центрів, при школах, на базі житлових мікрорайонів або офісних кварталів) [27].

У новітніх дослідженнях активно обговорюються такі принципи:

- архітектура як "третій педагог";
- проектування з урахуванням психоемоційних потреб дитини;
- вплив дизайну на формування соціальної поведінки;
- просторово-функціональна гнучкість для адаптації до різних освітніх підходів (Монтессорі, Вальдорф, STEM тощо).

Дослідження типів організації дитячого простору за кордоном показують широке використання модульних, енергоефективних, інтегрованих у природу споруд (приклади з Японії, Данії, Фінляндії, Німеччини), а також концепцію "міста в мініатюрі", що реалізується у США, Канаді та Швеції.

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить про зростаючу увагу до архітектури дитячих закладів як до важливого чинника сталого розвитку суспільства, з урахуванням демографічних змін, інклюзивної політики, урбаністичних тенденцій і педагогічних інновацій.

Висновки до розділу 1

1. Історія розвитку закладів дошкільної освіти відображає трансформацію суспільного ставлення до раннього дитинства, виховання та освіти. Від домашнього навчання у давні часи до організованих форм опіки

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

й виховання у монастирях середньовіччя — і далі до перших публічних дитячих садків XIX століття, які виникли як відповідь на потреби індустріалізованого суспільства. У XX столітті дошкільна освіта набула масового характеру, а її архітектура стала орієнтуватися не лише на функціональність, а й на психологічний комфорт, безпеку та розвиток дитини. Сьогодні дитячі садки — це не просто місця нагляду, а повноцінні освітньо-виховні середовища, що сприяють формуванню особистості, навичок соціалізації та пізнання світу.

2. Світовий і вітчизняний досвід проектування дитячих садків демонструє різноманітність архітектурних підходів, які враховують культурні, кліматичні та соціальні умови кожної країни. У розвинених країнах усе більше поширюються концепції сталого дизайну, відкритого простору, використання природного світла, інтеграції із природним середовищем. Успішні приклади закордонних дитячих садків ґрунтуються на принципах інклюзивності, просторової гнучкості та емоційної безпеки. В Україні спостерігається поступовий перехід від застарілих типових рішень до інноваційних, що базуються на європейських підходах, з урахуванням сучасних педагогічних методик, норм ДБН та вимог до інклюзивності.

3. Наукові дослідження у сфері дошкільної архітектури зосереджуються на питаннях ергономіки, психологічного впливу простору на дітей, безпеки, освітленості, акустики та екологічності матеріалів. Особливу увагу приділяють створенню середовища, яке стимулює розвиток, творчість і самостійність дитини. Також активно досліджуються принципи безбар'єрності, доступності для дітей з особливими освітніми потребами, інтеграції ігрових та навчальних функцій у єдиний простір. Ці наукові напрацювання мають важливе значення для розробки сучасних архітектурних концепцій, проектування нових дитячих садків та реконструкції існуючих.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

1.2.1. Функціонально-просторові особливості дитячих садочків

Одним із важливих аспектів формування архітектурного середовища дитячих садочків є містобудівні особливості їх розміщення та організація території. В залежності від містобудівного контексту виділяють кілька типів розміщення дошкільних закладів у межах населених пунктів:

□ **у центральній частині міста:**

Переваги: зручна доступність для батьків і працівників, розвинена транспортна інфраструктура, інтеграція в щільну міську забудову.

Недоліки: обмежена територія, підвищений рівень шуму, погіршені екологічні умови, менше можливостей для озеленення. У центральній частині міста найчастіше здійснюється **реконструкція** існуючих будівель під дитячі садочки або **приєднання нових корпусів** до шкіл, дитячих установ або багатофункціональних громадських об'єктів.

□ **у приміській зоні:**

Переваги: наявність вільної території для повноцінного зонування, кращі умови для інсоляції, тиші та озеленення.

Недоліки: менша транспортна доступність, залежність від приватного транспорту.

У приміських районах зазвичай відбувається **нове будівництво** дитячих садочків у складі нових житлових масивів або окремих освітніх кластерів.

□ **у житлових районах зі щільною забудовою :**

Переваги: безпосередня наближеність до місця проживання дітей, можливість ходити пішки.

Недоліки: дефіцит простору, складності з організацією господарської зони та дотриманням санітарних норм.

У таких умовах широко використовується **інтеграція** дитячих садочків у структуру кварталів з максимальною ефективністю використання ділянки.

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Вибір місця для дитячого садка визначається кількома факторами: містобудівним положенням, щільністю населення, типом житлової забудови, транспортною доступністю та санітарно-гігієнічними вимогами. Кожен тип розташування має свої переваги і обмеження, які необхідно враховувати при проектуванні [24, с. 15].

Функціонально-просторова організація

Організація простору дитячого садка формується під впливом **зовнішніх та внутрішніх факторів.**

До **зовнішніх чинників** належать:

- щільність навколишньої забудови;
- наявність магістралей та тротуарів;
- рівень шуму та загазованості;
- забезпечення безбар'єрного доступу.

До **внутрішніх чинників** відносять вимоги до:

- інсоляції групових кімнат;
- поділу потоків дітей, персоналу та відвідувачів;
- зручного зв'язку між функціональними зонами.

Архітектурно-просторове рішення дитячого садочка повинно бути **чітко структурованим, емоційно привабливим і зрозумілим для дитини.**

Зазвичай дитячі садочки поділяють на **дві основні архітектурні моделі:**

- павільйонну**, яка передбачає окремі блоки для кожної групи;
- компактну**, де всі групи розташовані в одному корпусі з центральним комунікаційним ядром [21, с. 51].

Кількість групових осередків залежить від потужності закладу. За типовими нормами, **оптимальна місткість** садка — від 4 до 12 груп (80–240 дітей). Найефективнішою вважається **блочно-секційна структура**, що дозволяє зручно зонувати простір за віком, режимом дня та видами активностей.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Основні функціональні зони на ділянці дитячого садка:

- **Транспортна зона:**
 - під'їзні шляхи, тротуари;
 - тимчасова автостоянка для батьків і персоналу;
 - місце для спецтехніки (швидка, пожежна).
- **Ігрова зона:**
 - майданчики для кожної вікової групи;
 - тіньові навіси;
 - ігрові споруди;
 - пісочниці.
- **Рекреаційна зона:**
 - зелені насадження;
 - стежки здоров'я;
 - зони тихого відпочинку (лавки, альтанки, міні-сади).
- **Фізкультурна зона:**
 - спортивний майданчик;
 - невеликі відкриті зони для рухливих ігор;
 - інколи — відкритий басейн або смуга перешкод.
- **Господарська зона:**
 - майданчики для збору сміття;
 - складські приміщення;
 - технічні споруди.

Санітарні норми вимагають, щоби господарські зони не межували з ігровими та рекреаційними ділянками, були ізольовані та розміщувались з боку під'їзду [8, с.12-17].

Архітектурні критерії якості просторової організації (за арх. В. К. Степановим):

- функціональна логіка і гнучкість планування;

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- чітка композиція;
- контраст і ритмічність об'ємів;
- гармонійне включення у міське середовище;
- масштабність, адаптована до сприйняття дитини;
- архітектурна виразність та пластичність форм.

Розміщення дитячих садків повинно враховувати **інсоляцію, провітрюваність, безпеку, екологічність та доступність**. Територія має бути **незатоплюваною, озелененою**, з можливістю для ландшафтного благоустрою.

Нормативна площа ділянки становить у середньому:

- для дошкільного закладу на 100 дітей — 0,8–1,2 га;
- площа на одного вихованця — не менше 30–40 м²;
- забудова — не більше 20% від загальної території [4, с. 25-29].

1.2.2. Фактори, що впливають на організацію дитячих садочків

Аналіз досвіду проектування та будівництва дитячих садочків дає змогу простежити закономірний і послідовний розвиток архітектурних рішень таких закладів. Дитячі дошкільні установи перебувають у постійній залежності від змін у суспільстві, системі освіти, демографічної ситуації та державної політики щодо дошкільного виховання. Ці зміни зумовлюють постійне оновлення вимог до середовища, в якому перебувають діти, що потребує врахування низки **зовнішніх та внутрішніх факторів**.

Зовнішні фактори:

Містобудівні чинники, що включають навколишнє середовище, характер забудови та просторові обмеження, істотно впливають на проектування дитячих садків.

1. Навколишній ландшафт:

- **Природні умови** (рельєф, зелень, водойми) створюють приємне середовище, що позитивно впливає на емоційний стан дітей.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Озеленення та видові перспективи** можуть використовуватися як елементи ігрового та пізнавального середовища [3].

2. Конфігурація ділянки:

- Важливо забезпечити **достатню площу** для повноцінного зонування території: ігрових майданчиків, господарської частини, озеленення.
- **Розміщення будівлі** має враховувати інсоляцію групових кімнат, розу вітрів, шумове навантаження з боку вулиць.

3. Характер навколишньої забудови:

- Впливає на **масштабність будівлі**, вибір матеріалів фасаду, формування безпечного пішохідного доступу.
- Забудова щільних міських районів часто потребує **компактних типів** садків із внутрішніми дворами або даховими ігровими просторами.

Соціально-економічний фактор також відіграє важливу роль у розвитку мережі дитячих садків і включає кілька ключових складових:

1. Соціальна значущість:

- Дитячі садочки забезпечують ранній розвиток, соціалізацію та підготовку до школи, а також створюють умови для **повноцінної зайнятості батьків**.
- Наявність якісного дошкільного середовища сприяє **зменшенню соціальної нерівності** та формуванню базових життєвих навичок [2, с. 34].

2. Техніко-економічна ефективність:

- Важливим є **раціональне використання ресурсів** при будівництві та експлуатації, зокрема енергоефективність, доступність обслуговування, використання універсальних матеріалів.
- Інтеграція дитячого садка в **освітній кластер** (з початковою школою або центром розвитку) дозволяє скоротити витрати та підвищити якість послуг.

3. Фінансова підтримка:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- Якісне функціонування дитячих садків залежить від **державного і місцевого фінансування**, а також участі **приватного сектора** у створенні нових закладів (наприклад, корпоративні садочки).
- **Державні програми підтримки сімей** стимулюють розвиток мережі дошкільних закладів, особливо у нових житлових районах.

4. Перспективний розвиток:

- Розвиток сучасних підходів до освіти вимагає **гнучких просторових рішень**, що дозволяють адаптувати середовище під різні методики.
- Проектування повинно враховувати **можливість трансформації** груп, інтеграції інклюзивних практик, використання цифрових технологій[1].

Внутрішні фактори

1. Педагогічний фактор:

- Структура простору має відповідати **освітній програмі**, забезпечувати можливості для різних форм діяльності: гри, навчання, відпочинку, спілкування.
- Важливо забезпечити **гнучкість середовища**, що адаптується до вікових та індивідуальних особливостей дітей.

2. Типологічний фактор:

- Враховує **кількість і тип груп**, наявність спеціалізованих приміщень (музична, спортивна зала, логопедичний кабінет, кімната психолога).
- Типологія залежить від **формату закладу** – звичайний садок, ясла-садок, інклюзивний центр або дитячий центр повного дня.

3. Об'ємно-планувальний фактор:

- **Поверховість** дитячого садка впливає на зручність експлуатації та евакуації. Найбільш поширеними є **одноповерхові будівлі**, особливо для ясельних груп.
- **Місткість** визначається кількістю груп і залежить від демографічного прогнозу мікрорайону.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

□ **Планувальні рішення** мають забезпечити:

- логічний зв'язок між груповими приміщеннями та допоміжними зонами;
- окремі входи для персоналу, батьків та господарських служб;
- **безпечні маршрути** руху дітей всередині будівлі та на території.

Всі ці фактори в комплексі формують архітектурне середовище, яке повинно бути **зручним, безпечним, естетичним та педагогічно доцільним**. Дитячий садок — це не просто будівля, а **середовище зростання, розвитку й захисту дитини**, і кожне проектне рішення повинно відображати цю ідею [4, с. 15-19].

1.2.3. Аналіз дизайну та оформлення закладів дошкільної освіти

Оформлення дитячих садків залежить від архітектурного рішення, ландшафтного дизайну та внутрішнього інтер'єру, які разом створюють безпечне, комфортне та сприятливе середовище для розвитку, навчання та відпочинку дітей. Дизайн дитячих садків має враховувати психологічні, фізіологічні й емоційні потреби дітей дошкільного віку, а також вимоги безпеки, ергономіки та педагогіки.

Архітектурний дизайн:

1. Функціональність:

- **Зонування приміщень:** Чітке розмежування ігрових, навчальних, спальних, санітарно-гігієнічних та адміністративних зон.
- **Масштабність:** Проектування будівель відповідно до масштабу дитини – зручна висота меблів, поручнів, сантехнічних приладів тощо.

2. Архітектурна естетика:

- **Яскравість та доброзичливість:** Фасади з використанням кольору, природних матеріалів і форм, які викликають довіру та позитивні емоції у дітей.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Прозорість та світло:** Великі вікна, еркери, світлові ліхтарі для забезпечення природного освітлення.

3. Ергономічність:

- **Дитячі меблі:** Столи, стільці, ліжка та інше обладнання адаптовані до зросту та потреб дітей.
- **Безпека:** Використання заокруглених форм, м'яких матеріалів, протиковзких покриттів.

4. Безбар'єрність:

- **Доступність для дітей з інвалідністю:** Пандуси, широкі дверні прорізи, ліфти (при необхідності).
- **Навігація:** Зрозуміле і дружнє середовище, що допомагає дитині орієнтуватися в просторі [9, с. 45].

5. Енергоефективність та сталий розвиток:

- **Інтеграція новітніх технологій:** Впровадження енергоощадного освітлення, систем вентиляції та обігріву.
- **Використання екологічних матеріалів.**

Ландшафтний дизайн дитячих садків:

1. Ігрові майданчики:

- **Тематика та різноманітність:** Створення тематичних зон (казкові, природні, спортивні), що стимулюють уяву та активність.
- **Безпечне покриття:** Використання м'яких, амортизуючих матеріалів (гумова крихта, трава).

2. Озеленення:

- **Живі зони:** Наявність дерев, кущів, квітників, які не лише створюють тінь і комфорт, а й сприяють екологічному вихованню.
- **Контакт із природою:** Еко-стежки, городики, міні-парки для взаємодії дітей з природним середовищем.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

3. Малі архітектурні форми:

- **Альтанки, навіси, лавочки:** Для затишного перебування на свіжому повітрі.
- **Творчі простори:** Зони для малювання, пісочниці, міні-сцени [3].

4. Безпека та оглядовість:

- **Огородження:** Надійне, але не обмежуюче, яке забезпечує контроль за дітьми.
- **Візуальний контроль:** Планування території так, щоб вихователь міг легко наглядати за дітьми.

5. Світловий дизайн:

- **Вуличне освітлення:** Безпечне, м'яке та енергозберігаюче освітлення території.

Інтер'єр дитячих садків:

Інтер'єр приміщень відіграє визначальну роль у формуванні відчуття безпеки, довіри та позитивного емоційного стану дитини. Він має сприяти творчості, комунікації, грі та навчанню.

1. Колірна палітра:

- **Теплі та спокійні кольори:** Жовтий, зелений, блакитний – сприяють спокою та концентрації.
- **Зонування за кольорами:** Допомагає дитині орієнтуватися у просторі.

2. Матеріали:

- **Безпечні, нетоксичні, гіпоалергенні:** Використання натуральних або сертифікованих матеріалів для оздоблення.
- **Легкість в очищенні:** Антибактеріальні покриття, гладкі поверхні.

3. Освітлення:

- **Природне та штучне освітлення:** Максимальне використання денного світла та додаткове зоноване освітлення.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Світлові сценарії:** Можливість змінювати інтенсивність освітлення в залежності від активності дітей.

4. Акустичний комфорт:

- **Шумоізоляція:** Матеріали, які зменшують рівень шуму та створюють затишне звукове середовище [4, с. 23].

5. Декор і навчальне середовище:

- **Стенди, картини, творчі роботи дітей:** Відображення дитячої активності та інтересів.
- **Навчальні елементи:** Інтерактивні панелі, модулі для сенсорного розвитку, книжкові куточки.

Освітлення та колір як чинники сталого та комфортного середовища у дитячих садках

У цьому дослідженні розглядаються питання освітлення та кольорового оформлення дитячих дошкільних закладів на ранніх етапах проектування з урахуванням принципів сталого розвитку та потреб дитини. Метою є створення інтегрованих стандартів світлового та колірної дизайну, орієнтованих на фізіологічний, емоційний та когнітивний розвиток дітей дошкільного віку.

Колір у середовищі дитячого садка виконує не лише декоративну функцію, але й служить важливим інструментом навігації, навчання та психоемоційної підтримки. Використання кольору як складової просторової організації дозволяє створити впізнавані зони, орієнтири для дітей, а також сприяти сенсорному розвитку та зниженню тривожності.

Світло також має вирішальне значення в освітньому середовищі дитячих садків. Якісне природне та штучне освітлення впливає на зір, концентрацію, настрій та добову активність дітей. Освітлення повинно бути м'яким, рівномірним, без різких тіней, з можливістю регулювання інтенсивності. Важливо забезпечити, щоб вікна розташовувалися на рівні

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

очей дитини, дозволяючи взаємодію із зовнішнім світом, що є надзвичайно важливим для формування просторового мислення [13, с. 146].

Кольори мають бути яскравими, але не агресивними, створювати емоційно безпечне середовище. Для активних зон рекомендуються теплі відтінки (жовтий, світло-помаранчевий), для зон відпочинку — прохолодні й нейтральні (блакитний, м'ятний, бежевий). Надмірне використання червоного кольору може збуджувати нервову систему, тому його застосування має бути дозованим.

Різноманіття текстур у меблях, підлоговому покритті, стінах та ігрових елементах сприяє сенсорному розвитку дітей, особливо важливо це для інклюзивних груп.

Тепловий комфорт є ще одним важливим чинником: дитячий організм чутливо реагує на зміни температури, вологості та рух повітря. Передбачити можливість індивідуального регулювання цих параметрів у різних приміщеннях — важлива умова для комфорту перебування.

У сучасному проектуванні дитячих садків освітлення й колір не можуть розглядатися як другорядні складові. Вони мають бути інтегровані в архітектурне рішення з урахуванням психологічних, педагогічних та фізіологічних потреб дітей. Правильне використання світла і кольору не тільки покращує функціональність приміщень, але й сприяє загальному розвитку дитини, її адаптації, комфорту та безпеці [2, с. 21].

Світло має величезний вплив на здоров'я, розвиток і настрої дитини. Правильно організоване освітлення дозволяє дітям краще сприймати навколишній світ, сприяє їхній когнітивній активності, концентрації уваги та емоційному комфорту. Дослідження показують, що денне світло позитивно впливає на фізіологічний ритм дитини, покращує її настрої, знижує рівень стресу, сприяє швидшому засвоєнню нової інформації та

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

загальному розвитку. Також світло відіграє важливу роль у процесі регуляції біологічного годинника дитини, впливаючи на ритми сну і бадьорості.

У будівлях дошкільних навчальних закладів денне світло є ключовим елементом архітектурного середовища, що формує комфортний простір. Архітектура дитячого садка повинна максимально використовувати природне освітлення, не лише з метою енергозбереження, а й для створення здорового середовища для дітей. Природне світло допомагає створити дружню атмосферу, стимулює дослідницьку активність дітей і надає просторам відкритість, легкість і прозорість. Наявність великих вікон, світлових ліхтарів, прозорих перегородок дозволяє гнучко управляти освітленням впродовж дня.

У групових кімнатах, де діти проводять найбільше часу, важливо забезпечити рівномірне, м'яке, непряме освітлення без відблисків. Це сприяє зниженню втоми очей та створює сприятливу атмосферу для ігор, навчання, спілкування та відпочинку. Відповідно до будівельних норм, рівень освітленості у груповій кімнаті повинен становити не менше 300 лк у зоні діяльності дитини. Також необхідно передбачити можливість затемнення приміщення (жалюзі, штори), щоб регулювати надлишок світла в денний час або під час денного сну.

У спальнях має панувати приглушене освітлення, яке не заважає відпочинку. У таких приміщеннях використовують нічні світильники або точкове розсіяне світло з рівнем освітленості близько 75–100 лк. Для створення заспокійливої атмосфери рекомендується використання теплого спектру світла (2700–3000К) [4].

У зонах санітарних вузлів, роздягалень, кухонь та підсобних приміщень має бути достатнє функціональне освітлення (не менше 200–300 лк), яке забезпечує безпечне і зручне користування простором.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Також важливим є зовнішнє освітлення території дитячого садка — доріжок, входів, ігрових майданчиків. Воно повинно забезпечувати безпеку пересування в темну пору доби та створювати затишну атмосферу під час вечірніх заходів. Світлові рішення мають бути м'якими, не сліпити дітей та не викликати страху.

Сучасні технології дозволяють створювати інтерактивні світлові рішення, які можуть застосовуватись у сенсорних кімнатах, де світло використовується як інструмент розвитку емоційної сфери, моторики, сенсорної інтеграції. Кольорові світлові ефекти, м'які переходи відтінків, спеціальні проєктори допомагають розвивати уяву, заспокоювати або активізувати нервову систему дитини.

Таким чином, якісне освітлення в дитячих садках є не лише технічним параметром, а повноцінним інструментом виховання, розвитку та турботи про психофізичне здоров'я дітей.

Акустичний комфорт у дитячому середовищі є критично важливим для гармонійного розвитку дитини. Діти надзвичайно чутливі до звуків, особливо в дошкільному віці, коли формується мова, когнітивні здібності, увага та емоційна стабільність. Надмірний шум у дитячих садках може викликати втому, дратівливість, зниження концентрації, порушення сну та мовного розвитку. Тому звукоізоляція і акустичне оформлення приміщень є одним із пріоритетів у проектуванні та облаштуванні закладів дошкільної освіти [19, с. 104].

Основними джерелами шуму в дитячому садку є: зовнішній міський шум, шум від ігрової активності дітей, технічне обладнання, кроки в коридорах, гучна мова та крик. Ці шуми можуть поширюватися через повітря, будівельні конструкції або резонувати в приміщеннях з твердими поверхнями.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Для покращення акустики приміщень необхідно застосовувати звукопоглинальні матеріали на стінах, стелі та підлозі. До них відносяться: акустичні панелі, текстильні покриття, м'які меблі, книжкові полиці, тканинні штори, які поглинають звукові хвилі та зменшують реверберацію. Високий рівень реверберації може ускладнювати розуміння мовлення і створювати відчуття хаосу.

Стабілізований мох і рослинні стіни в дитячих садах використовуються не тільки як естетичний елемент, а й як природний звукопоглинач. Мох має властивість знижувати рівень шуму та створювати м'яку, природну атмосферу. Це також екологічно безпечний матеріал, що сприятливо впливає на мікроклімат приміщення.

Акустичні декоративні панелі — ще одне рішення для покращення акустики. Вони можуть мати кольорові, цікаві форми, які одночасно є елементами декору, що приваблюють дітей, та функціональними засобами контролю шуму.

Звукоізоляційні рейки — це спеціальні конструкції, які встановлюються всередині стін або на їх поверхні, щоб поглинати вібрацію та зменшувати передачу шуму між приміщеннями. Це важливо у зонах сну, методичних кабінетах, де потрібно зберігати тишу [18, с. 84].

Також ефективним способом зниження шуму є зонування простору м'якими меблями, килимками, ширмами, дерев'яними панелями з акустичними отворами, які розсіюють звук. Створення «тихих зон» дає можливість дітям відпочити від шумної активності та зосередитись на спокійних заняттях.

Таким чином, правильна організація акустичного середовища дитячого садка — це запорука емоційного та мовного комфорту дітей, їхнього гармонійного розвитку та психологічного здоров'я.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Озеленення є невід’ємною частиною формування здорового, естетично привабливого та сприятливого середовища для дітей. Рослини відіграють не лише декоративну, а й терапевтичну роль у просторах дитячого садка. Вони знижують рівень стресу, покращують настрій, сприяють розслабленню, стимулюють сенсорний розвиток і формують зв’язок із природним світом.

Внутрішнє озеленення включає розміщення рослин у приймальнях, коридорах, ігрових, їдальнях та навчальних приміщеннях. Це можуть бути кімнатні рослини в горщиках, флораріуми, зелені стіни або композиції у формі казкових фігур. Рослини очищують повітря, регулюють вологість та додають кольору та життя у внутрішній простір.

Особливу увагу заслуговує концепція вертикального озеленення в дитячих закладах. Вертикальні сади розміщуються на стінах і мають багатофункціональний характер. Вони можуть бути джерелом навчання (наприклад, міні-города з прямими травами), забезпечувати шумоізоляцію, регулювати температуру та підвищувати естетичну привабливість простору. Рослини розташовуються на рівні очей дитини, що сприяє їхній активній взаємодії — діти можуть торкатися листя, вдихати аромати, спостерігати за ростом [10, с. 51-54].

На території дитячого садка рослини використовуються для створення лікувальних садів, сенсорних зон, ігрових лабіринтів, альтанок, овочевих та квіткових клумб. Такі природні елементи забезпечують дітям можливість дослідження, догляду за рослинами, гри на свіжому повітрі, що позитивно впливає на фізичний і психічний розвиток.

При плануванні озеленення враховується безпека рослин — вони не повинні мати токсичних частин або гострих країв. Перевага надається невибагливим, стійким до механічного впливу, локальним видам.

Таким чином, озеленення у дитячому садку — це не просто частина дизайну, а потужний педагогічний і оздоровчий ресурс, який сприяє

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

формуванню гармонійної особистості, розвитку емоційної чутливості та екологічного мислення з раннього віку [3].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

1. Функціонально-просторові особливості дитячих садків безпосередньо впливають на ефективність навчально-виховного процесу, комфорт та безпеку дітей. Рациональне зонування простору сприяє розвитку, відпочинку та соціалізації дітей дошкільного віку.

2. Містобудівні та соціально-економічні фактори відіграють ключову роль у формуванні сучасних дитячих садків. Важливо враховувати тип забудови, щільність населення, наявність зелених зон, транспортну доступність та безпеку навколишнього середовища. Соціально-економічні умови впливають на рівень фінансування, забезпечення матеріально-технічною базою, а також на доступність дошкільної освіти для різних верств населення.

3. Архітектурний образ сучасного дитячого садка формується з урахуванням принципів естетики, безпеки та ергономіки. Дизайн фасадів та внутрішніх просторів має бути привабливим, яскравим і водночас функціональним, що сприяє психологічному комфорту дітей і персоналу.

4. Особливу роль у формуванні сприятливого середовища відіграє ландшафтний дизайн території дитячого садка. Озеленення, ігрові майданчики, сенсорні зони та безпечне покриття території позитивно впливають на розвиток моторики та емоційний стан дітей.

5. Вивчено вплив кольору на інтер'єр дитячих садків. Колористика приміщень повинна відповідати віковим особливостям дітей: теплі, пастельні та контрастні кольори стимулюють активність, творчість або, навпаки, заспокоюють у зонах відпочинку.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

6. Визначено нормативи природного та штучного освітлення для дитячих садків. Оптимальний рівень освітлення сприяє збереженню зору дітей, підвищенню концентрації уваги та загального комфорту під час перебування в приміщенні.

7. Проаналізовано основні вимоги до звукоізоляції в дошкільних закладах. Адекватний акустичний комфорт сприяє кращому сприйняттю інформації, зниженню втомлюваності та збереженню психоемоційного стану дітей.

8. Озеленення внутрішніх приміщень, наявність зимових садів або вертикальних зелених конструкцій у групових кімнатах позитивно впливають на загальний мікроклімат і сприяють створенню здорового середовища для дітей.

1.3.1. Засоби формування закладів дошкільної освіти (дитячих садків)

Архітектурно-планувальні рішення у закладах дошкільної освіти мають вирішальне значення для створення безпечного, розвивального та комфортного середовища, що відповідає фізіологічним, психологічним та емоційним потребам дітей. Вони формують простір, у якому діти перебувають значну частину дня, і який має сприяти всебічному розвитку, вихованню, соціалізації та охороні здоров'я.

Засоби формування дитячих садків

1. Доступність та безпека середовища

Забезпечення доступності й безпеки є одним із головних принципів проектування дитячих садків. Діти потребують простору, який є легким для орієнтації, не має потенційних джерел небезпеки та забезпечує вільне пересування, з урахуванням віку та фізичних можливостей.

1.1. Безбар'єрний вхід:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Вхідні двері:** Широкі дверні прорізи з низькими порогами або їх відсутністю. Автоматичні або легкі для відкривання двері з елементами безпеки (наприклад, уповільнене закривання).
- **Навіси та тамбури:** Організація навісу над входом для захисту від атмосферних впливів, тамбури як проміжна теплова зона [5].

1.2. Безпечні проходи та переходи:

- **Коридори:** Ширина не менше 1,6 м для організованого переміщення груп дітей. Заокруглені кути стін, антиковзке покриття, відсутність перепадів висоти.
- **Візуальна доступність:** Системи маркування (кольори, символи, малюнки) для легкої орієнтації дитини в просторі.

1.3. Спеціально облаштовані приміщення:

- **Санвузли:** Розраховані на дитячий зріст сантехнічні прилади, наявність перегородок між кабінками, безпечні крани, антиковзкі підлоги.
- **Медичний блок:** Приміщення для ізоляції хворої дитини, медпункт з оглядовим кабінетом та кімнатою для персоналу.

1.4. Вихід на подвір'я:

- **Прямий доступ з групових кімнат:** Обов'язкова вимога для молодших груп — двері з групової до веранди та майданчика.
- **Пандуси та поручні:** За потреби встановлюються пандуси для дітей з особливими освітніми потребами.

1.5. Система охорони:

- **Огорожа території:** Безпечна огорожа навколо всього дитсадка.
- **Контрольований доступ:** Відеоспостереження, електронні замки, система контролю входу/виходу.

2. Просторове планування та освітлення

Сучасні дитячі садки мають бути багатофункціональними просторами, які легко трансформуються залежно від потреб дітей та педагогів. Велику

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

роль відіграє природне освітлення, комфортне зонування, естетика інтер'єру та ергономіка меблів [10, с. 65].

2.1. Групові приміщення:

- **Ігрові кімнати:** Просторі, з великими вікнами, поділені на тематичні зони — ігрову, навчальну, творчу, відпочинкову. Оснащення меблями відповідно до віку.
- **Їдальні в групах:** Обідні зони з дитячими столиками, що легко дезінфікуються. Часто розміщені в межах групової кімнати.
- **Спальні кімнати:** Окремі приміщення або зона для сну з ліжками, гарним затемненням, вентиляцією та системою приглушеного освітлення.

2.2. Загальні зали:

- **Фізкультурний зал:** Оснащений м'яким покриттям підлоги, спортивним інвентарем, дзеркалами та вентиляцією.
- **Музичний зал:** Призначений для свят, занять з музики, танців. Забезпечується хороша акустика, наявність піаніно/електроінструменту, сцени або подіуму.
- **Актова зала/театральна зона:** Може бути суміщена з музичною або виділена окремо, використовується для театральних постанов, святкових заходів.

2.3. Кабінети та службові приміщення:

- **Методичний кабінет, кабінет психолога та логопеда:** Створені для індивідуальної роботи з дітьми.
- **Приміщення адміністрації, комори, пральні, харчоблок:** Розміщуються згідно з санітарними вимогами, зонуються від основної діяльності дітей.

3. Освітлення та мікроклімат

Якісне освітлення сприяє кращому психоемоційному стану дитини, а правильний мікроклімат знижує ризик захворюваності.

3.1. Природне освітлення:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Панорамні вікна:** Збільшення вікон для забезпечення максимальної кількості денного світла.
- **Світлові ніші, фрамуги:** Додаткові елементи для природного освітлення коридорів, роздягалень.
- **Організація орієнтації групових по сторонах світу:** Найкраще – на південь або схід.

3.2. Штучне освітлення:

- **Світлодіодне освітлення:** М'яке, без мерехтіння, з розсіюванням світла.
- **Зоноване освітлення:** Можливість вмикати окремі ділянки світла в залежності від активності дітей (сон, ігри, заняття).

3.3. Мікроклімат:

- **Опалення:** Радіатори з екранами або тепла підлога.
- **Вентиляція та кондиціонування:** Природна вентиляція через фрамуги плюс механічна або рекуперативна система.
- **Зволоження повітря:** Встановлення зволожувачів або централізованих систем клімат-контролю [15, с. 200].

4. Ландшафт та благоустрій території

Дитячий садок – це не лише будівля, але й активна зовнішня зона, яка включає дитячі майданчики, зелені насадження, затінені зони для ігор і відпочинку.

4.1. Ігрові майданчики:

- **Для різних вікових груп:** Обов'язкове зонування для ясельної, молодшої, середньої та старшої групи.
- **Безпечне покриття:** Гумове, пісочне або трав'яне. Обладнання сертифіковане, з м'якими кутами.

4.2. Озеленення:

- **Посадка дерев і кущів:** Для створення затінку та естетики.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Клумби, грядки:** Як частина виховного процесу — діти можуть доглядати за рослинами.

4.3. Зони спокою:

- **Альтанки, тіньові навіси:** Для відпочинку, читання або занять на свіжому повітрі.
- **Стежки для прогулянок:** Зручні маршрути між майданчиками, без перепадів висоти.

Освітлення для створення позитивної атмосфери в дитячому садочку

2.4. Природне освітлення:

- Великі вікна та скляні двері.

У сучасному дитячому садку особлива увага приділяється природному освітленню, яке є одним із найважливіших чинників створення сприятливого освітнього та психологічного середовища для дітей. Великі панорамні вікна, скляні двері та розсувні перегородки дозволяють максимально використовувати денне світло, що позитивно впливає на емоційний стан дітей, стимулює концентрацію, знижує втому очей та зменшує потребу в штучному освітленні в денний час.

- Зони для ігор та відпочинку біля вікон.

Планування внутрішнього простору передбачає створення зон для гри, читання та відпочинку безпосередньо біля вікон. Розміщення зручних м'яких меблів (пуфів, подушок, килимків) у цих місцях дає дітям можливість перебувати ближче до природи, спостерігати за зміною сезонів і навколишнім середовищем, що сприяє розвитку сенсорного досвіду, емоційної рівноваги та загального добробуту [14, с. 180].

2.5. Штучне освітлення:

Димери та регульовані світильники. У сучасних дитячих садках використовуються системи регульованого штучного освітлення, які дають

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

зможу змінювати інтенсивність світла залежно від часу доби та типу активності. Наприклад, яскраве світло підходить для навчання та активних ігор, тоді як приглушене світло створює затишну атмосферу для обіду або відпочинку.

Колірна температура світла. Підбір освітлення за кольоровою температурою (тепле, нейтральне, холодне світло) допомагає налаштувати емоційний фон у приміщенні. Тепле світло (2700–3000 К) використовується для зон відпочинку, холодніше (4000–5000 К) – у навчальних приміщеннях. Це дозволяє створити правильний настрій та уникнути перевантаження зору.

2.6. Світлодіодні панелі та акцентне освітлення:

Архітектурне освітлення. У дитячих садках застосовується архітектурне світлодіодне освітлення для підкреслення архітектурних елементів інтер'єру та зонального розділення простору. Це включає освітлення ніш, декоративних стель, перегородок, що допомагає створити цікаве, динамічне середовище, яке стимулює пізнавальну активність дітей.

Лінійне освітлення в підлозі. Для забезпечення безпеки пересування дітей у нічний або темний час доби (наприклад, під час денного сну або у вечірній час у групах цілодобового перебування), можуть використовуватися вбудовані у підлогу лінійні світильники. Таке освітлення допомагає уникнути травм і створює м'яку, заспокійливу атмосферу [16].

Спеціалізовані функціональні зони в дитячих садках

3. Спеціалізоване обладнання та простори для розвитку та навчання:

3.1. Зали для фізичної активності:

Тренажерний зал та рухливі ігри. У дитячих садках передбачається спеціальне приміщення для фізичного розвитку, де розміщуються дитячі тренажери, гімнастичні стінки, спортивні килимки та інше безпечне

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

обладнання. Ці зони слугують для розвитку координації, моторики, витривалості та зняття фізичного напруження.

Вільний простір для руху.Приміщення мають бути просторими, без зайвих меблів, з амортизаційною підлогою для зменшення ризику травм. Створюються умови для вільної гри та організованих рухливих заходів з вихователями.

3.2. Кабінети для сенсорного розвитку:

Обладнання для сенсорної інтеграції. У деяких дитячих садках передбачені сенсорні кімнати або куточки, які обладнані матеріалами для розвитку зору, слуху, дотику, рівноваги тощо. Це можуть бути світлові панелі, м'які меблі, дзеркала, тактильні панелі, інтерактивні панелі.

Зони для спокійної гри та релаксації. Окремо виділяють місця для відпочинку, де діти можуть полежати на м'яких пуфах, слухати музику, дивитися на світлові ефекти, що сприяє зняттю напруги та емоційному заспокоєнню.

3.3. Кабінети для занять та творчості:

Творчі майстерні (малювання, ліплення, аплікація). Створюються окремі зони або кімнати для творчої діяльності з відповідним меблевим та матеріальним забезпеченням – столи для малювання, полички з матеріалами, мийки, сушки для виробів.

Звукоізоляція. У таких зонах особливу увагу приділяють звукоізоляції, щоб не заважати іншим групам або активностям. Внутрішнє оздоблення використовує звукопоглинаючі матеріали: акустичні панелі, підвісні стелі, текстиль [7, с. 29-31].

3.4. Зони для відпочинку та сну:

Комфортні спальні приміщення. Спальні дитячих груп облаштовуються зручними ліжечками, індивідуальними тумбами для речей,

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

світлорегулюванням (штори, жалюзі), системами вентиляції та кондиціонування.

Розслаблююче освітлення та кольори. Використовуються теплі пастельні кольори, приглушене освітлення та елементи декору, що створюють атмосферу спокою та безпеки.

3.5. Природне середовище та озеленення:

Озеленення території та вертикальні сади. На території дитячого садка створюються озеленені простори, клумби, ігрові зони з деревами та тіншовими навісами. Усередині будівлі можуть бути використані вертикальні сади, кімнатні рослини, куточки природи, які позитивно впливають на психоемоційний стан дітей та формують екологічну свідомість.

Зв'язок з природою через архітектуру. Просторове планування дозволяє візуально поєднувати внутрішній простір із зовнішнім середовищем: великі вікна з видом на сад, можливість виходу дітей на тераси, відкриті ігрові майданчики, що інтегровані в природний ландшафт.

4. Системи Безпеки та Моніторингу в Дитячих Садках

Сучасні дитячі дошкільні заклади повинні відповідати високим вимогам безпеки, що передбачає впровадження ефективних систем для запобігання надзвичайним ситуаціям, моніторингу поведінки дітей та забезпечення контролю за територією.

4.1. Пожежна Безпека:

Використання Детекторів Диму та Вогню. Встановлення сертифікованих датчиків диму та вогню у групових кімнатах, коридорах, спальних, кухнях та інших приміщеннях закладу.

Автоматичне Спринклерне Обладнання. У нових або реконструйованих дитячих садках можливе використання спринклерних систем пожежогасіння, які автоматично активуються у разі займання.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

4.2. Системи Сигналізації та Виклику Допомоги:

Екстрений Виклик Персоналу. Встановлення кнопок або сенсорних панелей для термінового виклику медичного або технічного персоналу в групах, на ігрових майданчиках, у медпункті.

Аварійні Сигнали та Сповідення. Аудіо- та візуальні системи оповіщення про пожежу, евакуацію або інші небезпеки, з можливістю трансляції інструкцій персоналу.

4.3. Безпека Електропостачання:

Резервне Живлення. Встановлення джерел безперебійного живлення для забезпечення роботи освітлення аварійних виходів, домофонів, систем відеоспостереження, холодильників у харчоблоках.

Стабілізатори Та Фільтри. Для захисту освітлювального, холодильного, комп'ютерного та іншого обладнання використовуються стабілізатори напруги й фільтри від перешкод [10].

4.4. Мережа Камер Відеоспостереження:

Розташування в Ключових Зонах. Камери встановлюють у вестибюлях, коридорах, на входах/виходах, біля ігрових та спортивних майданчиків, але не в санвузлах чи спальнях, відповідно до норм конфіденційності.

Зони Очікування та Загального Користування. Спостереження за дітьми та відвідувачами в холах, роздягальнях, зонах очікування, щоб запобігти травмам, втечам чи несанкціонованому доступу.

4.5. Збереження Даних та Записи:

Автоматизовані Системи Запису. Відеоінформація записується автоматично з можливістю зберігання архіву до 30 діб для внутрішнього аналізу та у разі розслідування інцидентів.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Захист від Несанкціонованого Доступу. Записи захищаються паролями та зберігаються в обмеженому доступі — лише для директора, завгоспа чи уповноваженого спеціаліста.

4.6. Моніторинг Поведінки та Контролю Дітей:

Системи Відстеження Перебування. У новітніх садках можуть застосовуватись RFID-браслети або електронні системи реєстрації присутності дитини у приміщенні для внутрішнього обліку.

Аналіз Поведінки. Відеонагляд дозволяє працівникам адміністрації або вихователям фіксувати нетипову поведінку (агресія, конфлікти, падіння), а також взаємодію дітей під час занять, ігор чи харчування.

5. Ергономіка та дизайн. Розробка ергономічного дизайну приміщень дитячого садка спрямована на забезпечення зручності, безпеки та розвитку дитини. Враховується анатомічна будова дітей різного віку, особливості їхньої поведінки та потреба у фізичній активності.

5.1. Проектування робочих просторів:

Організація простору для занять та ігор: Чітке зонування приміщень на ігрові, навчальні та відпочинкові ділянки з урахуванням вікових груп. Зони мають бути гнучко трансформовані під потреби дітей.

Простір для вільного руху: Забезпечення вільного пересування дітей, уникнення вузьких проходів, гострих кутів, травмонебезпечних елементів, передбачення місць для зберігання особистих речей.

5.2. Меблі та обладнання:

Ергономічні меблі: Меблі мають відповідати зросту дітей, бути легкими, мобільними, зручними у використанні. Перевага надається округлим формам, натуральним матеріалам.

Регулювання висоти: Використання столів та стільців із регульованою висотою для різних вікових груп. Можливість швидко адаптувати меблі під фізичні особливості дитини.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

5.3. Спеціальні матеріали та покриття:

Покриття проти ковзання: Використання підлог з антиковзким покриттям (лінолеум, гумова плитка) у зонах активності, роздягальнях та санвузлах.

Матеріали, що легко дезінфікуються: Вибір меблів і поверхонь, стійких до багаторазового очищення, нетоксичних, без шкідливих домішок, гіпоалергенних [11, с. 120].

5.4. Правильне освітлення:

Природне освітлення: Максимальне використання природного світла через великі вікна, правильна орієнтація будівлі.

Локалізоване штучне освітлення: Організація освітлення для різних функціональних зон: ігрових, навчальних, спальних. Світло має бути м'яким, теплим, не сліпити дитину.

5.5. Кольорова палітра:

Спокійні та теплі кольори: Використання пастельних тонів, що не перевантажують психіку дитини та створюють затишну атмосферу.

Кольорове зонування: Використання кольору для позначення зон (навчання, ігри, сон, прийом їжі), а також для орієнтації в приміщенні.

6. Комунікаційні простори.

Простори, що сприяють соціалізації, комунікації та адаптації дітей у колективі. Такі зони також слугують для взаємодії вихователів, батьків та адміністрації.

6.1. Дизайн холу та вестибюлю:

Дружній простір при вході: Холи дитячого садка повинні створювати відчуття безпеки, відкритості, бути комфортними для дітей і батьків.

Інформаційні зони: Розміщення інформаційних стендів, інтерактивних елементів, творчих виставок дитячих робіт [18, с. 84].

6.2. Загальні зали:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Приміщення для свят та заходів: Багатофункціональні зали для святкувань, театралізованих виступів, рухливих ігор.

Акустичний комфорт: Матеріали, що зменшують лункість і шум, аби уникнути перевантаження дітей звуками.

6.3. Кабінети для індивідуального спілкування:

Приватні кімнати для розмов з батьками: Зони для спокійної комунікації батьків з вихователями, психологами, логопедами.

Терапевтичні кімнати: Обладнані приміщення для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

6.4. Групові зони для спілкування:

Комунікаційні куточки: М'які зони з пуфами, подушками, ігровими елементами для вільної гри й спілкування між дітьми.

Мобільне зонування: Можливість змінювати конфігурацію простору для організації різних видів активності.

6.5. Використання елементів природи:

Зелені куточки: Рослини у приміщеннях, міні-города, акваріуми — для навчання та зняття напруги.

Відкриті тераси та балкони: Безпечні відкриті простори для прогулянок, занять на свіжому повітрі.

Створення таких просторів у дитячих садках сприяє формуванню сприятливого середовища, у якому дитина може комфортно розвиватися, спілкуватися та пізнавати світ у безпеці та гармонії [10].

7. Ефективне використання площі.

Раціональне розташування функціональних зон та приміщень у дитячому садку забезпечує зручність пересування, сприяє активній взаємодії дітей і педагогів, а також дозволяє максимально ефективно використовувати доступний простір.

7.1. Раціональне розташування функціональних зон:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Зонування приміщення:** Поділ простору на зони відповідно до вікових груп, режиму дня та видів діяльності (гральна, навчальна, спальня, їдальня, санітарна зона тощо).
- **Логічне розташування:** Взаємопов'язане розміщення приміщень — наприклад, ігрові кімнати мають бути поряд із санвузлом, а спальня — у спокійній частині будівлі.

7.2. Оптимальне планування приміщення:

- **Використання площі:** Універсальні меблі та трансформовані зони дозволяють адаптувати простір під різні види занять (гра, навчання, відпочинок).
- **Ергономічне розташування:** Усі предмети інтер'єру мають бути розраховані на зріст і потреби дітей; забезпечується безпечна відстань між меблями для вільного пересування.

7.3. Оптимізація допоміжних приміщень:

- **Функціональні кабінети:** Медичний блок, кабінет психолога та логопеда мають бути у легкодоступних місцях, із ізоляцією від шуму.
- **Використання перегородок:** Часткове зонування в межах одного великого простору для гнучкого використання площі, з урахуванням потреб групових та індивідуальних занять.

7.4. Управління потоками дітей та персоналу:

- **Оптимізація логістики:** Прямолінійні та короткі маршрути між основними зонами, чітке розмежування потоків дітей, батьків і персоналу (особливо при вході/виході).
- **Створення зон очікування:** Зона при вході з місцями для очікування батьків, шафами для одягу й інформативними стендами.

7.5. Робочі простори:

- **Модульні системи:** Використання мобільних перегородок і меблів, що дозволяють швидко змінювати конфігурацію простору.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Зони мультифункціонального використання:** Наприклад, гральна кімната, що перетворюється у простір для занять музикою або театральних виступів.

Ефективне використання площі в дитячих садках сприяє підвищенню якості освітнього процесу, комфорту дітей і працівників, а також забезпечує гнучкість у повсякденному функціонуванні закладу [4].

8. Енергоефективність та екологічність.

У дитячих садках важливо створити комфортне, здорове середовище з мінімальним впливом на довкілля. Енергоефективні рішення допомагають зменшити витрати та сприяють сталому розвитку.

8.1. Енергоефективна архітектура:

- **Ефективна термоізоляція:** Використання утеплених фасадів, підлог і дахів для збереження тепла в холодну пору і прохолоди влітку.
- **Енергозберігаючі вікна:** Встановлення вікон із подвійними або потрійними склопакетами, з функцією контролю сонячного випромінювання.

8.2. Використання відновлюваних джерел енергії:

- **Сонячні панелі:** Використання сонячної енергії для підігріву води або часткового енергозабезпечення.
- **Геотермальне опалення:** Для нових будівництв — можливість впровадження альтернативних джерел тепла.

8.3. Екологічні будівельні матеріали:

- **Перероблені матеріали:** Застосування сертифікованих матеріалів з вторинної сировини, що не виділяють шкідливих речовин.
- **Матеріали з низьким викидом CO₂:** Перевага надається локальним, екологічним матеріалам з сертифікатами енергоефективності.

8.4. Інтеграція природних елементів:

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- **Зелений дах:** Може служити як ізоляційна конструкція, зона для екологічного виховання та ігор на відкритому повітрі.
- **Природна вентиляція:** Ефективне розміщення вікон та вентиляційних каналів для забезпечення постійного притоку свіжого повітря без потреби механічної вентиляції [7].

8.5. Технології водозберігання:

- **Збір дощової води:** Системи, що дозволяють накопичувати воду для поливу саду чи клумб.
- **Економія води у закладах:** Змішувачі з сенсорами, зливні бачки з подвійним режимом, а також виховання культури ощадного використання води серед дітей.

Енергоефективність та екологічність у дитячих садках сприяють створенню безпечного, сталого середовища, яке позитивно впливає на здоров'я дітей і формує у них екологічну свідомість з раннього віку.

1.3.2. Архітектурно-планувальні принципи формування дитячих садків

Архітектурно-планувальні принципи формування дитячих садків ґрунтуються на необхідності створення безпечного, розвивального та комфортного середовища для дітей дошкільного віку. Враховуючи чутливість цієї вікової групи, проектування повинно поєднувати вимоги до охорони здоров'я, ергономіки, педагогіки, безпеки та взаємодії з природою.

1.3.2.1. Вплив зовнішніх факторів на архітектурно-планувальні рішення

Соціально-економічні чинники:

Сучасні підходи до проектування дитячих садків мають враховувати рівень урбанізації, демографічні особливості населеного пункту, попит на місця у закладах дошкільної освіти, а також фінансові можливості органів

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

місцевого самоврядування. При плануванні важливо забезпечити рівний доступ до закладів для всіх дітей, незалежно від соціального статусу чи фізичних можливостей [13, с. 146].

Природно-кліматичні умови:

Архітектурні рішення мають відповідати кліматичним умовам місцевості: розміщення приміщень по сторонах світу, інсоляція групових кімнат, захист від перегріву влітку та утеплення взимку. Важливим є також створення зон для прогулянок, захищених від вітру та опадів.

Ландшафтні особливості:

Територія закладу повинна бути інтегрована в існуючий ландшафт. Нерівності рельєфу можна використати для створення ігрових пагорбів, пісочниць, лабіринтів. Природне озеленення відіграє роль як естетичну, так і терапевтичну — воно сприяє психоемоційному розвитку дітей.

1.3.2.2. Принципи проектування

Модульність та варіативність:

Принцип модульності дозволяє створювати садочки різної місткості (наприклад, на 2, 4, 6 груп) шляхом поєднання типових блоків. Це забезпечує гнучкість при будівництві, можливість розширення або перепланування згідно з потребами громади. Варіативність планувальних схем дозволяє адаптуватися до конкретної ділянки або кількості дітей.

Освітньо-виховна спрямованість середовища:

Просторові рішення повинні підтримувати ігрову, пізнавальну та виховну активність дитини. Планування має передбачати чіткий поділ на зони: ігрові, навчальні, спальні, санітарні. Важливо створити умови для розвитку самостійності, безпеки та інклюзивності [10].

Безперервність та гнучкість простору:

Перевага надається відкритим, пов'язаним просторам, які не лише відповідають функціональним потребам, але й дозволяють змінювати їхнє

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

призначення впродовж дня (наприклад, ігрова кімната трансформується у залу для свят). Простори між групами можуть мати спільне використання — для занять музикою, мистецтвом тощо.

Динамічність і адаптивність середовища:

Приміщення повинні легко адаптуватися до змінної кількості дітей, сезонності, вікових особливостей. Використання мобільних меблів, пересувних перегородок та інтерактивних поверхонь створює середовище, що стимулює гру та дослідження.

Взаємозв'язок з природним середовищем:

Важливо забезпечити прямий вихід з групових кімнат на майданчики, тераси або зелені зони. Природа стає частиною педагогічного процесу: діти можуть доглядати за рослинами, спостерігати за змінами у природі. Великі вікна, природне освітлення, використання екологічних матеріалів сприяють формуванню екологічної свідомості [35, с. 24].

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПО РОБОТІ

Дошкільні навчальні заклади відіграють ключову роль у становленні особистості дитини, забезпечуючи її всебічний розвиток, соціалізацію та підготовку до шкільного навчання. Історія розвитку дитячих садків свідчить про постійні трансформації та вдосконалення в системі дошкільної освіти. Ще з часів давніх цивілізацій діти навчалися через гру в родинному або громадському середовищі, однак уже в XIX столітті з'явилися перші спеціалізовані заклади — дитячі садки, як, наприклад, заклад Фрідріха Фребеля, що започаткував нову модель освітнього середовища для найменших.

У XX столітті внаслідок урбанізації, зростання чисельності населення та змін у соціальній структурі, мережа дошкільних закладів почала стрімко розширюватися. Особливо помітним цей процес став у соціалістичних

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

країнах, де система дитячих садків була тісно пов'язана з політикою зайнятості жінок та загального доступу до освіти. У сучасному світі дитячі садки є не лише місцем перебування дітей під наглядом дорослих, а комплексними закладами з виховання, навчання та розвитку, де створюється освітньо-розвивальне середовище, адаптоване до вікових і психологічних потреб дитини. Роль архітектури у цьому процесі є визначальною, оскільки вона безпосередньо впливає на комфорт, безпеку та якість освітнього процесу.

Світовий досвід проектування та функціонування дошкільних закладів освіти демонструє широку палітру підходів до формування середовища, з урахуванням культурних, соціально-економічних, кліматичних і освітніх особливостей кожної країни. Сучасні дитячі садки проектуються як відкриті, гнучкі, модульні простори з максимальною інтеграцією природного середовища, що дозволяє створювати сприятливі умови для розвитку дитини.

Закордонна практика, зокрема у Скандинавських країнах, Японії, Німеччині, США, демонструє приклади інноваційних підходів до архітектурно-просторових рішень, де в пріоритеті — здоров'я, безпека, доступність та екологічність. Вітчизняний досвід, зокрема у великих містах України, теж показує тенденцію до вдосконалення структури та функцій дитсадків, з акцентом на інклюзивність та сучасні освітні методики.

Наукові дослідження у сфері формування архітектури дитячих садків набувають все більшої актуальності в контексті оновлення освітньої політики, впровадження концепції Нової української школи та інклюзивної освіти. Вчені зосереджують увагу на таких аспектах, як ергономіка простору, психоемоційний вплив архітектури на дитину, організація природного освітлення, зони відпочинку та активності, безбар'єрність середовища.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Дослідження доводять, що якісно організоване середовище не тільки сприяє комфортному перебуванню дітей, а й має прямий вплив на рівень їхнього розвитку, мотивації до навчання та соціальної адаптації. Практичне впровадження результатів цих досліджень дозволяє створювати нові, інноваційні простори для дошкільнят, а також здійснювати модернізацію існуючих будівель відповідно до сучасних вимог.

РОЗДІЛ 2. АРХІТЕКТУРНО-ПРОЄКТНА ЧАСТИНА

2.1. Містобудівне вирішення

Ділянка проєктування знаходиться у межах міста Полтава на перехресті вулиць Гожулівської та Марії Башкирцевої. На даний час на ділянці відсутні будь-які будівлі, тому ми можемо її вільно забудовувати. (Рис.2.1.1.).

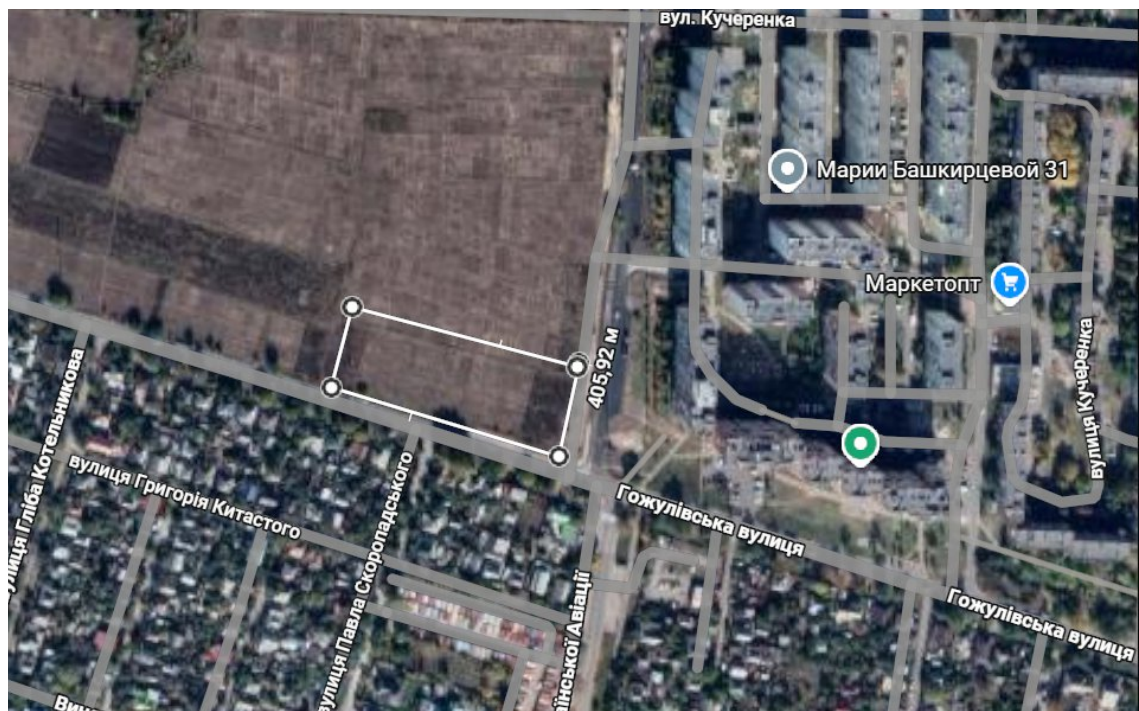

Рис. 2.1.1. Ситуаційна схема ділянки проєктування

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Ділянка межує з магістраллю загального значення по вул. Гожулівська та з ділянками, на яких приватні підприємці вирощують зернові культури.

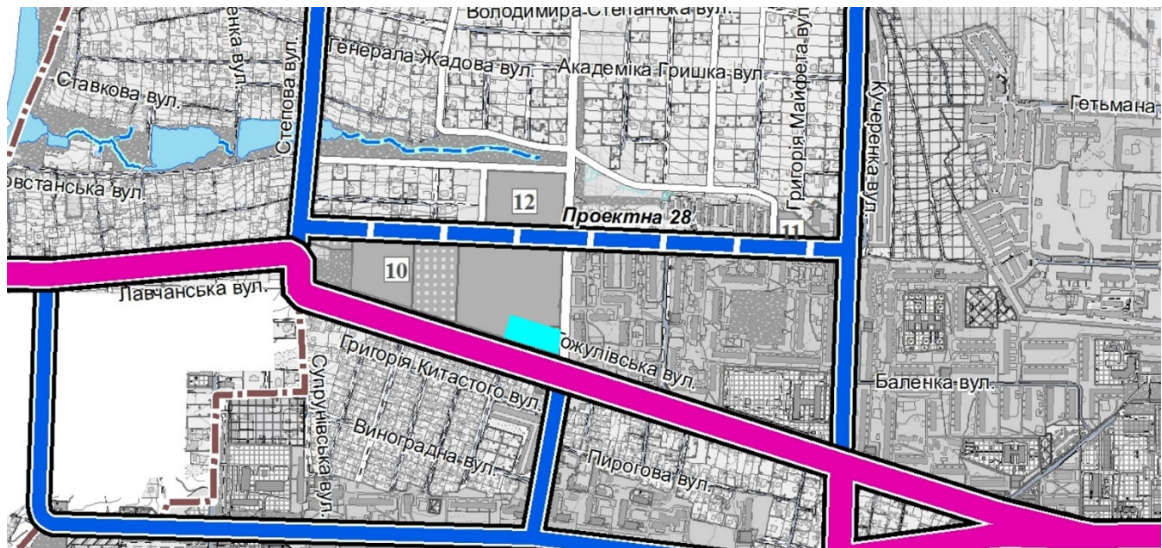

Рис. 2.1.2. Детальний план території

2.2. Вирішення генерального плану ділянки

Генеральним планом передбачено розташування закладу дошкільної освіти згідно детального плану території у межах проєктної житлової забудови.

Рис. 2.2.1. Схема генерального плану

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

На генеральному плані передбачено розміщення будівлі закладу дошкільної освіти та організацію функціональних зон для дитячої діяльності. Запроектовано групові дитячі майданчики, спортивний майданчик, а також майданчик «Юний натураліст», який включає зону для вирощування овочевих і плодовоягідних культур. Окрім цього, проектом передбачено облаштування «екологічної стежки» з тематичними куточками лісу та квітника, що сприяє екологічному вихованню дітей.

Таблиця 2.2.1.

Баланс території ділянки

№	Найменування	Площа, м ²	%
1	Загальна площа	7 220	100
2	Площа забудови	1 725	23,9
3	Площа мощення	1 815	25,2
4	Площа озеленення	2 400	33,2
5	Майданчики	1 280	17,7

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

2.3. Архітектурно-планувальне вирішення

Архітектурно-планувальні рішення дошкільного закладу відіграють ключову роль у формуванні комфортного, безпечного та функціонального середовища для дітей. Під час проектування враховано вікові особливості вихованців, їхні фізичні, психологічні та емоційні потреби (рис. 2.3.1).

Головний вхід до закладу запроєктовано на рівні мощення, що забезпечує безперешкодний доступ до будівлі. Додаткові виходи обладнано пандусами. Для забезпечення доступності на другий поверх та до укриття в будівлі передбачено встановлення двох ліфтів у зоні вестибюля.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

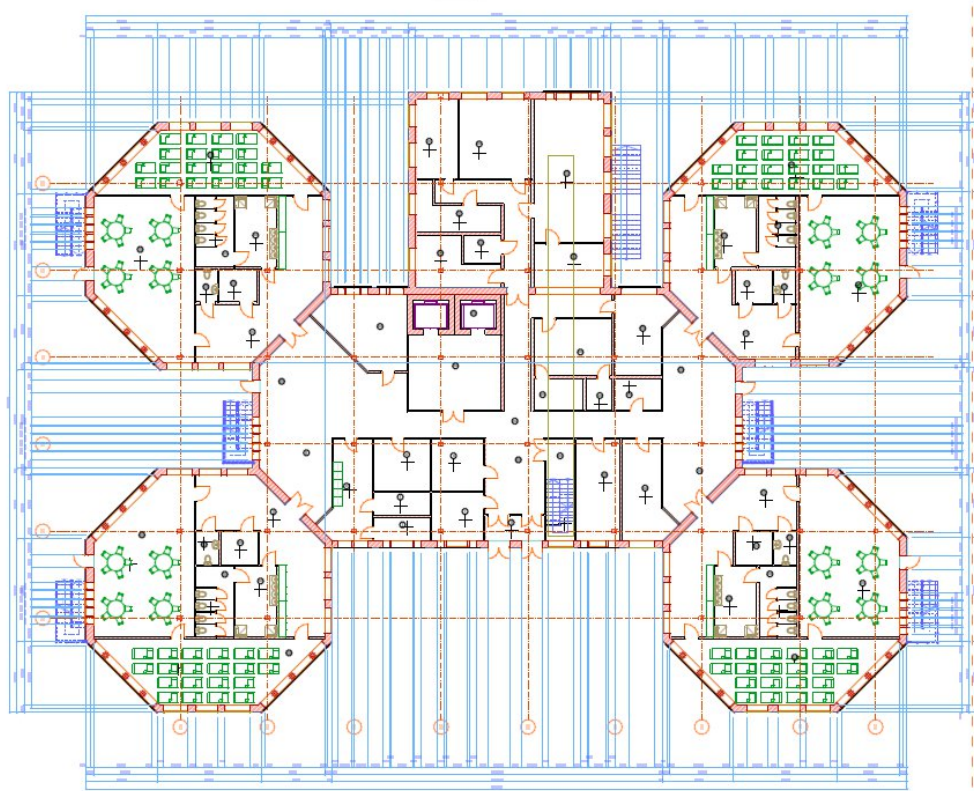

Рис. 2.3.1. План першого поверху

На першому поверсі розміщено 4 групи місткістю по 20 дітей кожна, адміністративні приміщення, технічні приміщення, а також кухонний блок з повним набором необхідних приміщень для забезпечення безперервного технологічного процесу. Крім того, запроєктовано господарський блок, до складу якого входять пральня, сушильня та склад для зберігання білизни.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

№	Наименование	Площадь			
1	Тамбур	8,00	34	Сходова клітка	14,10
2	Робочий кабінет практичного психолога	11,81	35	Адміністративні приміщення	20,85
3	Кімната завгоспа	12,78	36	Кабінет керівника	20,36
4	С/В для інвалідів	13,78	37	Роздавальна	14,45
5	Кімната грязної білизни	6,05	38	Гарячий цех	48,21
6	Кімната чистої білизни	6,21	39	Заготівельний цех	27,30
7	Пральна	20,01	40	Мийна	15,73
8	Хол-вестибюль	21,46	41	Господарча комора	13,28
9	Роздягальня	48,19	42	Комора	5,05
10	Ігрова кімната	67,34	44	Завантажувальна	15,84
11	С/В для персоналу	3,51	44	Хол-вестибюль	21,48
12	Буфетна	5,99	45	Роздягальня	46,89
13	Туалетна	12,67	46	Спальня	51,21
14	Умивальна	14,05	47	Ігрова кімната	68,05
15	Спальня	51,61	48	Туалетна	12,67
16	Спальня	50,11	49	Умивальна	14,05
17	Ігрова кімната	67,98	50	С/В для персоналу	3,51
18	Туалетна	12,67	51	Буфетна	5,99
19	Умивальна	14,05	52	Хол-вестибюль	26,44
20	С/В для персоналу	3,51	53	Роздягальня	47,12
21	Буфетна	5,99	54	Ігрова кімната	68,40
22	Роздягальня	49,18	55	Спальня	50,47
23	Хол-вестибюль	42,71	56	Буфетна	5,99
24	Навчальний кабінет психолога	26,63	57	С/В для персоналу	3,51
25	Коридор	106,99	58	Умивальна	14,05
26	Ліфтовий хол	33,19	59	Туалетна	12,67
27	Ліфтові шахти	17,99			1 463,31 м ²
28	Приміщення для персоналу	21,13			
29	Душові для персоналу	7,67			
30	С/В для персоналу	3,96			
31	Приміщення для інвентарю	7,26			
32	Логопедичний кабінет	19,96			
33	Хол	21,20			

Рис. 2.3.2. Експлікація першого поверху

На другому поверсі запроєктовано 4 групи місткістю по 20 дітей кожна, приміщення медичного пункту та ізолятора, а також універсальну та спортивну зали. Дитячі групи орієнтовані з урахуванням нормативних вимог

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

до інсоляції та мають скрізне кутове провітрювання, що сприяє створенню сприятливого мікроклімату в приміщеннях.

Окрім цього, в структурі садочка передбачено спеціалізовані простори для творчого розвитку дітей — окрему музичну залу та кімнату дитячої ручної праці. Музична зала спроектована як багатофункціональний простір для занять з музики, ритміки, хореографії та проведення святкових заходів; вона має достатню площу, покращену акустику та можливість трансформації простору. Кімната ручної праці орієнтована на розвиток дрібної моторики, уяви й креативного мислення: тут розміщені робочі столи для різних видів діяльності, зони для зберігання матеріалів і поверхні для демонстрації дитячих робіт, що створює сприятливе середовище для самовираження та творчих експериментів.

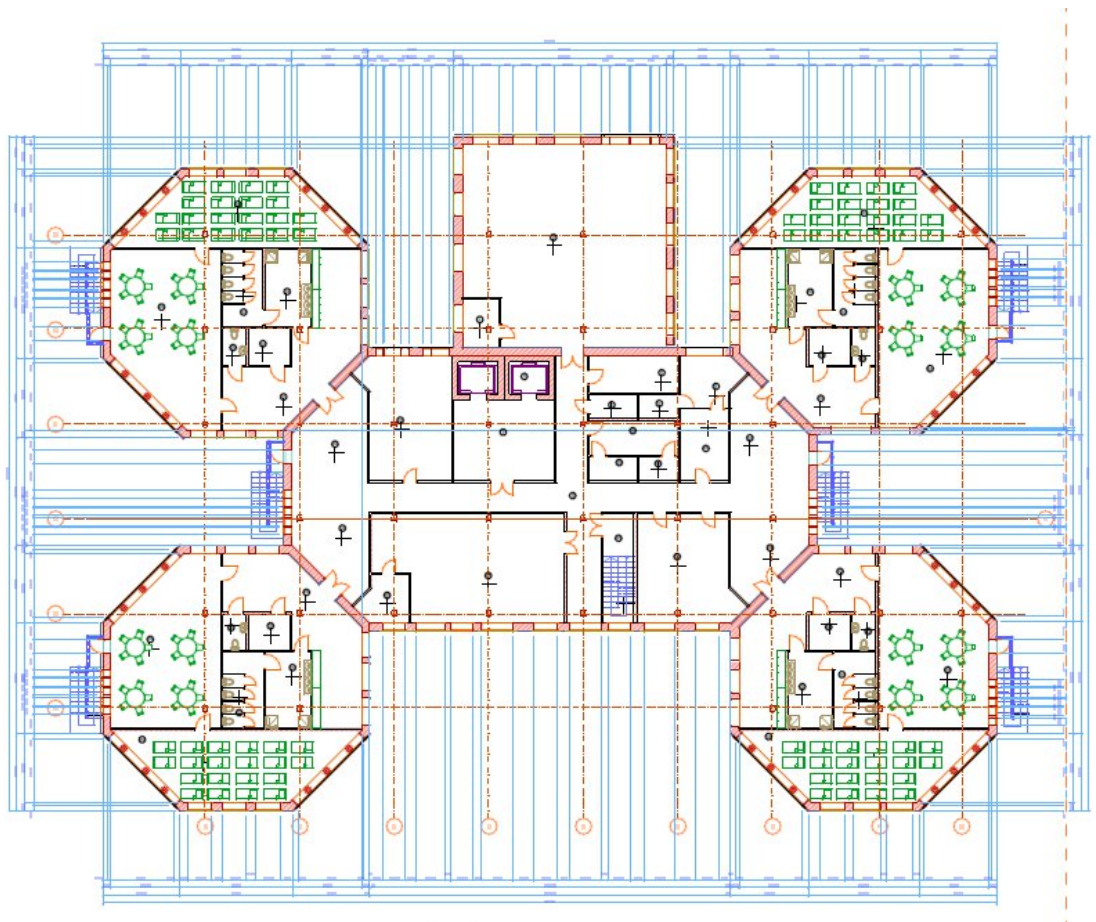

Рис. 2.3.3. План другого поверху

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

№	Наименование	Площадь			
1	Універсальний зал	160,37	25	Буфетна	5,99
2	Комора	7,44	26	С/В для персоналу	3,51
3	Коридор	90,71	27	Хол-вестибюль	21,46
4	Ліфтові шахти	17,99	28	Роздягальня	48,19
5	Ліфтовий хол	33,19	29	Ігрова кімната	67,34
6	Фізіотерапевтичний кабінет	12,83	30	Спальня	51,61
7	Кімната зберігання і приготування дезинфікуючих засобів	4,85	31	Туалетна	12,67
8	С/В	4,00	32	Умивальна	14,05
9	Ізолятор	11,45	33	Буфетна	5,99
10	Медична кімната	14,12	34	С/В для персоналу	3,51
11	Приміщення для персоналу	11,98	35	Хол-вестибюль	21,48
12	Душові для персоналу	4,85	36	Роздягальня	46,89
13	С/В для персоналу	4,00	37	Ігрова кімната	68,05
14	Кабінет іноземних мов	42,04	38	Спальня	51,21
15	Сходова клітка	14,10	39	Туалетна	12,67
16	Музичний зал	76,79	40	Умивальна	14,05
17	Комора	8,72	41	Буфетна	5,99
18	Кімната ручної праці	42,77	42	С/В для персоналу	3,51
19	Хол-вестибюль	26,05	43	Хол-вестибюль	26,44
20	Роздягальня	49,18	44	Роздягальня	47,12
21	Спальня	50,11	45	Ігрова кімната	68,40
22	Ігрова кімната	67,98	46	Спальня	50,47
23	Туалетна	12,67	47	Умивальна	14,05
24	Умивальна	14,05	48	Туалетна	12,67
			49	Буфетна	5,99
			50	С/В для персоналу	3,51
					1 469,06 м ²

Рис. 2.3.4. Експлікація другого поверху

У будівлі закладу передбачено укриття, оснащене всіма необхідними приміщеннями для безпечного перебування дітей та персоналу. З укриття запроєктовано додатковий евакуаційний вихід, який безпосередньо веде назовні через пандус, що забезпечує безпечну та безбар'єрну евакуацію (див. генеральний план).

Внутрішня структура бомбосховища включає розгалужену систему коридорів, які поєднують між собою основні та допоміжні приміщення. Для забезпечення санітарно-гігієнічних умов передбачені умивальні та туалетні кімнати, а також окремі санвузли для персоналу. Наявність службових і

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

інвентарних приміщень дає змогу зберігати необхідне обладнання, запаси води, засобів першої допомоги та матеріалів для тимчасового перебування дітей.

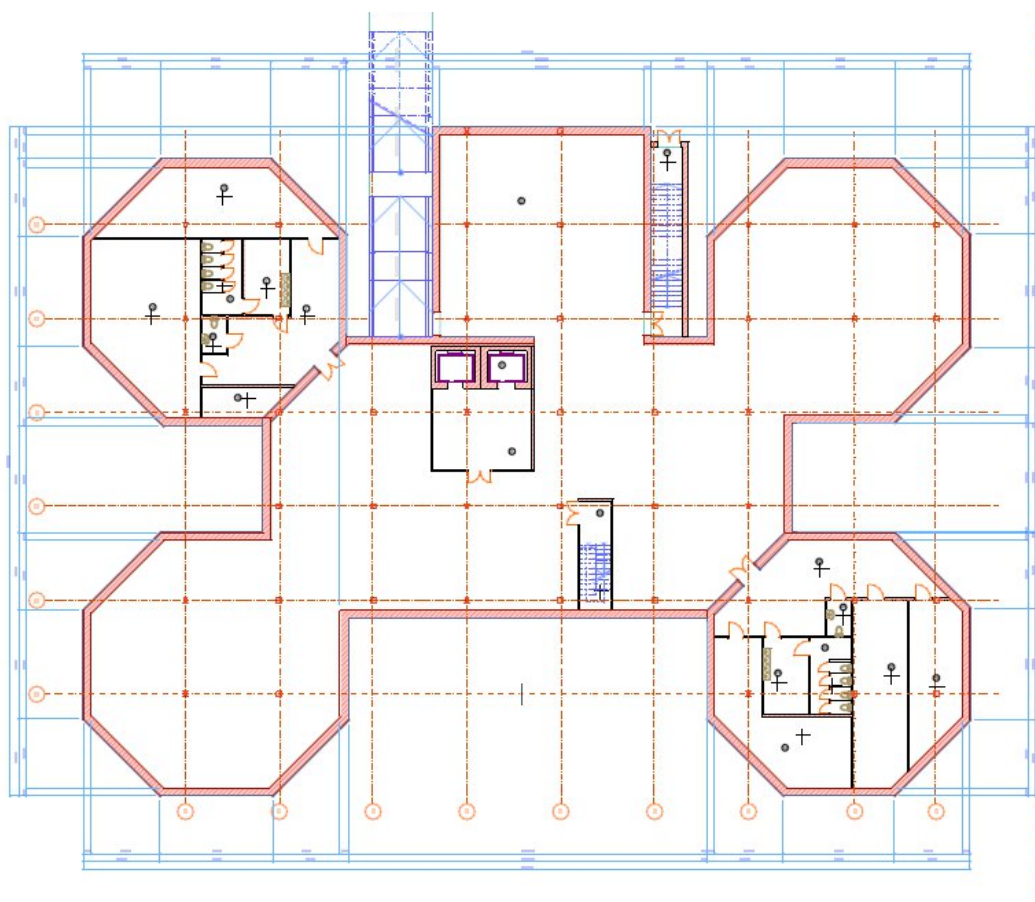

Рис. 2.3.5. Плани укриття

Інженерний блок укриття сформований із вентиляційної, теплогенераторної та електрощитової, що забезпечує автономну роботу бомбосховища у разі відключення зовнішніх мереж. Система вентиляції гарантує постійний приплив свіжого повітря та підтримання нормативного мікроклімату, а теплогенераторна відповідає за стабільну температуру приміщень. Технічні приміщення ізолювані від основних зон перебування дітей, що підвищує рівень безпеки та комфорту.

Загалом бомбосховище розглядається не лише як захисний простір, а як функціонально продумане середовище, у якому діти можуть перебувати без стресу протягом тривалого часу. Чітка організація приміщень,

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

дублювання шляхів евакуації через сходові клітки та продумане розміщення інженерних систем роблять укриття надійним елементом сучасного дитячого садка.

№	Наименование	Площадь
1	Бомбосховище	1 033,97
2	Ліфтовий хол	33,19
3	Ліфтові шахти	17,99
4	Вентиляційна	50,11
5	Теплогенераторна	67,98
6	Технічне приміщення	9,66
7	Коридор	45,79
8	Умивальна	14,05
9	Туалетна	12,67
10	С/В для персоналу	3,51
11	Сходова клітка	14,10
12	Сходова клітка	24,24
13	Коридор	55,71
14	Службове приміщення	43,95
15	С/В для персоналу	3,51
16	Туалетна	12,67
17	Умивальна	14,05
18	Інвентарна	41,37
19	Електрощитова	30,77
		1 529,29 м ²

Рис. 2.3.6. Експлікація третього поверху

Композиційне та образне вирішення будівлі дошкільного закладу ґрунтується на використанні геометричних форм — шестигранників та прямокутних об'ємів. Шестигранник має форму бджолиної соти, в кожній з таких сот знаходиться навчальна група. Оздоблення фасадів виконано з використанням штукатурки та фарбування окремих елементів в інші кольори. Виразними акцентами виступають різнокольорові віконні та дверні

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

заповнення, а також тіньові навіси, що формують дружній і впізнаваний образ будівлі.

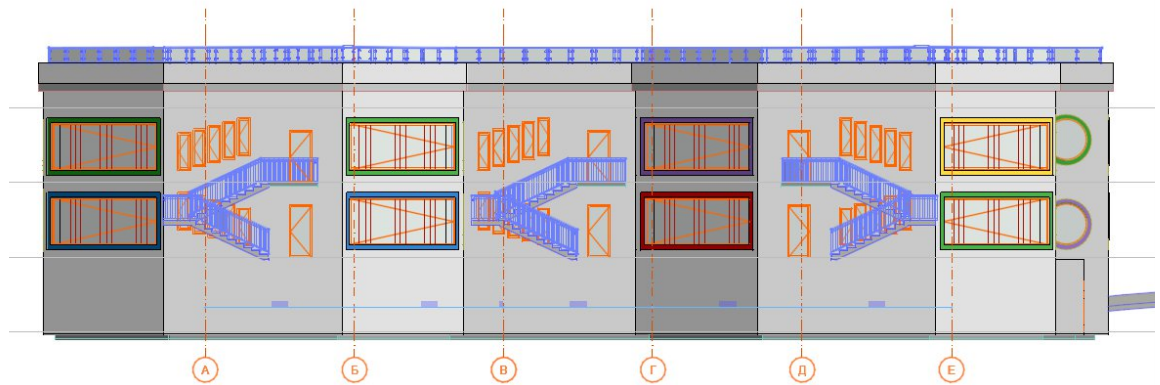

Рис. 2.3.7. Кольорове вирішення фасадів в осях А-Е

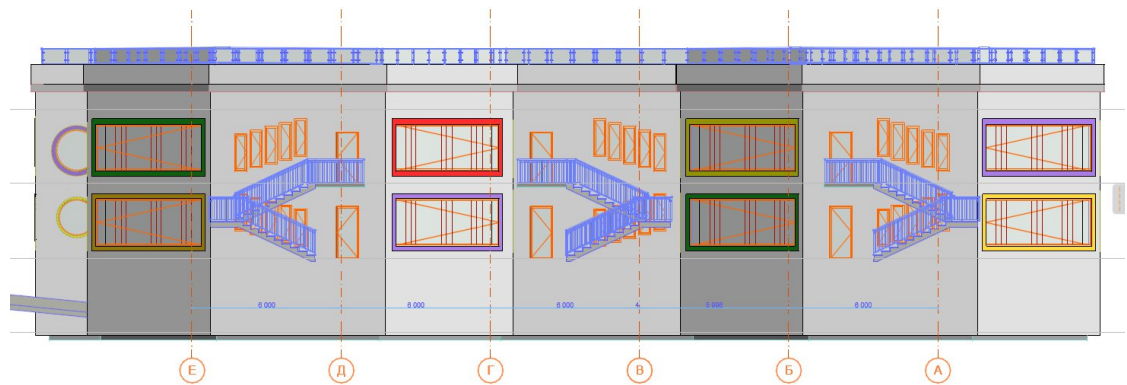

Рис. 2.3.8. Кольорове вирішення фасадів в осях Е-А

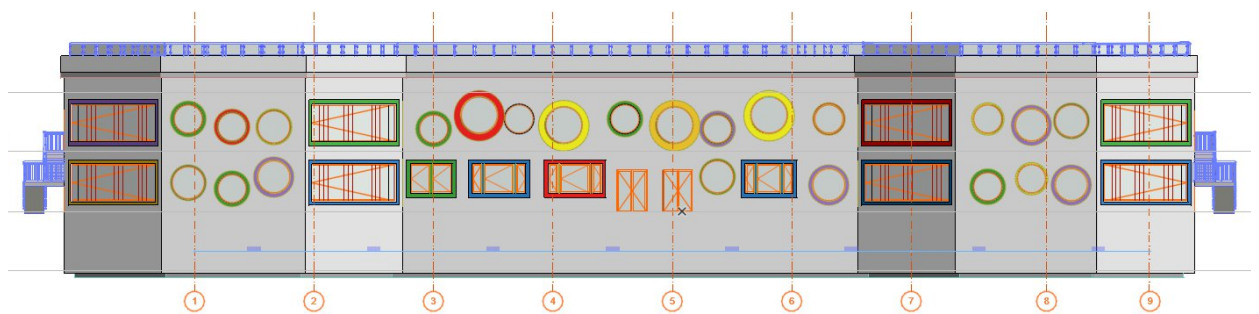

Рис. 2.3.9. Кольорове вирішення фасадів в осях 1-9

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

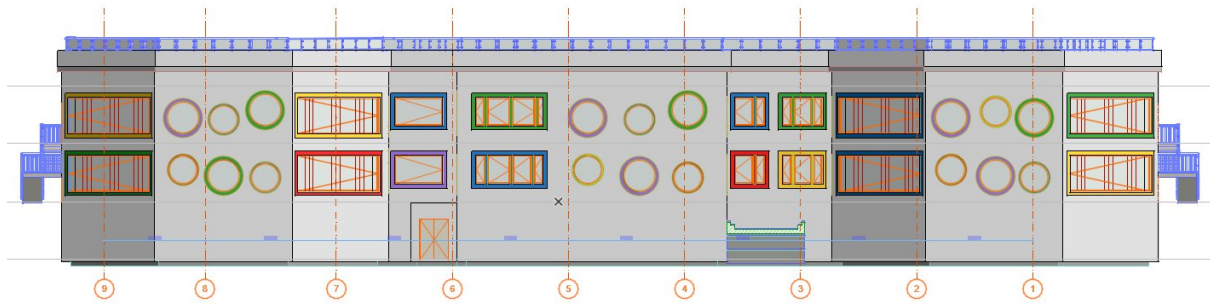

Рис. 2.3.10. Кольорове вирішення фасадів в осях 9-1

РОЗДІЛ 3. АРХІТЕКТУРНІ КОНСТРУКЦІЇ

3.1. Загальне конструктивне вирішення будівлі

Запроектований заклад дошкільної освіти має два наземні поверхи висотою по 3,300 м та один підземний поверх (укриття) висотою 2,500 м. Будівля виконана за каркасною конструктивною схемою з використанням залізобетонних колон перерізом 300 × 300 мм.

Просторова жорсткість і стійкість будівлі забезпечується системою внутрішніх поперечних стін, а також стінами сходових кліток (рис. 3.1.1, рис. 3.1.2).

Перекрыття запроектовано монолітними залізобетонними товщиною 300 мм.

Зовнішні стіни виконано з цегли з подальшим утепленням мінераловатними плитами та облицюванням фасадними панелями покритими штукатуркою білого кольору, загальною товщиною конструкції 510 мм.

Внутрішні стіни — цегляні, товщиною 120 мм.

Покрівля — плоска.

Сходи та пандуси — монолітні залізобетонні.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

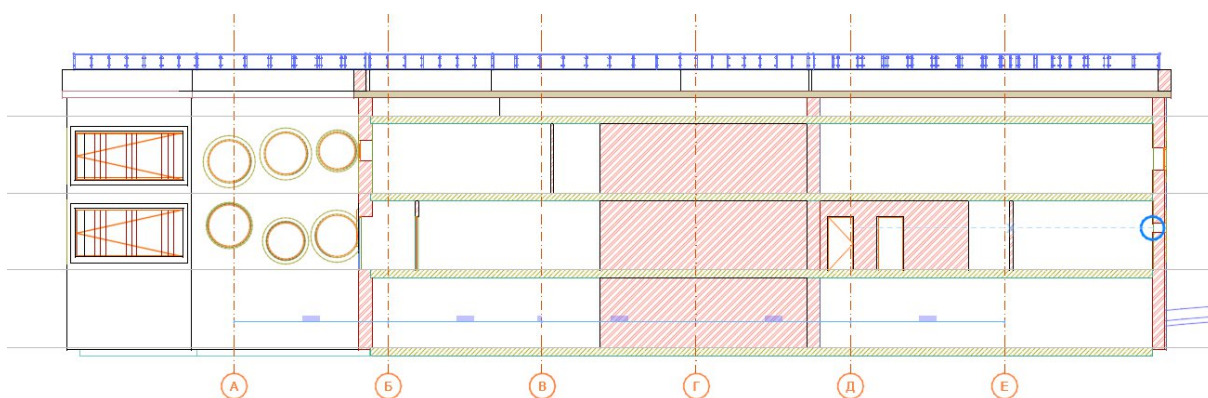

Рис. 3.1.1. Розріз 1–1

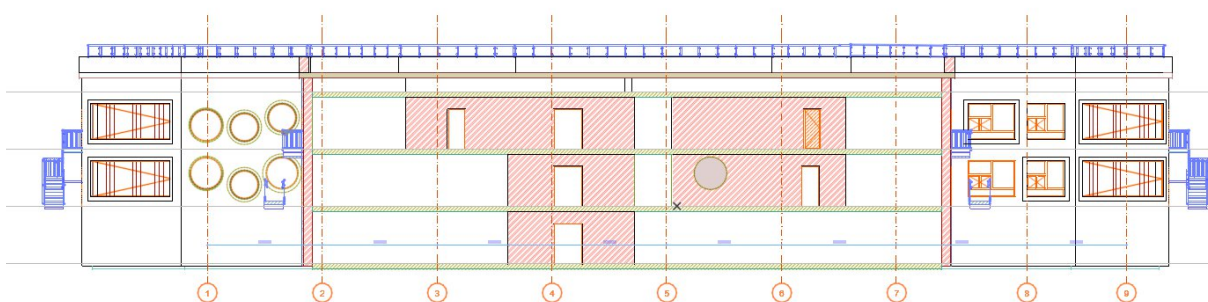

Рис. 3.1.2. Розріз 2–2

3.2. Основні конструктивні елементи будівлі

3.2.1. Фундаменти

Вибір типу фундаментів здійснено з урахуванням конструктивної схеми будівлі, інженерно-геологічних умов ділянки та економічної доцільності. Для даного об'єкта рекомендовано застосування палиових фундаментів, які передають навантаження від будівлі на ґрунтову основу через систему палів.

Запроектовано використання забивних палів, що забезпечують високий рівень надійності та стійкості. Палі розміщуються рядами під зовнішніми та внутрішніми стінами, у кутах будівлі, на перетинах стін та в місцях зосереджених навантажень. Кількість палів та відстань між ними визначається розрахунком залежно від загальної маси споруди. Верхні частини палів зрізаються на відмітці, визначеній проектним рішенням.

Для об'єднання палів у єдину просторову систему передбачено влаштування ростверку, що значно підвищує загальну стійкість фундаменту.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

Залежно від конструктивного рішення ростверку пальові фундаменти поділяються на пальово-стрічкові та пальово-плитні. У пальово-стрічковому фундаменті ростверк виконано у вигляді стрічки, яка з'єднує оголовки паль та проходить під несучими стінами. При цьому стрічка ростверку не контактує з ґрунтом, що запобігає негативному впливу ґрунтових деформацій. Аналогічний зазор передбачається і у пальово-плитному фундаменті, де ростверк має форму суцільної плити (рис. 3.2.1).

Рис. 3.2.1.1. Пальово-стрічковий фундамент

3.2.2. Колони

Основним вертикальним несучим елементом каркасу будівлі є монолітні залізобетонні колони. Колони призначені для сприйняття навантажень від перекриттів, покриття та огорожувальних конструкцій і передачі їх на фундаменти.

Мінімальний розмір поперечного перерізу колон становить 300×300 мм, максимальний — 1200×1200 мм. Максимальна довжина колон — до 24

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

м. Колони можуть виконуватися як цільними, так і складеними залежно від конструктивних вимог.

Межа вогнестійкості залізобетонних колон — R 150 відповідно до вимог ДБН В.1.1-7-2002.

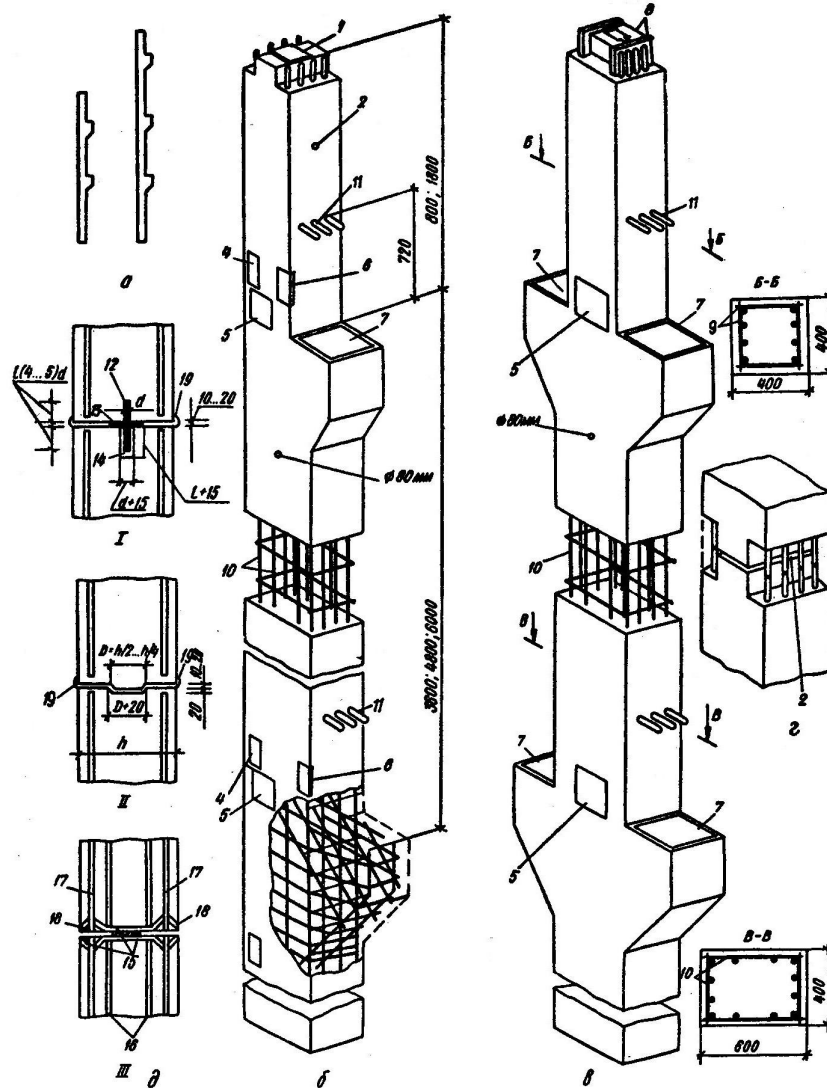

Рис. 3.2.2.1. Схема армування залізобетонної колони

3.2.3. Переkritтя

У будівлі запроєктовано монолітні залізобетонні перекриття, виконані у вигляді суцільної плити. Такий тип перекриття забезпечує високу міцність, жорсткість і просторову стабільність будівлі.

До основних переваг монолітних перекриттів належать:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- висока надійність та довговічність;
- можливість перекриття значних прольотів без додаткових балок;
- ефективне використання внутрішнього простору;
- підвищена сейсмостійкість завдяки однорідності конструкції;
- оптимізація витрат будівельних матеріалів.

Разом з тим, монолітні конструкції потребують більшої трудомісткості та часу виконання у порівнянні з збірними системами.

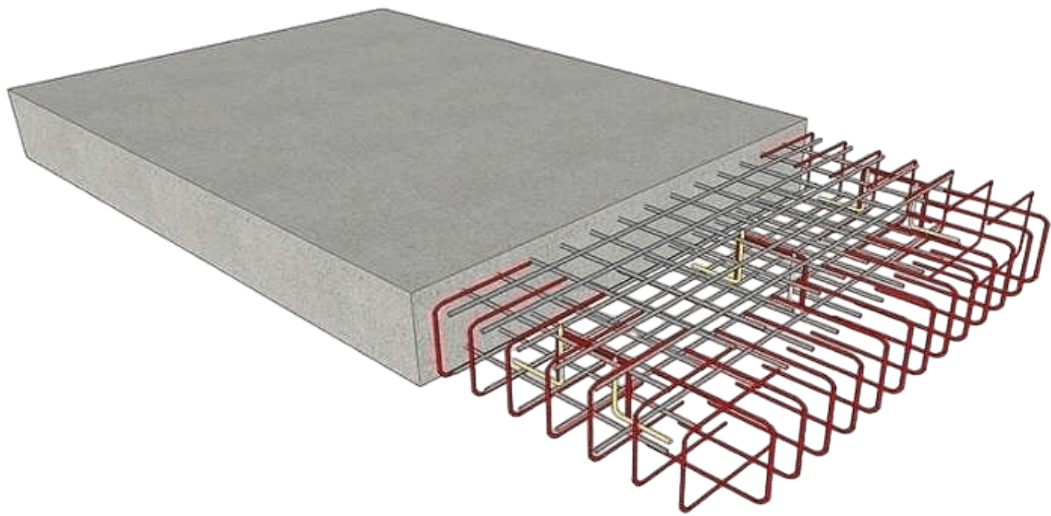

Рис. 3.2.3.1. Монолітне перекриття

3.2.4. Стіни

Несучі стіни будівлі виконано з цегли. Вони призначені для передачі вертикальних та горизонтальних навантажень на фундаменти та забезпечують просторову жорсткість споруди.

Цегляні стіни характеризуються високою міцністю на стиск і здатністю сприймати вітрові та сейсмічні навантаження. Для підвищення енергоефективності будівлі передбачено використання утеплювального шару з мінеральної вати.

Залежно від конструктивного рішення виділяють:

- одношарові стіни;
- двошарові стіни;

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

- стіни з утепленням.

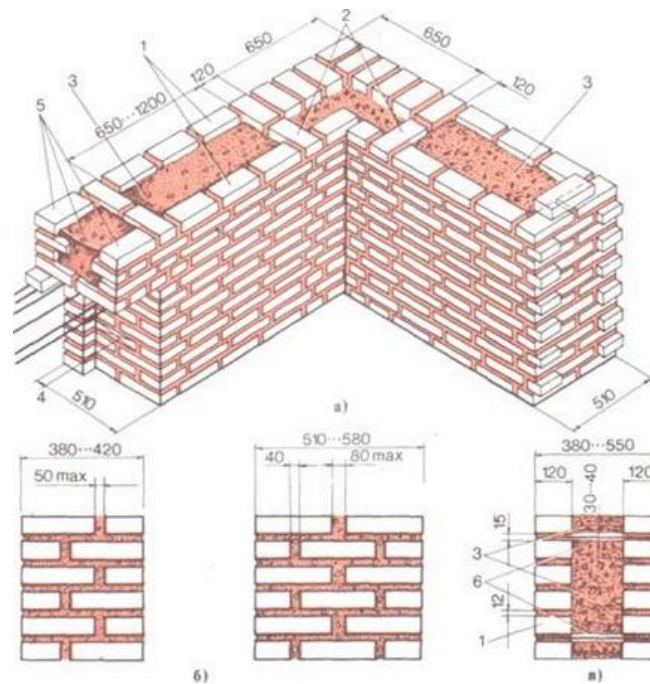

Рис. 3.2.4.1. Конструкції цегляних полегшених стін

3.2.5. Вікна та двері

У всіх віконних блоках передбачено використання протиударного скла типу триплекс, що забезпечує підвищений рівень безпеки.

При проєктуванні віконних і дверних заповнень враховано вимоги чинних нормативних документів щодо:

- теплотехнічних характеристик;
- звукоізоляції;
- природного освітлення;
- світлопропускання;
- паро- та повітропроникності;
- водонепроникності;
- стійкості до вітрових і силових навантажень.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

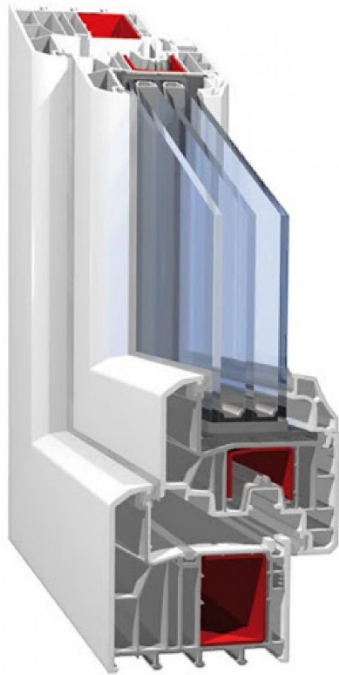

Рис. 3.2.5.1. Профіль вікна у розрізі

3.2.6. Вертикальні комунікації

У будівлі передбачено внутрішні збірні залізобетонні сходи типу С2 та сходові клітки типу СК1 з природним освітленням через засклені прорізи в зовнішніх стінах.

Кількість і розташування сходів прийнято відповідно до планувального рішення будівлі та вимог нормативних документів з пожежної безпеки та евакуації. Евакуаційні сходи запроєктовано внутрішніми, з природним освітленням.

Відстань між сходовими клітками не перевищує 48 м, а від найбільш віддаленої точки будівлі до сходів — 24 м.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

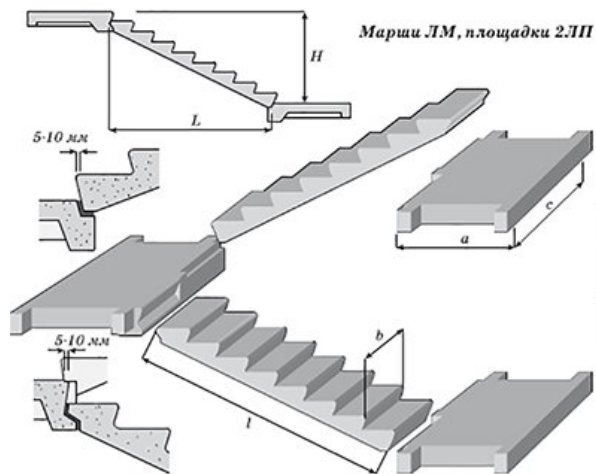

Рис. 3.2.6.1. Сходові марші та майданчики

4. Інженерний благоустрій території та транспорт

4.1. Організація зовнішніх транспортно-пішохідних зв'язків об'єкта

Ділянка дитячого садка розташована на перетині магістральної вул. Гожулівської та вул. Марії Башкирцевої. Згідно із генпланом (рис. 2.2.1), головний під'їзд до закладу передбачений із вул. Гожулівської, що забезпечує прямий зв'язок об'єкта з магістраллю загального значення. Забезпечено також під'їзд спеціальної техніки для надзвичайних ситуацій – передбачено майданчик для пожежних і медичних автомобілів біля центрального входу.

□ **Під'їзд до будівлі:** Організовано асфальтовані під'їзні шляхи від існуючої вулично-дорожньої мережі. Ширина проїзду не менше 6 м, що дозволяє двосторонній рух службового транспорту (зокрема пожежних машин) за вимогами пожежної безпеки.

□ **Громадський транспорт:** Територія межує з основною магістраллю, на якій діють міські автобусні маршрути. Запроектовані пішохідні зв'язки ведуть від найближчих зупинок громадського транспорту до входу в садок; передбачено облаштування регульованого пішохідного переходу на вул. Гожулівській для безпечного перетину дороги.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

□ **Пішохідні підходи:** Від вулично-дорожньої мережі до будівлі передбачені широкі тротуари (ширина $\geq 1,5-1,8$ м) з жорстким покриттям, що забезпечує відокремлення пішоходів від автотранспорту. Схема пішохідних зв'язків узгоджена з генеральним планом (рис. 2.2.1).

□ **Доступ спецтехніки:** Для аварійних служб (пожежна, швидка) відведено стоянку поруч із під'їздами; конфігурація зонування території передбачає пряму можливість заїзду до будівлі та евакуації для дітей і персоналу.

4.2. Організація транспортно-пішохідних зв'язків на ділянці об'єкта

Внутрішня мережа ділянки включає зони руху автотранспорту, пішохідні доріжки та стоянки. Доріжки і проїзди розділено в плані, аби уникнути перехрещення потоків: тротуари й пішохідні доріжки позначені іншими матеріалами поверхні та кольором порівняно з проїздами.

□ **Проїзди:** Проїжджа частина виконана з асфальтобетону, розрахована на двосторонній рух шкільного автобуса та аварійного транспорту. Ширина головного проїзду – не менше 6,0 м (двосторонній рух) відповідно до норм ДБН для габаритів пожежного автомобіля. Бокові під'їзди і службові під'їзди до господарської зони – шириною $\geq 3,5-4,0$ м. Покриття проїздів – з твердих матеріалів (фанко, асфальтобетон) з урахуванням вимог міцності та довговічності.

□ **Пішохідні доріжки:** Організовано заокруглені тротуари та площадки перед входами з безшовним укладенням плитки або бруківки. Ширина пішохідних шляхів – не менше 1,5 м (при односторонньому русі) та 1,8 м (при двосторонньому) відповідно до ДБН В.2.2-40:2018. Площини пандусів виконано з ухилом не більше 8% (1:12) з огороженням поручнями висотою 0,7–0,9 м (додатково на висоті 0,5 м – у приміщеннях ДНЗ). Покриття доріжок – рівне, без крупноструктурних елементів, шви

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

між плитами ≤ 15 мм, що забезпечує зручність пересування дітей, кареток та маломобільних осіб.

□ **Паркування:** На території передбачено тимчасову автостоянку для персоналу і батьків поблизу входу. Виділено окремі машино-місця для маломобільних груп населення – розташовані найближче до входу та позначені дорожніми знаками за нормами ДБН. Біля адміністративного входу заплановано велопарковку на 4–6 місць із навісом.

□ **Пожежні розриви:** Згідно з ДБН В.2.2-4 (п. 5.13), відстань від будівлі садочка до найближчого житлового корпусу або сусідніх будівель – не менше 12 м. Вільний простір навколо будівлі врахований на генеральному плані (рис. 2.2.1) та забезпечує безпечні умови пожежної інтервенції.

4.3. Інженерний благоустрій ділянки об'єкта

Інженерне обладнання ділянки включає мережі водопостачання, каналізації, електропостачання, зв'язку, а також системи дренажу й освітлення.

□ **Водовідведення:** Передбачено зливову каналізацію для прийому дощової води з дахів і майданчиків. Зібрані дощові стоки спрямовуються у місцеву дощову каналізацію або в системи локальної переробки стічних вод згідно з ДБН В.2.5-64. Система господарсько-питного та протипожежного водопостачання виконана відповідно до ДБН В.2.5-64. Нормативна якість питної води забезпечується відповідно до чинних норм.

□ **Електропостачання та зв'язок:** До будівлі прокладено кабелі зовнішньої електромережі з окремим вводом. Електрощитова розміщена у технічному приміщенні, розрахована на навантаження відповідно до потужності господарських приладів. Передбачено зовнішню освітлювальну мережу на території – ліхтарі-опори з економічними

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

світильниками LED (аварійне освітлення сходових маршів та входів).
Захист від блискавки (заземлення обладнання) виконано згідно з вимогами ДСТУ. Для сигналізації та зв'язку передбачено мережеві розетки в адмінприміщеннях і господарському блоці (інтернет, телефон) – відповідно до будівельних норм (кабельні траси, щити комунікацій).

□ **Освітлення території:** Зовнішнє освітлення забезпечується вуличними світильниками на стовпах – освітленість пішохідних зон становить не менше 10–15 лк, рухових проїздів – 5–10 лк згідно з нормами зовнішнього освітлення міст та населених пунктів. Ліхтарі обладнано світлодіодними лампами та датчиками вмикання, що підвищує енергоефективність і безпеку вночі.

□ **Типи покриттів та конструкції:** Пішохідні зони та майданчики викладено тротуарною плиткою по піщано-щебеневій основі; службові під'їзди та автомобільні стоянки – асфальтним або бетонним покриттям із урахуванням навантажень. Верхні шари матеріалів обрано згідно з ДБН В.2.2-40 і ДБН В.2.3-15, що забезпечує стійкість і протиковзні властивості. Місця біля входів обладнані настилами з контрастного покриття для орієнтування людей з вадами зору.

5. Ландшафтна організація території

5.1. Загальна ландшафтна характеристика ділянки

Ділянка дитячого садка зазвичай розташована у житловому кварталі з помірною інтенсивністю міського руху, що забезпечує зручний пішохідний доступ для відвідувачів. За проектом вона повинна бути добре освітленою сонцем (для природного освітлення та тепла) і **сухою з природним стоком дощових і талих вод** (для відведення опадів). На території може спостерігатися легкий перепад висот, наприклад, ділянка з невеликим нахилом у північну або північно-східну сторону, що забезпечує самоплив

									Арк.
						601-АБ	12176548	ПЗ	
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

води. Рельєф зазвичай вирівняний або з помірними терасами для безпечного руху дітей.

□ **Кліматичні умови.** Для України характерний помірно континентальний клімат із теплим літом і холодною зимою. Враховуючи це, **озеленення ділянки формує комфортний мікроклімат:** знижує температуру у спекотні періоди, регулює вологість і інсоляцію, а також зменшує швидкість вітру. Рослинні насадження захищають від пилу, збагачують повітря киснем і мають позитивний вплив на здоров'я дітей. Такий підхід дозволяє створити більш сприятливі умови для перебування малюків на свіжому повітрі.

□ **Існуюча рослинність.** Існуючі газони можуть бути нерівномірними, а квітники – нечисленними. При проектуванні ландшафту передбачається збереження цінних газонів і доповнення новими посадками, адже насадження мають не лише декоративну, а й **виховну функцію** – слугують «живими посібниками» для малюків і сприяють розвитку любові до природи.

□ **Прилегле середовище.** Ділянка зазвичай межує з житловою забудовою (одно чи багатопверхові будинки) і місцевою автодорогою. Для захисту від шуму та забруднень по периметру передбачають **живі огорожі** – суцільні смуги дерев і кущів (зелений екран). Такі насадження відгороджують зону дитсадка від вулиць і створюють м'який фон для відпочинку. На сусідніх ділянках можуть бути громадські простори (майданчики, невеликий парк) чи інші дитячі заклади, що розширює соціальний простір. Усі ці фактори враховуються при зонуванні території та плануванні пішохідних зв'язків.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

5.2. Особливості композиційного вирішення благоустрою та озеленення

При облаштуванні дитячого садка простір упорядковується з урахуванням вікових, функціональних та безпекових вимог. Основні принципи проектування включають раціональне **функціональне зонування**, ергономічні комунікації, а також яскраве, різноманітне озеленення, що розвиває сприйняття дитини.

Функціональне зонування території:

Ігрові зони: Відокремлюються за віком дітей (наприклад, майданчики для ясельної групи 1–3 роки, ігровий майданчик для груп старшого дошкільного віку 4–6 років). Молодшим малюкам відводяться гойдалки на пружинах, невеликі гірки й пісочниці, а старшим – спортивно-ігрові комплекси (лазалки, шведські стінки, турніки). Зони для активної гри (біг, спорт) відмежовують від тихої зони з лавками. Простір може включати *сенсорні майданчики* з м'яким покриттям, де висаджено тактильно різноманітні рослини (ароматні трави, галька, пісок), що розвивають відчуття дотику і нюху.

Озеленені зони: Це квітники, невеликі палісадники та «куточок живої природи» зі зрізаним стовбуром чи годівничкою для птахів. Газони на майданчиках служать м'яким покриттям, а декоративні гряди і клумби – для спостережень і праці з ґрунтом.

Господарські та сервісні зони: Включають господарські майданчики для господарського інвентарю, зону для провітрювання білизни чи город на окремій ділянці (урбаністичний садок), а також місця для утилітарних потреб (сміттєві урни, вихід до підсобки). Усі господарські ділянки слід ізолювати від дитячих ігрових зон зеленими огорожами або декоративними заборами.

Принципи благоустрою:

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

□ *Доріжки:* Проектуються зв'язуючі пішохідні стежки з безпечним покриттям (тротуарна плитка, гумові модулі), шириною 1,2–1,5 м для одночасного руху двох осіб. Доріжки мають об'єднувати всі функціональні зони, забезпечуючи доступність для батьків з візочками. З'єднання газону і покриття оформлюється низькими бордюрами з закругленими краями.

□ *Малі архітектурні форми:* На території розташовуються лавки та столи (для відпочинку дітей та супроводжуваних), невеликі навіси чи альтанки, перголи з кучерявими рослинами. Для організації навчально-ігрової діяльності встановлюють «куточок живої природи», спортивні снаряди (для старших груп) і кімнати на свіжому повітрі (шатра чи павільйони). Важливо, щоб усі МАФи відповідали санітарним вимогам і були міцно закріплені.

□ *Покриття:* Ігрові ділянки забезпечуються ударопоглинаючим покриттям (м'якою гумою, ущільненим піском) у зонах встановлення обладнання. Навколо гірок, турніків та каруселей передбачають м'який ґрунт або гумові плити для пом'якшення падіння. Біля лав облаштовують жорстке покриття, а при переході з газону на ігрову зону – комбіновані покриття для зручності. Освітлення групових майданчиків може бути вирішене за допомогою ліхтарів на сонячних батареях, обладнаних захистом від дітей. Уся територія повинна бути безбар'єрною, з урахуванням потреб користувачів і супроводжуваних.

□ **Концепція озеленення:**

□ *Типи насаджень:* На території використовують низькорослі декоративні рослини та дерева з м'якою кроною, що не мають отруйних або колючих частин. Згідно з рекомендаціями, потрібно **відмовитися від ядовитих, колючих та з шипами рослин**. Дерев висаджують не ближче 5 м від будівель, виключаючи затемнення кімнат і майданчиків. Перевага –

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

швидкоростучим та тенелюбним породам (клен, липа), які згодом формуватимуть тінь для захисту дітей в літню спеку.

□ *Композиційні групи:* Уздовж парканів і внутрішніх доріжок формують декоративні живоплоти та клумби, що забезпечують кольорову зміну сезонів. Наприклад, багатолітні квітучі клумби чергуються з низькими вічнозеленими кущами, створюючи щільні фрагменти для сенсорного сприйняття. Декоративні рослини відбирають так, аби вони забезпечували **безперервний декоративний ефект** протягом сезону. Газонне покриття центральної частини ділянки займає значну площу для ігор і відпочинку. Важливо, що площа зелених насаджень складає близько 40% всієї території, щоб зберегти екологічну рівновагу і створити «зелену освіжаючу» оболонку садочка.

□ *Захист від сонця і вітру:* Для літнього комфорту встановлюються тенти і навіси над пісочницями, а також передбачаються тіньові галявини під кронами дерев. Водночас, щоб уникнути застою повітря, насадження не створюють щільної «стіни» біля будівлі; замість цього передбачається подвійна зелена смуга по периметру для захисту від вітру. Зовнішній ряд огорожі може складатися з колючих кущів (живоплоти-бар'єри), а внутрішній – з безпечних форм без шипів.

□ *Декоративні композиції:* Для різнобарвного середовища створюють сезонні квітники та композиції з яскравих барв'янів, що привертають увагу дітей і стимулюють спостереження. Особливо цінними є низькорослі клумби й лугові квіткові бордюри, де можна організувати пізнавальні заняття з ботаніки та екології. Висадка ароматичних трав (м'яти, меліси, лаванди) в сенсорній зоні сприятиме розвитку нюхових відчуттів. Таким чином, озеленення служить не тільки фоном, але й інтерактивною освітньою платформою на відкритому повітрі.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту». – Київ : Верховна Рада України, 2017.
2. Закон України «Про дошкільну освіту». – Київ : Верховна Рада України, 2001.
3. Закон України «Про архітектурну діяльність». – Київ : Верховна Рада України, 1999.
4. Міністерство регіонального розвитку України. ДБН В.2.2-4:2018 «Заклади дошкільної освіти». – Київ : Мінрегіон, 2018.
5. ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд». – Київ : Мінрегіон, 2018.
6. ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва». – Київ : Мінрегіон, 2016.
7. ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція і кондиціонування». – Київ : Мінрегіон, 2013.
8. Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів : Наказ МОЗ № 234. – Київ : МОЗ України, 2016.
9. ДСТУ-Н Б В.2.2-31:2011. Настанова з проектування будівель для маломобільних груп населення. – Київ : Мінрегіонбуд, 2011.
10. Міністерство освіти і науки України. Базовий компонент дошкільної освіти. – Київ : МОН України, 2021.
11. Архітектура України. – Київ : НАМ України, 2020. – № 1–2. – 120 с.
12. Архітектура України. – Київ : НАМ України, 2021. – № 3–4. – 132 с.
13. Архітектура України : спецвипуск «Громадські будівлі та освітні заклади». – Київ : НАМ України, 2023. – 146 с.
14. Містобудування та територіальне планування. – Київ : КНУБА, 2020. – Вип. 73. – 180 с.
15. Містобудування та територіальне планування. – Київ : КНУБА, 2022. – Вип. 79. – 200 с.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

16. Архітектурні студії. – Київ : КНУБА, 2023. – Вип. 15. – 160 с.
17. ArchiReview. – Київ, 2021. – № 2. – 68 с.
18. ArchiReview : спецвипуск «Архітектура освітнього простору». – Київ, 2023. – № 6. – 84 с.
19. Сучасний дім. – Київ, 2021. – № 7 : «Дитячі освітні простори». – 104 с.
20. Проектування та будівництво. – Харків, 2022. – № 4. – 138 с.
21. Neufert, E. Architects' Data. – London : Wiley-Blackwell, 2020.
22. Ching, F. D. K. Architecture: Form, Space, and Order. – Hoboken : Wiley, 2021.
23. Ching, F. D. K., Binggeli, C. Interior Design Illustrated. – Hoboken : Wiley, 2020.
24. Alexander, C., Ishikawa, S., Silverstein, M. A Pattern Language. – New York : Oxford University Press, 2020.
25. Lawson, B. The Language of Space. – Oxford : Architectural Press, 2020.
26. Pallasmaa, J. The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses. – Chichester : Wiley, 2022.
27. Olds, A. Child Care Design Guide. – New York : McGraw-Hill, 2020.
28. Danks, S. G. Creating Outdoor Learning Environments for Children. – New York : Routledge, 2021.
29. Moore, G., Goltsman, S. Universal Design: Creating Inclusive Environments. – New York : Wiley, 2021.
30. Dudek, M. Kindergarten Architecture: Space for the Imagination. – Basel : Birkhäuser, 2020.
31. Dudek, M. Schools and Kindergartens: A Design Manual. – Basel : Birkhäuser, 2021.
32. Ceppi, G., Zini, M. Children, Spaces, Relations. – Milan : Reggio Children, 2020.
33. Polyzoe, E. Architecture for Children. – London : RIBA Publishing, 2022.

						601-АБ	12176548	ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата				

34. Berris, R., Miller, E. Architectural Design for Early Childhood Environments. – New York : Routledge, 2021.
35. Hertzberger, H. Schools: The School as a City. – Rotterdam : 010 Publishers, 2020.
36. Malaguzzi, L. The Hundred Languages of Children.– London: Routledge, 2021.
37. Montessori, M. The Montessori Method. – London : Penguin Books, 2020.
38. UNICEF. Child-Friendly School Manual. – New York : UNICEF, 2022.
39. UNICEF. Designing Inclusive Learning Environments. – New York : UNICEF, 2023.
40. UNESCO. Designing Learning Spaces for Children. – Paris : UNESCO, 2021.
41. OECD. Starting Strong VI: Early Childhood Education. – Paris : OECD Publishing, 2021.
42. OECD. Case Study Compendium – Starting Strong VII. – Paris : OECD, 2023.
43. WHO. Guidelines on Physical Activity and Sleep for Children Under 5. – Geneva : WHO, 2020.
44. European Commission. Childcare and Early Education in EU. – Brussels : EC, 2022.
45. Herrington, S., Lesmeister, C. Outdoor Play Environments // Landscape and Urban Planning. – 2021. – Vol. 208.
46. Maxwell, L. Children’s Environmental Behavior // Environment and Behavior. – 2022. – Vol. 54.
47. Woolner, P. School Design and Wellbeing // Learning Environments Research. – 2020. – № 23(2).
48. Van den Berg, A. Nature and Child Development // Environment & Behavior. – 2021. – № 53(2).
49. Ginsburg, K. Importance of Play // Pediatrics. – 2020. – Vol. 146(1).
50. Johnson, P. Natural Light in Early Childhood Buildings // Journal of Architecture and Urbanism. – 2022. – № 46(2).

						601-АБ 12176548 ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док	Підпис	Дата		